Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle V

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Reproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

ZONDERVAN LIBRARY
TAYLOR UNIVERSITY
500 W READE AVE.
UPLAND, IN 46989-1001

Dale E. Heath
TAYLOR UNIVERSITY
Ancient Language Department
Upland, Indiana
4 6 9 8 9
U. S. A.

TAYLOR UNIVERSITY
Ancient Language Dept.
Upland, IN 46989

225
B47ox
V2

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Dale E. Heath

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Α'

ΤΟ'Ν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάν- 1
των, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε
καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς 2
ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο
ἀνελήφθη. οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα 3
μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι'
ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέ-
γων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. [p] καὶ συν- 4
αλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων
μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρὸς, "ἣν ἠκούσατέ μου, [q] ὅτι Ἰωάννης 5
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν
Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας."
Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, 6
"Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις
τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;" Εἶπε δὲ πρὸς αὐ- 7
τοὺς, "Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς
οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· [r] ἀλλὰ 8
λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμα-
ρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς." [s] Καὶ ταῦτα 9
εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη

p Luc. 24. 49. Joan. 14. 26. et 15. 26.

q Matt. 3. 11. Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Joan. 1. 26. infr. 2. 4. et 11. 16. et 19. 4.

r 2. 2.

s Marc. 16. 19. Luc. 24. 51.

10 *ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ*
ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου
αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς
11 *ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον,* "*Ἄνδρες Γαλι-*
λαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;
οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν
οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε
12 *αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.*" *Τότε ὑπ-*
έστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου-
μένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ,
σαββάτου ἔχον ὁδόν.
Β' 13 *Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ*
ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρ-
θολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ
14 *Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι*
πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ
προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ
τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.
15 ΚΑΙ' *ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος*
ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνο-
16 *μάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν·* "[t] *Ἄνδρες* t Psal. 41. 9 Joan. 13. 18. et 18. 3.
ἀδελφοὶ, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν
προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ
περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλα-
17 *βοῦσι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν*
ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύ-
18 *της.*" [u] *Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ* u Matt. 27. 5.
μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

188767

καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱε- 19
ρουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ
ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμά, τουτέστι χωρίον
x Psal. 69. 25. et 109. 8. αἵματος. "x γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν, 20
'Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω
ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·' καί, 'τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
λάβοι ἕτερος.' Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν 21
ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ 22
βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀν-
ελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως
αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων." Καὶ 23
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν,
ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν· καὶ προσ- 24
ευξάμενοι εἶπον, "Σὺ Κύριε καρδιογνῶστα πάν-
των, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω
λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο- 25
στολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν
τόπον τὸν ἴδιον." καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, 26
καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατ-
εψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

ΚΑΙ' ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς 2 Γ'
Πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ
αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος 2
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν
ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν 3
αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός,
y 1. 5. ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, y καὶ ἐπλήσθη- 4
σαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐ-
τοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ 5

κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς
6 ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς
φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη,
ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούν-
7 των αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον,
λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, "Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί
8 εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς
ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ
9 ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ
οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε
10 καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν
τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς
Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες
11 Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ
Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;" Ἐξ-
ίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς
ἄλλον λέγοντες, "Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;"
13 Ἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, "Ὅτι γλεύκους
μεμεστωμένοι εἰσί."
14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρε τὴν
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, "Ἄνδρες
Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες,
τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ
15 ῥήματά μου. οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε,
οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·
16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου
17 Ἰωὴλ, 'z Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, z Joel 2. 28.
λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
καὶ αἱ θυγάτερες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν

ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια
ἐνυπνιασθήσονται. καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου 18
καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύ-
σουσι. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ 19
σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος 20
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν
κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. [a] καὶ ἔσται, 21
πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθή-
σεται.' [b] Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς 22
λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι
καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ
ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε,
τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ 23
Θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες διὰ χειρῶν ἀνόμων προσ-
πήξαντες ἀνείλετε· [c] ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύσας 24
τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν
κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. [d] Δαβὶδ γὰρ λέγει 25
εἰς αὐτόν, 'Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου
διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σα-
λευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ 26
ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ
μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι· ὅτι οὐκ ἐγκατα- 27
λείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ δώσεις
τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι 28
ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ
προσώπου σου.' [e] Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν 29
μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαβίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ

a Rom. 10. 13.
b 10. 38.
c ver. 32. et 3. 15. et 4. 10. et 10. 40. et 13. 30, 34. et 17. 31. Rom. 4. 24. et 8. 11. 1 Cor. 6. 14. et 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Gal. 1. 1. Eph. 1. 20. Col. 2. 12. 1 Thess. 1. 10. Heb. 13. 20.
d Psal. 16. 8.
e 13. 36. 1 Reg. 2. 10.

μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύ-
30 της. [f] προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι
ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν
31 καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, [g] προϊδὼν ἐλάλησε
περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ κατ-
ελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ
32 αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀν-
έστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.
33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγε-
λίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ
πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ
34 ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς·
λέγει δὲ αὐτὸς, ‘[h] Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου,
35 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
36 σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.’ Ἀσφαλῶς οὖν
γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι κύριον καὶ
Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰη-
σοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.”
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν
τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστό-
38 λους, “Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;” Πέτρος
δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς, “Μετανοήσατε, καὶ βαπτι-
σθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν
39 δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ
ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς
εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ
40 Θεὸς ἡμῶν.” Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρ-
τύρετο καὶ παρεκάλει, λέγων, “Σώθητε ἀπὸ τῆς
41 γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.” Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως

f 13. 34. 2 Sam. 7. 12. 1 Par. 22. 10. Psal. 132. 11.

g 13. 35. Psal. 16. 10.

h Psal. 110. 1.

ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ
προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισ-
χίλιαι.
Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν 42
ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ πάσῃ 43
ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
i 4. 32. τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. [i] πάντες δὲ οἱ πιστεύ- 44
οντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινὰ,
καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ 45
διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε·
k 20. 7. [k] καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν 46
ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετ-
ελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι
καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν 47
πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει
τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ἘΠῚ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαι- 3 Δ′
νον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν
ἐννάτην. καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς 2
αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέ-
ραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσ-
πορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ 3
Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα
ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς 4
αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπε, "Βλέψον εἰς ἡμᾶς."
Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν 5
λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος, "Ἀργύριον καὶ χρυσίον 6
οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι.
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου

7 ἔγειραι καὶ περιπάτει." Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς
δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθη-
8 σαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρὰ, καὶ ἐξαλλό-
μενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν
αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ
9 αἰνῶν τὸν Θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς
10 περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· ἐπεγίνω-
σκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημο-
σύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ·
καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ
συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς
ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκθαμβοι.
12 ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαὸν, "Ἄν-
δρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν
τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιη-
13 κόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; [l] ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ — l 5. 30.
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρ-
εδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον
14 Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· [m] ὑμεῖς δὲ — m Matt. 27. 20. Marc. 15. 11. Luc. 23. 18. Joan. 18. 40.
τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε
15 ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, [n] τὸν δὲ ἀρχηγὸν — n 2. 24.
τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ
16 νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ
πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε
καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ
πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν
17 ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελ-
φοὶ, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ

o Luc. 24. 44. οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. [o] ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλε 18
διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθεῖν
τὸν Χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω. μετανοήσατε οὖν 19
καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς
ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ
προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ- 20
κεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃν δεῖ οὐρα- 21
νὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως
πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάν-
p 7. 37. Deut. 18. 15, 18. των ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ᾽ αἰῶνος. [p] Μωσῆς 22
μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, ‘Ὅτι προφή-
την ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν
ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ
πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δὲ, 23
πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου
ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.’ Καὶ 24
πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθ-
εξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν τὰς
q Gen. 12. 3. et 22. 18. et 26. 4. Rom. 15. 8. ἡμέρας ταύτας. [q] ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν 25
καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραὰμ, ‘Καὶ τῷ
σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πα-
r 13. 46. τριαὶ τῆς γῆς.’ [r] Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστή- 26
σας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν
εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.”

ΛΑΛΟΎΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπ- **4**
έστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ
ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ 2
διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν
τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ 3

ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρη-
4 σιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ
δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ
ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες
5 πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι
αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμ-
6 ματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα
καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ
7 ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στήσαν-
τες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο, "Ἐν ποίᾳ
δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
8 ὑμεῖς;" Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου
εἶπε πρὸς αὐτούς, "Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ
9 πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνα-
κρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν
10 τίνι οὗτος σέσωσται, [s] γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν s 2. 24.
καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυ-
ρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ
11 οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. [t] οὗτός t Psal. 118. 22.
ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκο- Esa. 28. 16.
12 δομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ Matt. 21. 42.
οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε γὰρ Marc. 12. 10.
ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον Luc. 20. 17.
ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς." Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 7. Matt. 1. 21.
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ
Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν
14 τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν δὲ ἄνθρω-
πον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευ-
Ε' 15 μένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελεύσαντες δὲ

αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλον
πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, "Τί ποιήσομεν τοῖς 16
ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον
γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερου-
σαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι·
ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, 17
ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων." Καὶ κα- 18
λέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου
μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
u 5. 29. τοῦ Ἰησοῦ. [u] ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀπο- 19
κριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον, "Εἰ δίκαιόν ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
Θεοῦ, κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν 20
καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν." Οἱ δὲ προσαπειλη- 21
σάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ
πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, διὰ τὸν λαὸν, ὅτι πάντες
ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν γὰρ 22
ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν
ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ 23
ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν 24
ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶπον, "Δέσποτα,
σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
x Psal. 2. 1. τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, [x] ὁ διὰ 25
στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπὼν, 'Ἱνατί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρ- 26
έστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.' Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' 27

ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν
ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν
28 ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ
29 σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι. καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν,
καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης
30 λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου
ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γί-
νεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου
31 Ἰησοῦ." Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος
ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες
Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
μετὰ παρρησίας.
32 [y] ΤΟΥ̃ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ y 2. 44.
καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρ-
χόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς
33 ἅπαντα κοινά. καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ
μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
34 αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς·
ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον,
πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων
35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων·
διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.
36 Ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρα-
37 κλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος
αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκε
5 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. Ἀνὴρ δέ τις
Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ
2 ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,

συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας
μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.
εἶπε δὲ Πέτρος, "Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ 3
Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς
τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ 4
πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω
ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ." Ἀκούων δὲ Ἀνανίας 5
τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο
φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ 6
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν 7
διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς
εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος, "Εἰπέ 8
μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;" Ἡ δὲ
εἶπε, "Ναὶ, τοσούτου." Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς 9
αὐτὴν, "Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ
πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ, οἱ πόδες τῶν θαψάντων
τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε."
Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ 10
καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν
ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην 11
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο 12
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος·
τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, 13
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ 14

προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀν-
15 δρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε κατὰ τὰς πλατείας
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν
καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ
16 σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ
πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέ-
ροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
ϛʹ 17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλή-
18 σθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν
ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
19 δημοσίᾳ· ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς
ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε
20 αὐτοὺς εἶπε, "Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε
ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ταύτης." Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ
ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συν-
έδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι
22 αὐτούς· οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον
αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγ-
23 γειλαν λέγοντες, "Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ
τοὺς φύλακας ἔξω ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν,
24 ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν." Ὡς δὲ
ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ
στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν
25 περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος
δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς λέγων, "Ὅτι ἰδοὺ οἱ

ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσιν ἐν τῷ
ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν." Τότε 26
ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν
αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν,
ἵνα μὴ λιθασθῶσιν· ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν 27
ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρ-
z 4. 18. χιερεὺς λέγων, "[z] Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν 28
ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ
ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα
a 4. 19. τοῦ ἀνθρώπου τούτου." [a] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ- 29
τρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, "Πειθαρχεῖν δεῖ
b 2. 24. et 3. 15. Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. [b] ὁ Θεὸς τῶν πατέρων 30
ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
c Heb. 2. 10. Luc. 24. 47. κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· [c] τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν 31
καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετά-
d Joan. 15. 26, 27. νοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [d] καὶ 32
ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων,
καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς
πειθαρχοῦσιν αὐτῷ."

Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο 33
ἀνελεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ 34
φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος
τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι
τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, 35
"Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ 36
γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν, ᾧ προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀν-
δρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες
ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς

37 οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε
λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ
πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ
ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο,
39 καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε
καταλῦσαι αὐτό· μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε."
40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.
41 [e] Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου
τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατ-
42 ηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ
ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Ζ' 6 ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ
2 διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκα-
λεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν
εἶπον, "Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας
3 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέ-
ψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυ-
ρουμένους ἑπτὰ πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ
σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·
4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου
5 προσκαρτερήσομεν." Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον
παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον,
ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ

e Matt. 5. 10, 11, 12. Rom. 5. 3. Phil. 1. 29. Jac. 1. 2. 1 Pet. 4. 13.

f 8. 5, 26. et 21. 8.

[f] Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα
καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀν-
τιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· 6
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο 7
ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφό-
δρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ
πίστει.

ΣΤΕ΄ΦΑΝΟΣ δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως 8 Η′
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.
ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς 9
λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξ-
ανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζη-
τοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι 10
τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπ- 11
έβαλον ἄνδρας λέγοντας, "Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ
λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν
Θεόν." Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσ- 12
βυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες
συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,
ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, "Ὁ 13
ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα
λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ
νόμου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι Ἰησοῦς 14
ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον
καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς."
Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι 15
ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς, "Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως 7
ἔχει;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, 2

ἀκούσατε. ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ
ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν
3 ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρρὰν, [g] καὶ εἶπε πρὸς g Gen. 12. 1.
αὐτὸν, 'Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι
4 δείξω.' Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατ-
ῴκησεν ἐν Χαρράν· κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν
5 ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδω-
κεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός·
καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν
αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ
6 ὄντος αὐτῷ τέκνου. [h] ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεὸς, h Gen. 15. 13.
'Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ
ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν,
7 ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι
κρινῶ ἐγὼ,' εἶπεν ὁ Θεὸς, 'καὶ μετὰ ταῦτα
ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ
8 τούτῳ.' [i] Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· i Gen. 17. 9. et 21. 2. et 25. 24. et 29. 32. et 30. 5. et 35. 23.
καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν
αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν
Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.
9 [k] καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπ- k Gen. 37. 28.
έδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
10 [l] καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων l Gen. 41. 37.
αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναν-
τίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον
11 αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύ-
πτου καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ
12 εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. [m] ἀκούσας m Gen. 42. 1.

δὲ Ἰακὼβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ ἐξαπέστειλε
n Gen. 45. 3. τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· [n] καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ 13
ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ
φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.
o Gen. 46. 27. Deut. 10. 22. [o] ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πα- 14
τέρα αὐτοῦ Ἰακὼβ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν
p Gen. 46. 5. et 49. 33. αὐτοῦ, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. [p] κατέβη 15
δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς
q Gen. 47. 30. et 50. 13. Gen. 23. 16. et 33. 19. Jos. 24. 32. καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, [q] καὶ μετετέθησαν εἰς 16
Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο
Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ
r Exod. 1. 7, 8. τοῦ Συχέμ. [r] Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς 17
ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ,
ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρις 18
οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν
Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν 19
ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα
s Exod. 2. 2. Hebr. 11. 23. τὰ βρέφη αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. [s] Ἐν 20
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ
Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
t Exod. 2. 7. πατρὸς αὐτοῦ. [t] ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο 21
αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν
ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ 22
σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
ἐν ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 23
κονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς
u Exod. 2. 11. Ἰσραήλ. [u] καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο 24
καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πα-
τάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς 25
ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ

26 δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. [x] τῇ
τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν, ‘ Ἄνδρες,
ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;’
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπὼν,
‘Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ’
28 ἡμᾶς; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον
29 ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;’ Ἔφυγε δὲ Μωσῆς
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
30 Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. [y] Καὶ πληρω-
θέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ
31 πυρὸς βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασε τὸ
ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι,
32 ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτὸν, ‘Ἐγὼ ὁ Θεὸς
τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.’ Ἔντρομος δὲ γενό-
33 μενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ
αὐτῷ ὁ κύριος, ‘Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.
34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ
κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀπο-
35 στελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.’ Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν
ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, ‘Τίς σε κατέστησεν ἄρ-
χοντα καὶ δικαστήν;’ τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα
καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
36 ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. [z] οὗτος ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύ-
πτου καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ
37 ἔτη τεσσαράκοντα. [a] Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς

x Exod. 2. 13.
y Exod. 3. 2.
z Exod. 7. et 8. et 9. et 10. et 11. et 13. et 14. et 16. 1.
a 3. 22. Deut. 18. 15, 18.

ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ‘Προφήτην ὑμῖν
ἀναστήσει κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε.’ [b] Οὗτός ἐστιν 38
ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
ζῶντα δοῦναι ἡμῖν· ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι 39
γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ
ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
[c] εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν, ‘Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ 40
προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς
ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν
τί γέγονεν αὐτῷ.’ Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς 41
ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λα- 42
τρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται
ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, ‘[d] Μὴ σφάγια καὶ
θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; καὶ ἀνελάβετε τὴν 43
σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν
Ῥεμφὰν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν
αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.’
[e] Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατράσιν 44
ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ
Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει·
[f] ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν 45
μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν
ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ· [g] ὃς εὗρε χάριν 46
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα

b Exod. 19. 3, 20.
c Exod. 32. 1.
d Jer. 19. 13. Amos 5. 25.
e Exod. 25. 40. Hebr. 8. 5.
f Jos. 3. 14.
g 1 Sam. 16. 12, 13. 2 Sam. 7. 1, &c. 1 Par 17. 12. Psal. 132. 5.

47 τῷ Θεῷ Ἰακώβ· [h] Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν
48 αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειρο-
ποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
49 ‘ [i] Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει
50 κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ
ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;’
51 “ [k] Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ
καὶ τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ
52 ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. τίνα
τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν;
καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς
ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ
53 φονεῖς γεγένησθε· [l] οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον
εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.”
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις
αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.
55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας
εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδε δόξαν Θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
56 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν, “Ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους καὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ.”
57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα
58 αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· [m] καὶ
ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ
οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς
59 πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, [n] καὶ ἐλιθοβό-
λουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα,
60 “Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.” Θεὶς δὲ
τὰ γόνατα ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, “Κύριε, μὴ
στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.” Καὶ τοῦτο

h 17. 24. 1 Reg. 6. 1. et 8. 27.

i Esa. 66. 1.

k Jer. 6. 10. et 9. 25, 26. Ezech. 44. 5.

l Exod. 19. 3, et seqq. Gal. 3. 19.

m 22. 20.

n Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. et 23. 34.

o 22. 20. εἰπὼν ἐκοιμήθη. [o] Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ 8 Θ′
ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσο-
λύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας
τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστό-
λων. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλα- 2
βεῖς καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ.
p 22. 4. et 26. 10, 11. [p] Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς 3
οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ
γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν. οἱ μὲν οὖν 4
διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.
ΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμα- 5
ρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχόν 6
τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων 7
πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρ-
χετο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθερα-
πεύθησαν. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει 8
ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν 9 Ι′
ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς
Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ 10
προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέ-
γοντες, "Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ
μεγάλη." Προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ 11
χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. Ὅτε 12
δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ 13
βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ·

θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας
14 ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις
ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον
15 καὶ Ἰωάννην· οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο
16 περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον· οὔπω
γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ
βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
17 Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτοὺς,
18 καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. Θεασάμενος δὲ
ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, προσ-
19 ήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα λέγων, "Δότε κἀμοὶ τὴν
ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
ΙΑʹ 20 λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον." Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς
αὐτὸν, "Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώ-
λειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ
21 χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ
κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου
22 οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. μετανόησον
οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρ-
23 δίας σου. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον
24 ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων
εἶπε, "Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον,
ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε."
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες
τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγ-
γελίσαντο.
ΙΒʹ 26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον

λέγων, "Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημ-
βρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱε-
ρουσαλὴμ εἰς Γάζαν·" αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ 27
ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος
δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς
ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσ-
κυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἦν τε ὑποστρέφων καὶ 28
καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε
τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ 29
Φιλίππῳ, "Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι
τούτῳ." Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν 30
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν,
καὶ εἶπεν, "Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;"
Ὁ δὲ εἶπε, "Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις 31
ὁδηγήσῃ με;" παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον
q Esa. 53. 7. ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. [q] ἡ δὲ περιοχὴ 32
τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη, 'Ὡς πρό-
βατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον
τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει
τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ 33
κρίσις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς
διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ
αὐτοῦ.' Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ 34
εἶπε, "Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει
τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;" Ἀν- 35
οίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ
τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, 36
ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, "Ἰδοὺ
ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;" Εἶπε δὲ ὁ 37
Φίλιππος, "Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,

ἔξεστιν." Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, "Πιστεύω τὸν
38 υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν." Καὶ
ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφό-
τεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος·
39 καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον·
καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο
40 γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὑρέθη
εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς
πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Και-
σάρειαν.

ΙΓʹ 9 [r] Ὁ ΔΕ Σαῦλος, ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ
φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν
2 τῷ ἀρχιερεῖ ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς
Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
3 δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. [s] ἐν δὲ τῷ
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ·
καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ
4 οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν
λέγουσαν αὐτῷ, "Σαοὺλ, Σαούλ, τί με διώκεις;"
5 Εἶπε δέ, "Τίς εἶ, κύριε;" Ὁ δὲ κύριος εἶπεν,
"Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι
6 πρὸς κέντρα λακτίζειν." Τρέμων τε καὶ θαμβῶν
εἶπε, "Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;" Καὶ ὁ
κύριος πρὸς αὐτὸν, "Ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς
τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν."
7 [t] Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν
ἐννεοὶ, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεω-
8 ροῦντες. ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς·
ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδένα

r 26. 10. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.

s 22. 6. et 26. 12. 1 Cor. 15. 8. 2 Cor. 12. 2.

t 22. 9. et 26. 13.

ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς
Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ 9
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν 10
Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν
ὁ Κύριος ἐν ὁράματι, "Ἀνανία·" ὁ δὲ εἶπεν,
"Ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε·" ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτὸν, 11
"Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλου-
μένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύ-
χεται, καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνα- 12
νίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως
ἀναβλέψῃ." Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας, "Κύριε, 13
ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα
κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ·
καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι 14
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου." Εἶπε 15
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, "Πορεύου, ὅτι σκεῦος
ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά
μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ.
ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ 16
ὀνόματός μου παθεῖν."

Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν 17
οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε,
"Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς
ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέ-
ψῃς καὶ πλησθῇς Πνεύματος Ἁγίου." Καὶ εὐ- 18
θέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ
λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα καὶ ἀναστὰς
ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. Ἐγέ- 19
νετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν
ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20

ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
21 τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
καὶ ἔλεγον, "Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο,
καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς
22 ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός
23 ἐστιν ὁ Χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι
ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐ-
24 τόν· [u] ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· u 2 Cor. 11. 32.
παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς,
25 ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ νυκτὸς καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους χαλά-
26 σαντες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος
εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθη-
ταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύ-
27 οντες ὅτι ἔστι μαθητής. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβό-
μενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ
διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον,
καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
28 ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. καὶ
ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος
ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνό-
29 ματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει
πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν
30 ἀνελεῖν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον
αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς
31 Ταρσόν. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰ-
ρήνην, οἰκοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ

τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος ἐπληθύνοντο.
ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάν- 32 ΙΔʹ
των κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοι-
κοῦντας Λύδδαν. εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα 33
Αἰνέαν ὀνόματι ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ 34
ὁ Πέτρος, "Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ." Καὶ εὐθέως
ἀνέστη· καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες 35
Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
τὸν Κύριον.
Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθὰ, 36
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλή-
ρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.
ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν 37
αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν
ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ 38
μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ
ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦν-
τες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. ἀναστὰς δὲ 39
Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀν-
ήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ
πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι
χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος θεὶς 40
τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ
σῶμα εἶπε, "Ταβιθὰ, ἀνάστηθι." Ἡ δὲ ἤνοιξε
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
ἀνεκάθισε. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν, 41
φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν

42 αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης
τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν
43 Κύριον· ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν
ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.
ΙΕ′ 10 ἈΝΗ'Ρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορ-
νήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης
2 Ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολ-
λὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός.
3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐννάτην τῆς
ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν
4 καὶ εἰπόντα αὐτῷ, "Κορνήλιε." Ὁ δὲ ἀτενίσας
αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπε, "Τί ἐστι,
κύριε;" εἶπε δὲ αὐτῷ, "Αἱ προσευχαί σου καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
5 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην
ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
6 Πέτρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ,
ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν· οὗτος λαλήσει
7 σοί τί σε δεῖ ποιεῖν." Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγε-
λος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν
οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσ-
8 καρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς
9 ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ
δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει
ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύ-
10 ξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην· ἐγένετο δὲ πρόσπεινος
καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἐκεί-
11 νων ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς

δεδεμένον καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ 12
ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία
καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ 13
ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, "Ἀναστὰς, Πέτρε,
θῦσον καὶ φάγε." ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, "Μηδα- 14
μῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ
ἀκάθαρτον." καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς 15
αὐτὸν, "Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου."
Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη 16
τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.
Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη 17
τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλ-
μένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν
οἰκίαν Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· καὶ 18
φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλού-
μενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου 19
ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ
x 15. 7. Πνεῦμα, "Ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε· [x] ἀλλὰ 20
ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς."
Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπ- 21
εσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν,
εἶπεν, "Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία
δι᾽ ἣν πάρεστε;" οἱ δὲ εἶπον, "Κορνήλιος ἑκα- 22
τοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μετα-
πέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι
ῥήματα παρὰ σοῦ." Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς 23
ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν
αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς

24 Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσ-
ῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν
προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγ-
γενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
25 Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναν-
τήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας
26 προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε λέγων,
27 "Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι." Καὶ
συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυ-
28 θότας πολλοὺς, [y] ἔφη τε πρὸς αὐτοὺς, "Ὑμεῖς
ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολ-
λᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ
Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν
29 ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μετα-
πεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ
30 με;" Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, "Ἀπὸ τετάρτης
ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων,
καὶ τὴν ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ
μου· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
31 λαμπρᾷ, καί φησι, 'Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ
προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν
32 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ
μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος
ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασ-
33 σαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.' Ἐξαυτῆς
οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας
παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ."
34 [z] Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, "Ἐπ' ἀλη-
θείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης

y Joan. 4. 9.

z Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job 34. 19. Sap. 6. 7. Ecclus. 35. 16. Rom. 2. 11. Gal. 2. 6. Ephes. 6. 9. Col. 3. 25. 1 Pet. 1. 17.

ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος 35
αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ
ἐστι. τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ 36
εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ-
a Luc. 4. 14. τός ἐστι πάντων κύριος. [a] ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενό- 37
μενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν
b Luc. 4. 18. Ἰωάννης, [b] Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν 38
αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς
διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς κατα-
δυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς
ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων 39
ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν
Ἱερουσαλήμ· ὃν ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
c 2. 24. [c] τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδω- 40
d 13. 31. κεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, [d] οὐ παντὶ τῷ λαῷ, 41
ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
e 17. 31. Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [e] καὶ 42
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύ-
ρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ
f 15. 9. Jer. 31. 34. Mich. 7. 18. Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. [f] τούτῳ πάντες 43
οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λα-
βεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύ-
οντα εἰς αὐτόν." Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ 44
ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ
πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν 45
οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ,
ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος ἐκκέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων 46
γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. τότε

47 ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, "[g] Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι g 15. 8.
δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς;"
48 προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέ-
ρας τινάς.

ιϛʹ 11 ἭΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ
οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη
2 ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἀνέβη
Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν
3 οἱ ἐκ περιτομῆς λέγοντες, "Ὅτι πρὸς ἄνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες
4 αὐτοῖς." Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο
5 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων, "[h] Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει h 10. 9.
Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει
ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
6 ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ
εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ
7 τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα
δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, 'Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον
8 καὶ φάγε.' εἶπον δὲ, 'Μηδαμῶς, κύριε· ὅτι πᾶν
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ
9 στόμα μου.' ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 'Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ
10 κοίνου.' τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρὶς, καὶ πάλιν
11 ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ,
ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν
ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός
12 με. εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς
μηδὲν διακρινόμενον· ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ

ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν 13
ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα
αὐτῷ, ‘Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας καὶ μετά-
πεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς 14
λαλήσει ῥήματα πρός σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ
i 2. 4. πᾶς ὁ οἶκός σου.’ [i] ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν 15
ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς, ὥσπερ
k 1. 5. et 19. 4. Matt. 3. 11. Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Joan. 1. 26. καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. [k] ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήμα- 16
τος Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, ‘Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν
ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ.’ Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς 17
ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κω-
λῦσαι τὸν Θεόν;” Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύ- 18
χασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες, “Ἄραγε
καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς
ζωήν.”

l 8. 1. [l] Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως 19
τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης
καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν
λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ἦσαν δέ τινες ἐξ 20
αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσ-
ελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλ-
ληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν· καὶ 21
ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς
πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη 22
δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρ-
νάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς παραγενόμενος 23
καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει

πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ
24 Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύ-
ματος Ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος
25 ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρ-
νάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν
26 αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν
ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον
ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
ΙΖ′ 27 μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέ-
ραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς
28 Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἄγαβος ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύματος λιμὸν μέγαν
μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις
29 καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. [m] τῶν δὲ
μαθητῶν καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος
αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν
30 τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· [n] ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστεί-
λαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρ-
νάβα καὶ Σαύλου.

ΙΗ′ **12** ΚΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης
ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ
2 τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν
3 Ἰωάννου μαχαίρᾳ. καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι
τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον·
4 ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο
εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρα-
τιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ
5 πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν
Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν
ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν
Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

m Rom. 15. 25. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 1. Gal. 2. 10.

n 12. 25.

ZONDERVAN LIBRARY
TAYLOR UNIVERSITY
500 W READE AVE.
UPLAND, IN 46989-1001
188767

Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, 6
τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ
δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί, φύλακές
τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ 7
ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν
ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ
Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, "Ἀνάστα ἐν τάχει."
καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν·
εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, "Περίζωσαι καὶ 8
ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου." ἐποίησε δὲ οὕτω.
καὶ λέγει αὐτῷ, "Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ
ἀκολούθει μοι." Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ· 9
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ
ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες 10
δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν
πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν,
ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες
προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγ-
γελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν 11
ἑαυτῷ εἶπε, "Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε
Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλετό με ἐκ
χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ
λαοῦ τῶν Ἰουδαίων." συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν 12
οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
μένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
προσευχόμενοι.

Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ 13
πυλῶνος προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι
Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ 14
τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα
δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ

15 πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, "Μαίνῃ."
ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον,
16 "Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν." Ὁ δὲ Πέτρος
ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ
17 ἐξέστησαν· κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν
διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν
ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δὲ, "Ἀπαγγείλατε Ἰα-
κώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα." καὶ ἐξελθὼν
18 ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας
ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί
19 ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας
αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας
ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς
20 Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέτριβεν. [o] Ἦν o 1 Reg. 5. 9, 11. Ezech. 27. 17.
δὲ ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις·
ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πεί-
σαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασι-
λέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.
21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα
βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημη-
22 γόρει πρὸς αὐτούς· ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, "Θεοῦ
23 φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου." παραχρῆμα δὲ ἐπάτα-
ξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν
δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος
24 ἐξέψυξεν. [p] ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ p 6. 7. et 19. 20. Esa. 55. 11. Col. 1. 6.
25 ἐπληθύνετο. [q] Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρε- q 11. 29.
ψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν,
συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μάρκον.

ΙΘ' 13 [r] ἮΣΑΝ δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν r 14. 26.

οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε
Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ
Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ
τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. [s] λειτουρ- 2
γούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπε
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, "Ἀφορίσατε δή μοι τόν
τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ
προσκέκλημαι αὐτούς." [t] Τότε νηστεύσαντες καὶ 3
προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἀπέλυσαν. Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ 4
τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου κατῆλθον εἰς τὴν Σε-
λεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον·
καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον 5
τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·
[u] εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. [x] διελθόντες 6
δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν τινα μάγον
ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρϊησοῦς,
ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ 7
συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ
Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
[y] ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος (οὕτω 8
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ) ζητῶν δια-
στρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος 9
δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου καὶ
ἀτενίσας εἰς αὐτὸν [z] εἶπεν, "Ὦ πλήρης παντὸς 10
δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς
ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ τοῦ 11
Κυρίου ἐπὶ σὲ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ." Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν
ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει

s 9. 15. et 22. 21. Rom. 1. 1. et 10. 15. Gal. 1. 15. et 2. 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. Matt. 9. 38.
t 6. 6. et 8. 15. et 14. 26.
u 12. 25.
x 8. 9.
y Exod. 7. 11. 2 Tim. 3. 8.
z Matt. 13. 38. Joan. 8. 44. 1 Joan. 3. 8.

12 χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς
ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
Κυρίου.
Κʹ 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν
Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας.
[a] Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν — a 15. 38.
14 εἰς Ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας,
καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
15 σαββάτων ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν
τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρ-
χισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς, λέγοντες, "Ἄνδρες
ἀδελφοί, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως
16 πρὸς τὸν λαόν, λέγετε." [b] Ἀναστὰς δὲ Παῦλος — b 12. 17 et 19. 33. et 21. 40.
καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν, "Ἄνδρες Ἰσραη-
λῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε.
17 [c] ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς — c Exod. 1. 1. et 6. 6. et 12. 31. et 13. 14.
πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παρ-
οικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ
18 ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, [d] καὶ ὡς τεσσαρακον- — d Exod. 16. 2, 35. Num. 14. 34. Psal. 95. 10.
ταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ·
19 [e] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, κατεκλη- — e Jos. 14. 1, 2.
20 ροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. [f] καὶ μετὰ — f Jud. 2. 16. et 3. 9.
ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκε
21 κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· [g] κἀκεῖθεν — g 1 Sam. 8. 5. et 9. 15. et 10. 1. Ose. 13. 11.
ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν
Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη
22 τεσσαράκοντα· [h] καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν — h 7. 45. 1 Sam. 13. 14. et 15. 28. et 16. 13. Psal. 89. 20.
αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυ-
ρήσας, 'Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ
τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά

μου.᾿ [i] Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ᾿ 23
ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν,
[j] προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσ- 24
όδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. [k] ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, 25
ἔλεγε, ‘Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ,
ἀλλ᾿ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾿ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ
ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.᾿ [l] Ἄνδρες ἀδελφοί, 26
υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι
τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης
ἀπεστάλη. [m] οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ 27
καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ
τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββα-
τον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν, [n] καὶ 28
μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες ᾐτήσαντο Πι-
λάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. [o] ὡς δὲ ἐτέλεσαν 29
ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες
ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. [p] ὁ δὲ Θεὸς 30
ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [q] ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας 31
πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐ-
τοῦ πρὸς τὸν λαόν. [r] καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγε- 32
λιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς
τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, [s] ὡς καὶ 33
ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, ‘Υἱός μου
εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.᾿ [t] Ὅτι δὲ 34
ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑπο-
στρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ‘Ὅτι
δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά.᾿ [u] διὸ καὶ 35
ἐν ἑτέρῳ λέγει, ‘Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν

i 2 Sam. 7. 12. Esa. 11. 1.
j Mal. 3. 1. Matt. 3. 1. Marc. 1. 2. Luc. 3. 3. Joan. 3. 23.
k Joan. 1. 20, 26, 27. Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16.
l ver. 46. et 3. 26. Matt. 10. 6.
m 3. 17. et 15. 21. Joan. 16. 3. 1 Cor. 2. 8. 1 Tim. 1. 13.
n Matt. 27. 20, &c. Marc. 15. 11, &c. Luc. 23. 18, &c. Joan. 19. 6.
o Matt. 27. 59. Marc. 15. 46. Luc. 23. 53. Joan. 19. 38.
p 2. 24.
q 1. 3. Matt. 28. 2, 16. Marc. 16. 6, 14. Luc. 24. 36. Joan. 20. 19. et 21. 1. 1 Cor. 15. 5, 6.
r Gen. 3. 15. et 22. 18. et 26. 4. et 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Esa. 4. 2. et 7. 14. et 9. 6. et 40. 10. Jer. 23. 5. et 33. 14. Ezech. 34. 23. et 37. 24. Dan. 9. 24, 25.
s Psal. 2. 7. Heb. 1. 5. et 5. 5.
t Esa. 55. 3.
u 2. 27, &c. Psal. 16. 10.

36 διαφθοράν.' [x] Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρε-
τήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη
πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.
37 ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.
38 [y] Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι
διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·
39 [z] καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ
Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων
40 δικαιοῦται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς
41 τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, '[a] Ἴδετε, οἱ
καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε·
ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται
ὑμῖν.'"
42 Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων
παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λα-
43 ληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. [b] λυθείσης δὲ
τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ
καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς
ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ
πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν
ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου
λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.
46 [c] παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας
εἶπον, "Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν
καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου
47 ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ

x 2. 29. 1 Reg. 2. 10.
y Luc. 24. 47. Rom. 3. 24, 28. Gal. 2. 16. 1 Joan. 2. 12.
z Rom. 8. 3. et 10. 4. Heb. 7. 19. et 9. 15.
a Esa. 28. 14. Habac. 1. 5.
b 11. 23. et 14. 22. Matt. 23. 15.
c ver. 26. et 1. 8. et 3. 25, 26. et 18. 6. et 28. 28. Exod. 32. 10. Deut. 32. 21. Esa. 55. 5. Matt. 8. 12. et 10. 6. et 21. 43. Rom. 10. 19.

d Esa 49. 6. et 42 6. Luc. 2. 32.

ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, ‘[d] Τέθεικά σε εἰς φῶς
ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου
τῆς γῆς.’” Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ 48
ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν
ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέ- 49
ρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι᾽ ὅλης τῆς χώρας.

e 2 Tim. 3. 11.

[e] οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυ- 50
ναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς
πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν

f 14. 6, 11. et 18. 6. Matt. 10. 14. Marc. 6. 11. Luc. 9. 5.

ὁρίων αὐτῶν. [f] οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν 51
τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος 52
Ἁγίου.

ἘΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσ- 14 ΚΑ'
ελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων,
καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε
καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες 2
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν

g 19. 11. Marc. 16. 20. Heb. 2. 4.

ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. [g] ἱκανὸν μὲν οὖν χρό- 3
νον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ
μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ
διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χει-
ρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, 4
καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν

h 2 Tim. 3. 11.

τοῖς ἀποστόλοις. [h] Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν 5
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν

i 8. 1. Matt. 10. 23.

ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, [i] συνιδόντες 6
κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κἀκεῖ ἦσαν εὐαγ- 7
γελιζόμενοι.

ΚΒ′ 8 [k] Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς — k 3. 2.
ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
9 ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει. οὗτος
ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ
10 καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, [l] εἶπε — l Esa. 35. 6.
μεγάλῃ τῇ φωνῇ, “Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας
11 σου ὀρθός.” Καὶ ἥλλετο καὶ περιεπάτει. [m] Οἱ — m 28. 6.
δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, “Οἱ θεοὶ
ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς·”
12 ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦ-
λον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ
13 λόγου. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς
πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν.
14 [n] Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦ- — n Matt. 26. 65.
λος διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν
15 εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες [o] καὶ λέγοντες, “Ἄν- — o 10. 26. Gen. 1. 1. Psal. 33. 6. et 124. 8. et 146. 6. Apoc. 14. 7.
δρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς
ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ
τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν
τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
16 καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· [p] ὃς — p 17. 30. Psal. 81. 12.
ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ
17 ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καί τοι γε
οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐ-
ρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρπο-
φόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς
18 καρδίας ἡμῶν.” Καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατ-
έπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 [q] Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου — q 2 Cor. 11. 25. 2 Tim. 3. 11.

Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθά-
σαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. κυκλωσάντων δὲ 20
αὐτὸν τῶν μαθητῶν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ
εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκεί- 21
νην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς
(r 11. 23. et 13. 43. Matt. 10. 38. et 16. 24. Luc. 22. 28, 29. et 24. 26. 2 Tim. 3. 12. Rom. 8. 17.)
τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, [r] ἐπι- 22
στηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακα-
λοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ "ὅτι διὰ πολλῶν
θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
(s 1. 26. et 11. 30. Titus 1. 5.)
τοῦ Θεοῦ." [s] χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσ- 23
βυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ
νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πε-
πιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον 24
εἰς Παμφυλίαν, καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν 25
(t 13. 1, 3.)
λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν· [t] κἀκεῖθεν ἀπ- 26
έπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδο-
μένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρω-
(u 15. 4. 1 Cor. 16. 9. 2 Cor. 2. 12. Apoc. 3. 8.)
σαν. [u] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν 27
ἐκκλησίαν ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ'
αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.
διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς 28
μαθηταῖς.

(x Gen. 17. 10. Lev. 12. 3. Gal. 5. 1, 2. Phil. 3. 2. Col. 2. 8, 11. 16.)
[x] ΚΑΙ' τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 15 ΚΓ'
ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, "Ὅτι ἐὰν μὴ περι-
τέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σω-
(y 11. 30. Gal. 2. 1.)
θῆναι." [y] Γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως 2
οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς
αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν
καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους

καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητή-
3 ματος τούτου. οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ
τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμά-
ρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν.
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.
4 [z] παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε
5 μετ' αὐτῶν. ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς
αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες,
"Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε
τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως."
6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-
7 τεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. [a] πολλῆς
δὲ συζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπε
πρὸς αὐτοὺς, "Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο
διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν
8 λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. [b] καὶ ὁ
καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς
αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καθὼς καὶ ὑμῖν,
9 [c] καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν,
10 τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. [d] νῦν
οὖν τί πειράζετε τὸν Θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ
τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες
11 ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; [e] ἀλλὰ
διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πι-
στεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι."
12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα
καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

z 14. 3, 27.
a 10. 20. et 11. 1, 2.
b 10. 43, &c. 1 Par. 28. 9. et 29. 17. Ps. 7. 9. Jer. 11. 20. et 17. 10. et 20. 12. 1 Cor. 1. 2.
c 1 Pet. 1. 22.
d Gal. 5. 1.
e Eph. 2. 4, 8. Titus 3. 4.

f 12. 17.
g 2 Pet. 1. 1.
h Amos 9. 11, 12.
i ver. 29. Gen. 9. 4. Lev. 3. 17. et 17. 14. Deut. 12. 23. 1 Cor. 8. 1, 9, 10. et 10. 14, 20, 21. 1 Thess. 4. 3.
k 13. 27. Neh. 8. 1.
l ver. 1. Gal. 2. 4. 1 Joan. 2. 19.

[f] Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος 13
λέγων, "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. [g] Συ- 14
μεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπ-
εσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ· καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν 15
προφητῶν, καθὼς γέγραπται, '[h] Μετὰ ταῦτα 16
ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς
ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν 17
ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν
Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται
τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν
ταῦτα πάντα.' Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ 18
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρ- 19
ενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
τὸν Θεόν, [i] ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπ- 20
έχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ
τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.
[k] Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς 21
κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ
πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος."

Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσ- 22
βυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους
ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν
τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλού-
μενον Βαρσαβᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους
ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν 23
τάδε, "Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ
ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαί-
ρειν. [l] Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν 24

ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες
τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ
25 τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, ἔδοξεν
ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένους ἄνδρας
πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν
26 Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, [m] ἀνθρώποις παραδεδωκόσι
τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου
27 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν
καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
28 τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ
ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν
29 τῶν ἐπάναγκες τούτων, [n] ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων
καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν
διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε."
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν,
καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπι-
31 στολήν. ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρα-
32 κλήσει. Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται
ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
33 ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον
ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς
34 τοὺς ἀποστόλους. ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι
35 αὐτοῦ. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν
Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ
καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.
36 ΜΕΤΑ' δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς
Βαρνάβαν, "Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα
τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐν αἷς
κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσι."
37 [o] Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν
38 Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· [p] Παῦλος δὲ

m 13. 50. et 14. 19.
n ver. 20. et 16. 4. et 21. 25.
o 12. 12, 25. et 13. 5. Col. 4. 10. 2 Tim. 4. 11. Philem. 24.
p 13. 13.

ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας
καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ
συμπαραλαβεῖν τοῦτον. ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, 39 ΚΔ΄
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε
Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι
εἰς Κύπρον· Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξ- 40
ῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν
ἀδελφῶν· διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν 41
ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. [q] Κατήντησε δὲ εἰς 16
Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν
ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικός τινος Ἰου-
δαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, [r] ὃς ἐμαρτυ- 2
ρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
[s] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· 3
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους
τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ
ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
[t] ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν 4
αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ
τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν
Ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο 5
τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽
ἡμέραν.

Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν 6
χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες κατὰ 7
τὴν Μυσίαν ἐπείραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύ-
εσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα. [u] παρ- 8
ελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.
καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· 9
Ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν

q 14. 6. et 17. 14. et 19. 22. et 20. 4. Rom. 16. 21. 1 Cor. 4. 17. Phil. 2. 19. 1 Thess. 3. 2. 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 5.
r 6. 3.
s 1 Cor. 9. 20. Gal. 2. 3.
t 15. 20, 29.
u 20. 6. 2 Cor. 2. 12. 2 Tim. 4. 13.

καὶ λέγων, "Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον
10 ἡμῖν." Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητή-
σαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβά-
ζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγ-
11 γελίσασθαι αὐτούς. Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς
Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην τῇ τε
12 ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους,
ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας
πόλις κολωνία.

Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες
13 ἡμέρας τινὰς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλ-
θομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομί-
ζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν
14 ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. Καί τις γυνὴ ὀνόματι
Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβο-
μένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν, ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν
καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ
15 Παύλου. [x] ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς,
παρεκάλεσε λέγουσα, "Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν
τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου
16 μείνατε·" καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. [y] Ἐγένετο δὲ
πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ
ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις
ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς
17 μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ
καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα, "Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες κατ-
18 αγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας." Τοῦτο δὲ
ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. [z] διαπονηθεὶς δὲ ὁ
Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπε, "Παρ-
αγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ

x Gen. 19. 3. et 33. 11. Jud. 19. 20. Luc. 24. 29. Heb. 13. 2.
y 19. 24. 1 Sam. 28. 7.
z Marc. 16. 17.

ἐξελθεῖν ἀπ᾿ αὐτῆς." Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.
a 2 Cor. 6. 5. [a] Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς 19
τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον
καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
b 17. 6. 1 Reg. 18. 17. ἄρχοντας, [b] καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρα- 20
τηγοῖς εἶπον, "Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν
ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ κατ- 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέ-
c 2 Cor. 11. 25. 1 Thess. 2. 2. Phil. 1. 13. χεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι." [c] Καὶ συν- 22
επέστη ὁ ὄχλος κατ᾿ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ
περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,
πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς 23
φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφα-
λῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην 24
εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.
d 4. 31. [d] Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας 25
προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
e 5. 19. et 12. 7. αὐτῶν οἱ δέσμιοι. [e] ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο 26
μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμω-
τηρίου· ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι
πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος 27
δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν
ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ 28
Παῦλος λέγων, "Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·
ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε." Αἰτήσας δὲ φῶτα 29
εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε
f 2. 37. et 9. 6. Luc. 3. 10. τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, [f] καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς 30
ἔξω ἔφη, "Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;"

31 [g] Οἱ δὲ εἶπον, "Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰη- | g Joan. 3. 16,
σοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου." | 36. et 6. 47. 1 Joan. 5. 10.
32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
33 πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν
αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ
τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ
34 πάντες παραχρῆμα· [h] ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν | h Luc. 5. 29.
οἶκον αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο | et 19. 6.
πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.
35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρα-
τηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες, "Ἀπόλυσον
36 τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους." Ἀπήγγειλε δὲ ὁ
δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦ-
λον, "Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπο-
λυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ."
37 [i] Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς, "Δείραντες | i 22. 25.
ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους
ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν· καὶ νῦν λάθρα
ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γὰρ ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
38 ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν." Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρα-
τηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφο-
39 βήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι, [j] καὶ | j Matt. 8. 34.
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες
40 ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ
τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόν-
τες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ
ἐξῆλθον.

ΚΕ′ 17 ΔΙΟΔΕΥ΄ΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ
Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν
2 ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς
τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ

σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,
k διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν 3
ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ "ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγ-
γέλλω ὑμῖν." l Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν 4
καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ,
τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναι-
κῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ζηλώσαντες δὲ 5
οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιή-
σαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ
οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν
δῆμον· m μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν 6
Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
βοῶντες, "Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαν-
τες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, n οὓς ὑποδέδεκται 7
Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων
Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον
εἶναι, Ἰησοῦν." Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ 8
τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες 9
τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν
ἀπέλυσαν αὐτούς. o Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ 10
τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν. p οὗτοι δὲ 11
ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες
ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ
καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι
ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευ- 12
σαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
μόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. q ὡς δὲ ἔγνωσαν 13

k Psal. 22. 6. Esa. 53. Matt. 16. 21. Luc. 24. 26, 46. Joan. 1. 42.
l ver. 17. et 28. 24.
m 16. 20.
n Luc. 23. 2. Joan. 19. 12.
o 9. 2.
p Esa 34. 16. Luc. 16. 29. Joan. 5. 39.
q 1 Thess. 2. 4.

οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ
Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.
14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ
ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπ-
15 έμενον δὲ ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. [r] Οἱ r 18. 5.
δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον ἤγαγον αὐτὸν ἕως
Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν
καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν,
ἐξῄεσαν.
Κϛ′ 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ
Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
17 θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. [s] διελέ- s ver. 4.
γετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ
τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν
18 ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ
τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων
συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον, "Τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν;" Οἱ δὲ,
"Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι·" ὅτι
τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελί-
19 ζετο. ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον
πάγον ἤγαγον, λέγοντες, "Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ
20 καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; ξενί-
ζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν·
βουλόμεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι."
21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς
οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν
καινότερον.
22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου
πάγου ἔφη, "Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς

δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος 23
γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον
καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ‘Ἀγνώστῳ Θεῷ.’
ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγ-
γέλλω ὑμῖν. [t] ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ 24
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος
ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
[u] οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσ- 25
δεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν
κατὰ πάντα· [x] ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν 26
ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς, ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς
ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸν Κύριον, 27
εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί-
τοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ 28
ἐσμέν· ὡς καί τινες τῶν καθ’ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρή-
κασι, ‘Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.’ [y] Γένος οὖν 29
ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν
χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
[z] Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ 30
Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι
πανταχοῦ μετανοεῖν, [a] διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν 31
ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.” Ἀκούσαντες δὲ 32
ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον,
“Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.” Καὶ 33
οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν· τινὲς 34
δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν· ἐν οἷς

t 7. 48. et 14. 15. Gen. 1. 1. 2 Par. 6. 30. Psal. 33. 6. et 124. 8. et 146. 6. Esa. 66. 1. Apoc. 14. 7.
u Gen. 2. 7. Psal. 50. 8.
x Deut. 32. 8.
y Esa. 40. 18.
z 14. 16. Luc. 24. 47.
a 2. 24. et 10. 42.

καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι
Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.
ΚΖ΄ 18 ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν
2 Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον· [b] καὶ εὑρών τινα
Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ
Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ
3 τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· [c] καὶ διὰ τὸ
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενε παρ᾽ αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο·
4 ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. διελέγετο δὲ
ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε
5 Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. [d] Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ
τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συν-
είχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος
6 τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. [e] ἀντιτασ-
σομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτινα-
ξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τὸ αἷμα
ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ
7 τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι." Καὶ μετα-
βὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι
Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν
8 συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. [f] Κρίσπος δὲ ὁ
ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκού-
9 οντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [g] Εἶπε δὲ ὁ
Κύριος δι᾽ ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, "Μὴ
10 φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, [h] διότι
ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι
τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς
11 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ." Ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν

b Rom. 16. 3. 1 Cor. 16. 19. 2 Tim. 4. 19.
c 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 9. et 12. 13. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.
d 17. 14, 15.
e 13. 45, 51. Lev. 20. 9, 12. 2 Sam. 1. 16. Ezech. 3. 18, 19. Matt. 10. 14. et 27. 25.
f 1 Cor. 1. 14.
g 23. 11.
h Joan. 10. 16.

καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ.
Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας κατ- 12
επέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ,
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα λέγοντες, "Ὅτι 13
παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους
i 25. 11. σέβεσθαι τὸν Θεόν." [i] Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύ- 14
λου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς
τοὺς Ἰουδαίους, "Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ
ῥᾳδιούργημα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν
ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου 15
καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε
αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶ-
ναι." Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 16
k 1 Cor. 1. 1. [k] ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην 17
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βή-
ματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
Ὁ ΔΕ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, 18
τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν
Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας,
l 21. 23, 24. Num. 6. 18. [l] κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ
εὐχήν. κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους 19
κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συν-
αγωγὴν διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ 20
αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ
ἐπένευσεν, ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπὼν, "Δεῖ 21
με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς
Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς,
m 1 Cor. 4. 19. Jac. 4. 15. Heb. 6. 3. [m] τοῦ Θεοῦ θέλοντος." Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς
Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς 22
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς

23 Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ
Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 [n] Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλε- n 1 Cor. 1. 12.
ξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς
25 Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. [o] οὗτος o 19. 3.
ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ
πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ
τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰω-
26 άννου· οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ
συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον
27 αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδόν. [p] βουλομένου p 1 Cor. 3. 6.
δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψά-
μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀπο-
δέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο
28 πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος· εὐτό-
νως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

ΚΗʹ 19 [q] ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν q 18. 24. 1 Cor. 1. 12.
Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη
ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον. Καὶ εὑρών τινας μαθητὰς
2 [r] εἶπε πρὸς αὐτούς, "Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε r 10. 44, &c. Joan. 7. 39.
πιστεύσαντες;" Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, "Ἀλλ'
3 οὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν." Εἶπέ
τε πρὸς αὐτούς, "Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε;" οἱ
4 δὲ εἶπον, "Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα." [s] Εἶπε s 1. 5. et 11. 16. Matt. 3. 11. Marc. 1. 4, 8. Luc. 3. 16. Joan. 1. 26.
δὲ Παῦλος, "Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα
μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ'
αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστιν εἰς τὸν Χριστὸν

Ἰησοῦν." Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ 5
t 2. 4. et 6. 6. et 8. 17. et 10. 46. et 11. 15. ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. [t] καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς 6
τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
ἐπ' αὐτοὺς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφή-
τευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. 7
Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο 8
ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ
u 2 Tim. 1. 15. τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. [u] Ὡς δέ τινες ἐσκλη- 9
ρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφ-
ώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος
ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός. Τοῦτο δὲ ἐγένετο 10
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
x 14. 3. Marc. 16. 20. Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. [x] Δυνάμεις τε οὐ 11
τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν
y 5. 15. Παύλου, [y] ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπι- 12
φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ
σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι
ἀπ' αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ τῶν 13
περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν
ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, "Ὁρκίζομεν
ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει." Ἦσαν 14
δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ
τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ 15
πονηρὸν εἶπε, "Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν
Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;" Καὶ 16
ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν,

ἴσχυσε κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυ-
ματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.
17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε
καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγα-
18 λύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. [z] Πολλοί
τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
19 καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ
τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς
βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψή-
φισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυρι-
20 άδας πέντε. [a] οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.
21 [b] Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν
τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπών, "Ὅτι μετὰ
τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν."
22 [c] Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν
διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς
23 ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. [d] Ἐγένετο δὲ
κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
24 τῆς ὁδοῦ. [e] Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυρο-
κόπος ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρ-
25 είχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· οὓς
συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας,
εἶπεν, "Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
26 ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι· [f] καὶ θεωρεῖτε καὶ
ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν
ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ
27 χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει

z Matt. 3. 6.
a 6. 7. et 12. 24. Esa. 55. 11.
b 18. 21. Rom. 15. 25. Gal. 2. 1.
c 13. 5. Rom. 16. 23. 2 Tim. 4. 20.
d 2 Cor. 1. 8.
e 16. 16.
f Psal. 115. 4. Jer. 10. 3.

ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ
τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν
λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν
μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
μένη σέβεται." Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι 28
πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες, "Μεγάλη ἡ
g 20. 4. et 27. 2. Col. 4. 10. Ἄρτεμις Ἐφεσίων." [g] Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις 29
ὅλη συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ
θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ Παύλου. τοῦ δὲ 30
Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ
εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσι- 31
αρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι πέμψαντες πρὸς αὐτὸν
παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλη- 32
σία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν
τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου 33
προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
h 12. 17. et 13. 16. et 21. 40. τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος [h] κατασείσας
τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ· ἐπι- 34
γνόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία
ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, "Μεγάλη
ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων." Καταστείλας δὲ ὁ γραμ- 35
ματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, "Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς
γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφε-
σίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς
Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν 36
ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους
ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν. ἠγάγετε 37
γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν. εἰ μὲν οὖν 38

Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρός τινα
λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί
39 εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ
ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
40 λυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι
στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρ-
χοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς
41 συστροφῆς ταύτης." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε
τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΘ΄ 20 [i] ΜΕΤᾺ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσ-
καλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπα-
σάμενος ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.
2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας
αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα·
3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβου-
λῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς
τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ
4 Μακεδονίας. [k] συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας
Σώπατρος Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρ-
χος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμό-
5 θεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. οὗτοι
6 προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· ἡμεῖς δὲ
ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ
Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν
7 ἡμέρας ἑπτά. [l] Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων
συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ
Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ
ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσο-
8 νυκτίου· ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ
9 οὗ ἦσαν συνηγμένοι. καθήμενος δέ τις νεανίας

i 1 Tim. 1. 3.

k 16. 1. et 19. 29. et 21. 29. et 27. 2. Col. 4. 7, 10. 1 Cor. 1. 14. Eph. 6. 21. 2 Tim. 4. 12, 20. Titus 3. 12.

l 2. 42, 46. 1 Cor. 10. 16. et 11. 20.

ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος
ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον,
κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τρι-
m 1 Reg. 17. 21. 2 Reg. 4. 34. στέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός. [m] καταβὰς δὲ 10
ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν
εἶπε, "Μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ ἐστιν." Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας 11
ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλή-
σας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ 12
τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.
Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν 13
εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν
τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων
αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν 14
Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυ-
λήνην, κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατ- 15
ηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν
εἰς Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ τῇ ἐχομένῃ
n 21. 12. ἤλθομεν εἰς Μίλητον. [n] ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος 16
παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ
χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ
δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς
γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.
Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον 17
μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
o 19. 10. [o] ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, 18
"Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα
χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης 19
ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πει-
ρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς

20 τῶν Ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμ-
φερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι
21 ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, [p] διαμαρτυρόμενος
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετά-
νοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
22 Χριστόν. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύ-
ματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ
23 συναντήσοντά μοι μὴ εἰδὼς, [q] πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται λέγον ὅτι
24 δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. [r] ἀλλ' οὐδενὸς
λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν
ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς
[s] καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιόν τῆς χά-
25 ριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς
26 διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. διὸ
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι κα-
27 θαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· [t] οὐ γὰρ
ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν
28 βουλὴν τοῦ Θεοῦ. [u] προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ
παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.
29 [v] ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ
τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδό-
30 μενοι τοῦ ποιμνίου, [x] καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀνα-
στήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ
31 ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. [y] διὸ γρη-
γορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ
ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν

p Marc. 1. 15. Luc. 24. 47.
q 21. 4, 11.
r 21. 13.
s Gal. 1. 1. Tit. 1. 3.
t Luc. 7. 30. Eph. 1. 11.
u 1 Pet. 5. 2. 1 Tim. 3. 1, 2. et 4. 16. Philipp. 1. 1. Eph. 1. 7. Col. 1. 14. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 5. 9.
v 2 Pet. 2. 1. Matt. 7. 15.
x 1. 17. Psal. 41. 9. Matt. 26. 21. 1 Joan. 2. 19.
y 19. 10.

z 9. 31. Eph. 1. 18.
a 1 Sam. 12. 3. 1 Cor. 9. 12. 2 Cor. 11. 9. et 12. 13.
b 18. 3. 1 Cor. 4. 12. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.
c 1 Cor. 9. 12.
d 21. 5.
e ver. 12. et 20. 23.
f 20. 36.

ἕνα ἕκαστον. [z] καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, 32
ἀδελφοὶ, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι
ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
[a] ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπ- 33
εθύμησα· [b] αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις 34
μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες
αὗται. [c] πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶν- 35
τας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνη-
μονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι
αὐτὸς εἶπε, 'Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ
λαμβάνειν.'" [d] Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα 36
αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἱκανὸς δὲ 37
ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ
τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτὸν,
ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι 38
οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.
προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ὩΣ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέν- **21**
τας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν
Κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς
Πάταρα. καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι- 2
νίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφανέντες δὲ τὴν 3
Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέ-
ομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε
γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
[e] καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ 4
ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ
πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ. [f] ὅτε 5
δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες
ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν

γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ
θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξά-
6 μεθα· καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους ἐπέβημεν εἰς
τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου
κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι
τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐ-
8 τοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν
Παῦλον ἦλθον εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες
εἰς τὸν οἶκον [g] Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ g 6. 5.
9 ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. [h] τούτῳ et 8. 26, 40. Eph. 4. 11.
δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφη- h 2. 17. Joel 2. 28.
Λ' 10 τεύουσαι. [i] ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους i 11. 28.
κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι
11 Ἄγαβος, [k] καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν k ver. 33. et 20. 23.
ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας εἶπε, "Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἅγιον, 'Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτω
δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παρα-
12 δώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.'" Ὡς δὲ ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ
13 μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. [l] ἀπεκρίθη l 20. 24.
δὲ ὁ Παῦλος, "Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συν-
θρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον
δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοί-
μως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ."
14 [m] Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, m Matt. 6. 10. Luc. 11. 2.
"Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω." et 22. 42.
ΛΑ' 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι
16 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ· συνῆλθον δὲ καὶ
τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες

παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ
μαθητῇ.
ΓΕΝΟΜΕ´ΝΩΝ δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, 17
n 15. 13. Gal. 1. 19. ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. [n] τῇ δὲ 18
ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰά-
κωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον 19
ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς δια-
o Rom. 10. 2. Gal. 1. 14. κονίας αὐτοῦ. [o] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν 20
Κύριον, εἶπόν τε αὐτῷ, "Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ
πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχή- 21
θησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις
ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰου-
δαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα,
μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστι; πάντως 22
δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλή-
p 18. 18. Num. 6. 2, 13, 18. λυθας· [p] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν 23
ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν·
τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ 24
δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφα-
λήν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν
q 15. 20, 29. νόμον φυλάσσων. [q] περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων 25
ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοι-
οῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς
τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ
r 24. 18. Num. 6. 13. πορνείαν." [r] Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς 26 ΛΒ´
ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς
εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν
τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη

27 ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. ὡς δὲ
ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον τὰς
28 χεῖρας ἐπ' αὐτὸν, κράζοντες, "Ἄνδρες Ἰσραηλ-
ῖται, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου
πάντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας
εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον
29 τόπον τοῦτον." [s] Ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρό-
φιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.
30 [t] ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ
τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ
31 θύραι. ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη
φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέ-
32 χυται Ἱερουσαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρα-
τιώτας καὶ ἑκατοντάρχους κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς.
οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας
33 ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. [u] τότε ἐγγί-
σας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε
δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη
34 καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων
ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς
διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς
35 τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-
βαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
36 στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· [x] ἠκο-
λούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον, "Αἶρε
αὐτόν."

s 20. 4. 2 Tim. 4. 20.

t 26. 21.

u ver. 11.

x 22. 22. Luc. 23. 18. Joan. 19. 15.

Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν 37
ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, "Εἰ ἔξεστί μοι
εἰπεῖν τι πρός σε;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ἑλληνιστὶ
γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ 38
τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν
εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν
σικαρίων;" [y] Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, "Ἐγὼ ἄν- 39
θρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας
οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου,
ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν."
[z] Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς 40
ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ·
πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ
Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων, "Ἄνδρες ἀδελφοὶ **22**
καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν
ἀπολογίας." Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι 2
διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον
ἡσυχίαν. καί φησιν, "[a] Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ 3
Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς
πόδας Γαμαλιὴλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν
τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ,
καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· [b] ὃς ταύτην 4
τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ
παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
[c] ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ 5
πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην,
ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. [d] ἐγένετο δέ μοι πορευο- 6
μένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν

y 9. 11, 30. et 22. 3.

z 12. 17. et 13. 16. et 19. 33.

a 5. 34. et 9. 11. et 21. 39. 2 Cor. 11. 22. Gal. 1. 14. Rom. 10. 2.

b 8. 3. et 9. 1. et 26. 9. 1 Cor. 15. 9. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.

c 9. 2. et 26. 12.

d 9. 3. et 26. 12. 1 Cor. 15. 8. 2 Cor. 12. 2.

ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς
7 ἱκανὸν περὶ ἐμέ· [e] ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος,
καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, 'Σαοὺλ, Σαοὺλ,
8 τί με διώκεις;' Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, 'Τίς εἶ,
Κύριε;' Εἶπέ τε πρός με, ''Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
9 ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.' [f] Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ
ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγέ-
νοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός
10 μοι. εἶπον δὲ, 'Τί ποιήσω, Κύριε;' Ὁ δὲ Κύριος
εἶπε πρός με, ''Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν,
κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί
11 σοι ποιῆσαι.' Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς
δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ
12 τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. [g] Ἀνα-
νίας δέ τις ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρ-
τυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰου-
13 δαίων, ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι,
'Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον.' Κἀγὼ αὐτῇ τῇ
14 ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. [h] ὁ δὲ εἶπεν, ''Ὁ
Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι
τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ
15 ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔσῃ
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας
16 καὶ ἤκουσας. [i] καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς
βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπι-
17 καλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου.' [k] Ἐγένετο
δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευ-
χομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει
18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, 'Σπεῦσον καὶ ἔξελθε
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονταί
19 σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.' [l] Κἀγὼ εἶπον,

e 26. 14, 15.
f 9. 7. Dan. 10. 7.
g 9. 17.
h 3. 14. et 7. 52. et 26. 16. 1 Joan. 2. 1.
i Matt. 3. 11. Marc. 1. 4. Luc. 3. 3.
k 9. 26.
l ver. 4.

‘Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλα-
κίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
m 7. 58. et 8. 1. πιστεύοντας ἐπὶ σέ· [m] καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα 20
Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην
ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ καὶ
φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.’
n 9. 15. et 13. 2. Gal. 1. 15. et 2. 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. [n] Καὶ εἶπε πρός με, ‘Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη 21
μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.’ ”

o 21. 36. [o] Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, 22
καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, “Αἶρε
ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκον
αὐτὸν ζῆν.” Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥι- 23
πτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς
τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἄγεσθαι 24
εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι
αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι’ ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν
p 16. 37. αὐτῷ. [p] ὡς δὲ προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, 25
εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος,
“Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν
ὑμῖν μαστίζειν;” Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος 26
προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, “Ὅρα
τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥω-
μαῖός ἐστι.” Προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν 27
αὐτῷ, “Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ;” Ὁ δὲ
ἔφη, “Ναί.” Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, “Ἐγὼ 28
πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτη-
σάμην.” Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, “Ἐγὼ δὲ καὶ
γεγέννημαι.” Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ 29
οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος
δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι
ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

ΛΓ' 30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς,
τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν·
καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.
23 q Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, q 24. 16.
"Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ 2 Tim. 1. 3.
πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας."
2 r Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρ- r 1 Reg. 22.
3 εστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. s τότε ὁ 24. Jer. 20. 2. Joan. 18. 22.
Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, "Τύπτειν σε μέλλει s Lev. 19. 35. Deut. 17. 4, 9.
ὁ Θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων et 25. 1, 2.
με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με
4 τύπτεσθαι;" Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, "Τὸν
5 ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;" t ἔφη τε ὁ t Exod. 22. 28.
Παῦλος, "Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι ἐστὶν ἀρχ-
ιερεύς· γέγραπται γὰρ, 'Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου
6 οὐκ ἐρεῖς κακῶς.'" u Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ u 24. 15, 21.
ἓν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρι- et 26. 5, 6. Phil. 3. 5.
σαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, "Ἄνδρες ἀδελ-
φοὶ, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου· περὶ
ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι."
7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν
Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ
8 πλῆθος· x Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι x Matt. 22. 23.
ἀνάστασιν μηδὲ ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι Marc. 12. 18. Luc. 20. 27.
9 δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα· y ἐγένετο δὲ κραυγὴ y 5. 39. et 22.
μεγάλη, καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους 7, 17, 18. et 25. 25. et 26. 31.
τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, "Οὐδὲν κα-
κὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦ-
μα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν."

Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ 10
χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν,
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐ-
τὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμ-
βολήν.
z 18. 9. [z] Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος 11
εἶπε, "Θάρσει, Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ
περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς
a ver. 20, 30. Matt. 26. 74. Ῥώμην μαρτυρῆσαι." [a] Γενομένης δὲ ἡμέρας 12 ΛΔ'
ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν ἀν-
εθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ 13
πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
πεποιηκότες· οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχ- 14
ιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον, "Ἀναθέματι
ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως
οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς 15
ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως
αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας
διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ
ἀνελεῖν αὐτόν." Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ- 16
φῆς Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσ-
ελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ·
προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατον- 17
τάρχων ἔφη, "Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς
τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ."
Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν 18
χιλίαρχον, καί φησιν, "Ὁ δέσμιος Παῦλος προσ-
καλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν
ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι."

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος
καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο, "Τί ἐστιν
20 ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;" [b] εἶπε δὲ, "Ὅτι οἱ b ver. 12.
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον
εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλ-
λοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν
ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως
οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι προσ-
22 δεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν." Ὁ μὲν οὖν
χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας
μηδενὶ ἐκλαλῆσαι "ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός
23 με." Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκα-
τοντάρχων εἶπεν, "Ἑτοιμάσατε στρατιώτας δια-
κοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ
ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους,
24 ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστῆ-
σαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι
25 πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·" γράψας ἐπιστολὴν
26 περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· "Κλαύδιος Λυ-
27 σίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. [c] Τὸν c 21. 33.
ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων
καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν
τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥω-
28 μαῖός ἐστι. βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽
ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-
29 έδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητη-
μάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
30 ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα. μηνυθείσης δέ μοι
ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ

τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγ-
γείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν
ἐπὶ σοῦ. Ἔρρωσο."
Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον 31
αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ τῆς
νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον 32
ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπ-
έστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελ- 33
θόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν
ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦ-
λον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας 34
ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ
Κιλικίας, "Διακούσομαί σου," ἔφη, "ὅταν καὶ 35
οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται." Ἐκέλευσέ τε
αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσ-
σεσθαι.
d 23. 2. [d] ΜΕΤΑ᾽ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς **24** ΛΕ'
Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερ-
τύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ
τοῦ Παύλου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατη- 2
γορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων, "Πολλῆς εἰρήνης
τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομέ-
νων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ 3
τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν 4
σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συν-
τόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα 5
τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς
Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην
e 21. 28. τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, [e] ὃς καὶ τὸ ἱερὸν 6
ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν καὶ

κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν·
7 παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολλῆς
8 βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας
τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· παρ' οὗ
δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπι-
9 γνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ." Συν-
έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως
ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνος λέγειν, "Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κρι-
τὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθυμότερον τὰ
11 περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι
ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο, ἀφ' ἧς
12 ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ· [f] καὶ οὔτε
ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ
ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συν-
13 αγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε παραστῆσαί
14 με δύνανται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου. ὁμο-
λογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέ-
γουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ,
πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προ-
15 φήταις γεγραμμένοις, [g] ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν
ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλ-
λειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων·
16 [h] ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν
ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους δια-
17 παντός. [i] δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην
ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ
18 προσφοράς· [k] ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς
19 δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ

f 25. 8. et 28. 17.
g Dan. 12. 2. Joan. 5. 28, 29.
h 23. 1.
i 11. 29. Gal. 2. 10. Rom. 15. 25.
k 21. 26, 27.

παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός με· ἢ 20
αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα
l 23. 6. et 28. 20. στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [l] ἢ περὶ μιᾶς 21
ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ‘ Ὅτι
περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον
ὑφ' ὑμῶν.' "

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, 22
ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν,
" Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσο-
m 27. 3. et 28. 16. μαι τὰ καθ' ὑμᾶς," [m] διαταξάμενός τε τῷ ἑκατον- 23
τάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ
μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ
προσέρχεσθαι αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ 24
σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, οὔσῃ Ἰουδαίᾳ,
μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ 25
περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ
Φῆλιξ ἀπεκρίθη, " Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν
δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε·" ἅμα δὲ καὶ 26
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον
n 25. 14. αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. [n] Διετίας 27 Λς'
δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρ-
κιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς
Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδε-
μένον.

ΦΗ͂ΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς 25
ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.
ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι 2

τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
3 αὐτὸν, αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μετα-
πέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποι-
4 οῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν
Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Και-
σαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·
5 "Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν," φησὶ, "συγκαταβάντες,
εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν
6 αὐτοῦ." Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους
ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον
7 ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι,
πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ
8 Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, [o] ἀπολογου- o 24. 12. et 28. 17.
μένου αὐτοῦ "Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν
Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι
9 ἥμαρτον." Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων
χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε,
"Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τού-
10 των κρίνεσθαι ἐπ᾽ ἐμοῦ;" Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος,
"Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με
δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ
11 σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις· [p] εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ p 18. 14.
καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦ-
μαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι
κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς
12 χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι." Τότε ὁ
Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπ-
εκρίθη, "Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα
πορεύσῃ."

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ 13
βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν
q 24. 27. ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον. [q] ὡς δὲ πλείους ἡμέ- 14
ρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο
τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, "Ἀνήρ τίς ἐστι
καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, 15
γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
r Deut. 17. 4. αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην· [r] πρὸς οὓς ἀπεκρί- 16
θην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα
ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος
κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε
ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελ- 17
θόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν
ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες 18
οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπ-
ενόουν ἐγώ· ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19
δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος
Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν 20
ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ
κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων· τοῦ δὲ Παύλου 21
ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ
Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν
ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα." Ἀγρίππας 22
δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, "Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι." Ὁ δὲ, "Αὔριον," φησὶν,
"ἀκούσῃ αὐτοῦ."

Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς 23
Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων

εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις
καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως,
καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.
24 καί φησιν ὁ Φῆστος, "Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ
πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε
τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων
ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπι-
25 βοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. [s] ἐγὼ δὲ
καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πε-
πραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου
26 τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν. περὶ οὗ
ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προ-
ήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενο-
27 μένης σχῶ τι γράψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ,
πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας
σημᾶναι."

s 23. 9. et 26. 31.

26 ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, "Ἐπι-
τρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν." Τότε ὁ
2 Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, "Περὶ
πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπο-
3 λογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον, μάλιστα γνώστην
ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ
ζητημάτων. διὸ δέομαί σου μακροθύμως ἀκοῦσαί
4 μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος,
τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν
5 Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι [t] προ-
γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν,
ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας
6 θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος· [u] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι

t 23. 6. Philipp. 3. 5.
u 24. 15, 21. Gen. 3. 15. et 22. 18. et 26. 4. et 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Esa. 4. 2. et 7. 14. et 9. 6. et 40. 10. Jer. 23. 5. et 33. 14. Ezech. 34. 23. et 37. 24. Dan. 9. 24. Mich. 7. 20.

τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκά- 7
φυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-
τρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος
ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων. τί; ἄπιστον κρίνεται παρ᾽ ὑμῖν, εἰ ὁ 8
Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; [x] ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα 9
ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν
πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [y] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱερο- 10
σολύμοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς
κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν
λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον·
καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμω- 11
ρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε
ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω
πόλεις. [z] ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμα- 12
σκὸν μετ᾽ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
ἀρχιερέων, [a] ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, 13
βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ
ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ
πορευομένους. πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν 14
εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρός με καὶ
λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, ‘Σαοὺλ, Σαοὺλ,
τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτί-
ζειν.’ Ἐγὼ δὲ εἶπον, ‘Τίς εἶ, Κύριε;’ Ὁ δὲ 15
εἶπεν, ‘Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ 16
ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς
τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέ-
την καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί
σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, 17
εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω, [b] ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς 18

x 8. 3. et 9. 1. et 22. 4. 1 Cor. 15. 9. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.
y 8. 3.
z 9. 2. et 22. 6.
a 9. 3.
b Esa. 35. 5. et 42. 7. et 60. 1. Eph. 1. 18. Col. 1. 13. 1 Pet. 2. 25.

αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ
τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεὸν, τοῦ
λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν
19 τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.' Ὅθεν,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ
20 οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, [c] ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶ-
τον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν
τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλον μετα-
νοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἄξια τῆς
21 μετανοίας ἔργα πράσσοντας. [d] ἕνεκα τούτων με
οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο
22 διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ
τοῦ Θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυ-
ρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων
ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι
23 καὶ Μωσῆς, [e] εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ
ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ
24 λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι." Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολο-
γουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη,
"Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς
25 μανίαν περιτρέπει." Ὁ δὲ, "Οὐ μαίνομαι,"
φησὶ, "κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σω-
26 φροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. [f] ἐπίσταται
γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρρη-
σιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων
οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πε-
27 πραγμένον τοῦτο. πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
28 τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις." Ὁ δὲ
Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, "Ἐν ὀλίγῳ
29 με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι." [g] Ὁ δὲ Παῦ-
λος εἶπεν, "Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ

c 9. 20, 28. et 13. 14. et 22. 17, 21. Matt. 3. 8.

d 21. 30.

e ver. 18. 1 Cor. 15. 20. Col. 1. 18. Apoc. 1. 5. Luc. 2. 32.

f Joan. 18. 20.

g 1 Cor. 7. 7.

καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους
ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τού-
των." Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἀνέστη ὁ 30
βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ
συγκαθήμενοι αὐτοῖς. [h] καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά- 31
λουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, "Ὅτι οὐδὲν θα-
νάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος
οὗτος." Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, "Ἀπο- 32
λελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπ-
εκέκλητο Καίσαρα."

[i] ὩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν 27
Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας
ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ,
σπείρης Σεβαστῆς. [k] ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν
τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Μακεδόνος Θεσσαλονικέως. [l] τῇ τε ἑτέρᾳ κατ- 3
ήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος
τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φί-
λους πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν 4
ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ
τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος τὸ 5
κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες
κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὑρὼν 6
ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς
τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκα- 7
ναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενό-
μενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ
ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώ-
νην, μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς 8

h 23. 9. et 25. 25.
i 25. 12.
k 19. 29. et 20. 4. Col. 4. 10. 2 Cor. 11. 25.
l 24. 23. et 28. 16.

τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς
9 ἦν πόλις Λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενο-
μένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ
τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει
10 ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, "Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι
μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ
φόρτου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
11 ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν." Ὁ δὲ ἑκα-
τόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπεί-
θετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.
12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παρα-
χειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι
κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοί-
νικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα
13 κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ
νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι,
14 ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ᾽
οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ᾽ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς
15 ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων. συναρπασθέντος δὲ
τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
16 ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα· νησίον δέ τι ὑπο-
δραμόντες καλούμενον Κλαύδην μόλις ἰσχύσαμεν
17 περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης· ἣν ἄραντες
βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φο-
βούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλά-
18 σαντες τὸ σκεῦος οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς
δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου
20 ἐρρίψαμεν· μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαι-
νόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς

τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρ- 21
χούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν
εἶπεν, "Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τανῦν παραινῶ 22
ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία
ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ 23
μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμί,
ᾧ καὶ λατρεύω, λέγων, 'Μὴ φοβοῦ, Παῦλε, Καί- 24
σαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι
ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετά σου.' Διὸ 25
εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι
m 28. 1. οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [m] εἰς 26
νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν." Ὡς δὲ τεσ- 27
σαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν
οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ 28
βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχεῖς 29
τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας
τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ 30
ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ
χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προ-
φάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτεί-
νειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς 31
στρατιώταις, "Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ
πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε." τότε οἱ 32
στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης,
καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν 33
ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας

μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, "Τεσσαρεσκαιδεκά-
την σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατε-
34 λεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμε-
τέρας σωτηρίας ὑπάρχει· [n] οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν
35 θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται." [o] Εἰπὼν δὲ
ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ
ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.
36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελά-
37 βοντο τροφῆς· ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι
38 [p] ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες
δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
39 τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα
ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δέ
τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν ἐβουλεύ-
40 σαντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς
ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπ-
άραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς
41 τὸν αἰγιαλόν. [q] περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθά-
λασσον ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρώρα
ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο
42 ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. τῶν δὲ στρατιωτῶν
βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι,
43 μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι. ὁ δὲ ἑκατόνταρ-
χος βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν
αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυνα-
μένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν
44 γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανί-
σιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

n Matt. 10. 30. Luc. 12. 7. et 21. 18.
o 1 Sam. 9. 13. Joan. 6. 11. 1 Tim. 4. 3.
p 2. 41. et 7. 14. Rom. 13. 1. 1 Pet. 3. 20.
q 2 Cor. 11. 25.

r 27. 26. — [r] Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Με- 28
s Rom. 1. 14. 1 Cor. 14. 11. Col. 3. 11. — λίτη ἡ νῆσος καλεῖται. [s] Οἱ δὲ βάρβαροι παρ- 2
εἶχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν·
ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας
ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ
ψῦχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων 3
πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ
τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον 4
ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους,
“Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν
διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ
t Marc. 16. 18. Luc. 10. 19. — εἴασεν.” [t] Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς 5
u 14. 11. — τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· [u] οἱ δὲ προσεδόκων 6
αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω
νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ
θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον,
μεταβαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν 7
δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία
τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀνα-
δεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέ-
x Jac. 5. 14, 15. — νισεν. [x] ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου 8
πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι·
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος,
ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. τούτου 9
οὖν γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας
ἐν τῇ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ 10
καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγο-
μένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ 11
παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ,

12 παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες εἰς Συ-
13 ρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς· ὅθεν περι-
ελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν
ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν
14 εἰς Ποτιόλους· οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλή-
θημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ
15 οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν οἱ
ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν
Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ
Θεῷ ἔλαβε θάρσος.
16 [y] ὍΤΕ δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος
παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ
δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ
17 φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [z] Ἐγένετο δὲ μετὰ
ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς
ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ
αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτούς, "Ἄνδρες ἀδελφοί,
ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
τοῖς πατρῴοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδό-
18 θην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· [a] οἵτινες
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μη-
19 δεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. [b] ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων
20 τι κατηγορῆσαι. [c] διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν
παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν
γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην
21 περίκειμαι." Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, "Ἡμεῖς
οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν

y 24. 23. et 27. 3.
z 21. 33. et 24. 12. et 25. 8.
a 22. 24. et 24. 10. et 25. 8. et 26. 31.
b 25. 11.
c 23. 6. et 24. 21. et 26. 6, 7, 29. Eph. 6. 20. 2 Tim. 1. 16.

ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.
d 24. 5, 14. [d] ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ 22
μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν
e 26. 6. ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.” [e] Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ 23
ἡμέραν ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες·
οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό
τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ
f 17. 4. ἕως ἑσπέρας. [f] καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγο- 24
μένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν, ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς 25
ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα
ἕν, “Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε
διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
g Esa. 6. 9. Ezech. 12. 2. ἡμῶν, [g] λέγον, ‘Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον 26
Matt. 13. 14. Marc. 4. 12. καὶ εἰπὲ, Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ
Luc. 8. 10. Joan. 12. 40. βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη 27
Rom. 11. 8. γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ
τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ
h 13. 14, 46. et 18. 6. ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.’ [h] Γνωστὸν 28
Luc. 24. 47. οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ
σωτήριον τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.” Καὶ 29
ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι πολλὴν
ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
ἜΜΕΙΝΕ δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ 30
μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπο-
ρευομένους πρὸς αὐτὸν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν 31
τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκω-
λύτως.

Dale E. Heath

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle VI

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

Reproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

Professor Dale E. Heath
TAYLOR UNIVERSITY
Ancient Language Dept.
Upland, IN 46989

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΑΥ͂ΛΟΣ δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς
ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,
2 [k] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν
3 γραφαῖς ἁγίαις, [l] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενο-
4 μένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, [m] τοῦ
ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ Πνεῦμα
Ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χρι-
5 στοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, [n] δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν
καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς
6 ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ
7 ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· [o] πᾶσι τοῖς οὖσιν
ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
8 [p] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις
9 ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· [q] μάρτυς
γάρ μού ἐστιν ὁ Θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί
μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδια-
10 λείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι, [r] πάντοτε ἐπὶ
τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ

i Act. 9. 15. et 13. 2, 9. Gal. 1. 15.
k Tit. 1. 2. Gen. 3. 15. et 22. 18. et 26. 4. et 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Esa. 4. 2. et 7. 14. et 9. 6. et 40. 10. Jer. 23. 5. et 33. 14. Ezech. 34. 23. et 37. 24. Dan. 9. 24. Mich. 7. 20.
l 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Matt. 1. 1, &c. Luc. 1. 32. et 3. 23, 31. Act. 2. 30. et 13. 23. 2 Tim. 2. 8.
m Joan. 10. 30, &c. Act. 13. 32, 33. Heb. 1. 5. et 5. 5, 6.
n 12. 3. et 15. 15. et 16. 26. 1 Cor. 15. 10. Eph. 3. 8.
o 1 Cor. 1. 2. Eph. 1. 1. 1 Thess. 4. 7.
p Eph. 5. 20. Heb. 13. 15. 1 Pet. 2. 5. 1 Thess. 1. 8.
q 9. 1. et 15. 23, 29. 2 Cor. 1. 23. et 11. 31. Gal. 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5, 17. et 3. 10. 2 Tim. 1. 3.
r 15. 23, 32. 1 Thess. 3. 10.

εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν
s 15. 29.
πρὸς ὑμᾶς· [s] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι 11
μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στη-
t 15. 32.
ριχθῆναι ὑμᾶς, [t] τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι 12
ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ
u 15. 22. 1 Thess. 2. 18.
ἐμοῦ· [u] οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι 13
πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκω-
λύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπόν τινα σχῶ
καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
x 1 Cor. 9. 16. 2 Cor. 11. 28.
[x] Ἕλλησί τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ 14
ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρό- 15
θυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.
y Psal. 40. 10. 2 Tim. 1. 8. 1 Cor. 1. 18. et 15. 2.
[y] Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι- 16
στοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ
τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
z 3. 21. Hab. 2. 4. Joan. 3. 36. Gal. 3. 11. Phil. 3. 9. Heb. 10. 38.
[z] δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ 17
πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, ‘Ὁ δὲ
δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.’

ἈΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐ- 18 Α′
ρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων
a Act. 14. 14, &c. et 17. 24, &c.
τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων· [a] διότι 19
τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
b Ps. 19. 1, &c. et 148. 3, &c.
ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε· [b] τὰ γὰρ ἀόρατα 20
αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοού-
μενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ
θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·
c Deut. 28. 28, 29. Eph. 4. 17.
[c] διότι γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν 21
ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς δια-
d Deut. 4. 15, &c. 2 Reg. 17. 29. Psal. 106. 20. Sap. 12. 23, &c. Jer. 2. 11. Esa. 40. 18. Act. 17. 29.
λογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος
αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράν- 22
θησαν, [d] καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου 23

Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου
24 καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. [e] διὸ
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμά-
25 ζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς· οἵτινες
μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει,
καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
26 ἀμήν. [f] διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλ-
λαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·
27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν
χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει
αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν
ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν
ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβά-
28 νοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
29 ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπλη-
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πορνείᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ
κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακο-
30 ηθείας, ψιθυριστὰς καταλάλους θεοστυγεῖς ὑβρι-
στὰς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν,
31 γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόρ-
32 γους ἀσπόνδους ἀνελεήμονας· [g] οἵτινες τὸ δι-
καίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσ-
σουσι.

2 [h] ΔΙΟ' ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ
κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν

e Psal. 81. 12. Act. 14. 16. 2 Thess. 2. 11.

f Lev. 18. 22, 23. Eph. 5. 11, 12.

g Hos. 7. 3.

h 2 Sam. 12. 5, &c. Matt. 7. 1. 1 Cor. 4. 5.

κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων·
οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ 2
ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.
Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ 3
τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκ-
φεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; [i] ἢ τοῦ πλούτου τῆς 4
χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακρο-
θυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ
Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; [k] κατὰ δὲ τὴν σκλη- 5
ρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, [l] ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ 6
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν 7
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
ζητοῦσι ζωὴν αἰώνιον· [m] τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ 8
ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδι-
κίᾳ θυμὸς καὶ ὀργὴ, θλῖψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ 9
πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ
κακὸν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· δόξα 10 Β'
δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ
ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· [n] οὐ 11
γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. ὅσοι 12
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται, καὶ
ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον διὰ νόμου κριθήσονται.
[o] οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ 13
Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.
Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ 14
τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς
εἰσι νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ 15
νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρ-
τυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ

i Esa. 30. 18. 2 Pet. 3. 9, 15.
k 9. 22. Deut. 32. 34. Jac. 5. 3.
l 14. 12. Job 34. 11. Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. et 32. 19. Matt. 16. 27. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 22. 12.
m Job 24. 13. Ose. 4. 4. 2 Thess. 1. 8.
n Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job 34. 19. Act. 10. 34. Gal. 2. 6. Eph. 6. 9. Col. 3. 25. 1 Pet. 1. 17.
o Matt. 7. 21. Jac. 1. 22, 25. 1 Joan. 3. 7.

ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπο-
16 λογουμένων, [p] ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ
κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
17 [q] Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ
18 τῷ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ [r] καὶ γινώσκεις τὸ
θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχού-
19 μενος ἐκ τοῦ νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν
20 εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν
ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρ-
φωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ
21 νόμῳ· [s] ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδά-
22 σκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέ-
γων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος
23 τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; [t] ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι,
διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτι-
24 μάζεις; ‘ [u] Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι’ ὑμᾶς
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι,’ καθὼς γέγραπται.
25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς·
ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου
26 ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκρο-
27 βυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ
κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τε-
λοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς
28 παραβάτην νόμου; [x] οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ
Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ
29 περιτομή· [y] ἀλλ’ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ
περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ
ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἐκ τοῦ Θεοῦ.
Γʹ 3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ

p Matt. 25. 31. Act. 17. 31. 1 Cor. 4. 5.
q 9. 4. Joan. 8. 33, 41.
r Phil. 1. 10.
s Psal. 50. 16, &c. Matt. 23. toto.
t 9. 4.
u 2 Sam. 12. 14. Esa. 52. 5. Ezech. 36. 20, 23.
x 9. 7. Joan. 8. 39.
y Deut. 10. 16. et 30. 6. Jer. 4. 4. Col. 2. 11. Phil. 3. 2, 3. 1 Pet. 3. 4. 1 Cor. 4. 5. 1 Thess. 2. 4.

ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; [z] πολὺ, κατὰ πάντα 2
τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ
λόγια τοῦ Θεοῦ. [a] τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; 3
μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταρ-
γήσει; [b] μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, 4
πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται,
‘Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ
νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.’ Εἰ δὲ ἡ ἀδικία 5
ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν;
μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
ἄνθρωπον λέγω. [c] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ 6
ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ 7
ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν
αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ 8
μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασί τινες
ἡμᾶς λέγειν, ‘Ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ
τὰ ἀγαθά;’ ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικόν ἐστι.

[d] Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτια- 9 Δ'
σάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας
ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, [e] καθὼς γέγραπται, ‘Ὅτι οὐκ 10
ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς, οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ 11
ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν· πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα 12
ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ
ἔστιν ἕως ἑνός. [f] τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ 13
αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς
ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· [g] ὧν τὸ στόμα 14
ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει· [h] ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν 15
ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς 16
ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 17
[i] οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν 18
αὐτῶν.’ [k] Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, 19

z 2. 18. et 9. 4. Deut. 4. 7, 8. Psal. 147. 19, 20.
a 9. 6. Num. 23. 19. 2 Tim. 2. 13. Heb. 4. 2.
b Psal. 51. 4. et 62. 9. et 116. 11. Joan. 3. 33.
c Gen. 18. 25. Job 8. 3. et 34. 17.
d Gal. 3. 22.
e Psal. 14. 3. et 53. 3.
f Psal. 5. 9. et 140. 3.
g Psal. 10. 7.
h Prov. 1. 16. Esa. 59. 7.
i Psal. 36. 1.
k Ezech. 16. 63.

τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ
20 ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. [l] διότι ἐξ
ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
21 [m] Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφα-
νέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν
22 προφητῶν, [n] δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
23 πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή· [o] πάντες
γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,
24 [p] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς
25 ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [q] ὃν προ-
έθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ
αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων
26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιο-
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.
27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου
νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίσ-
28 τεως. [r] λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιοῦσθαι ἄν-
29 θρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς
30 μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· ἐπεί-
περ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως
31 καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν
καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
νόμον ἱστῶμεν.

4 [s] ΤΙ' οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν
2 εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων
ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.
3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ‘[t] Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ

l 7. 7. Gal. 2. 16.
m 1. 17. Joan. 5. 46. Act. 15. 11. et 26. 22.
n 10. 12. Gal. 3. 28. Col. 3. 11.
o 11. 32. Gal. 3. 22.
p Matt. 20. 28. Eph. 1. 7. et 2. 8. 1 Tim. 2. 6. Tit. 3. 5, 7. 1 Pet. 1. 18.
q Act. 13. 38, 39. et 17. 30. 2 Cor. 5. 19. Col. 1. 20. 1 Joan. 2. 2. et 4. 10.
r Act. 13. 39. Gal. 2. 16.
s Esa. 51. 2.
t Gen. 15. 6. Gal. 3. 6. Jac. 2. 23.

u 11. 6.
x Ps. 32. 1, 2.
y Gen. 17. 11. Gal. 3. 7.
z Gen. 15. 6. et 17. 2, &c. Gal. 3. 18.
a 3. 20. et 5. 13, 20. et 7. 8, 10. Joan. 15. 22. 1 Cor. 15. 56. 2 Cor. 3. 7, 9.
b Gal. 3. 16, 18.

τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.'
[u] Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ 4
χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργα- 5
ζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν
ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.
καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ 6
ἀνθρώπου ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς
ἔργων, '[x] Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ 7
ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ 8
ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν.' Ὁ μακα- 9
ρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ
τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ
Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην· πῶς οὖν 10
ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ;
οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. [y] καὶ 11
σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιο-
σύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι'
ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν
δικαιοσύνην, καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ 12
περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς
ἴχνεσι τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς
ἡμῶν Ἀβραάμ. [z] Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγ- 13
γελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ
κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ
δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρο- 14
νόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπ-
αγγελία· [a] ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ 15
γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. [b] διὰ τοῦτο 16
ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν
τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ

νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ,
17 ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν (καθὼς γέγραπται,
ʻ c Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σεʼ), κατ- c Gen. 17. 5.
έναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς
18 νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· d ὃς d Gen. 15. 4, 5. Heb. 11. 12.
παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γε-
νέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρη-
19 μένον, ʻ Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου·ʼ e καὶ μὴ e Gen. 17. 17. et 18. 11.
ἀσθενήσας τῇ πίστει οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ Heb. 11. 11, 12.
σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρ-
20 χων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας, f εἰς f Heb. 11. 18.
δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ
ἀπιστίᾳ, ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν
21 τῷ Θεῷ, g καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται g Psal. 115. 3. Esa. 57. 19.
22 δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη Luc. 1. 37.
23 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. h Οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽ h 15. 4. 1 Cor. 10. 6, 11.
24 αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, i ἀλλὰ καὶ δι᾽ i Act. 2. 24.
ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ
25 νεκρῶν, j ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν j 8. 32. 1 Joan. 1. 7. et 2. 2.
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. 1 Cor. 15. 17.
Ε′ 5 k ΔΙΚΑΙΩΘΕ´ΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην k Eph. 2. 13.
ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
2 Ἰησοῦ Χριστοῦ, l δι᾽ οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν l Joan. 10. 9. et 14. 6.
ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ 1 Cor. 15. 1. Eph. 2. 18.
ἑστήκαμεν· καὶ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης et 3. 12. Heb. 3. 6.
3 τοῦ Θεοῦ. m οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα et 10. 19. m Phil. 1. 29.
ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν Jac. 1. 2, 3.
4 κατεργάζεται, n ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δο- n Jac. 1. 3.
5 κιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν

o Eph. 2. 1. Col. 2. 13. Heb. 9. 15. 1 Pet. 3. 18.

διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. [o] Ἔτι 6
γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν
ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου 7
τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις

p Joan. 15. 13. Heb. 9. 15. 1 Pet. 3. 18.

καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· [p] συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ 8
ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῷ οὖν 9
μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ

q 2 Cor. 5. 18. Col. 1. 21, 22.

σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. [q] εἰ γὰρ 10
ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανά-
του τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες
σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ 11
καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.

r 6. 23. Gen. 2. 17. et 3. 6. 1 Cor. 15. 21.

[r] Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία 12 ϛ'
εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας
ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ

s 4. 15.

θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· [s] ἄχρι 13
γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ

t 1 Cor. 15. 21, 22, 45.

ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· [t] ἀλλ' ἐβασίλευσεν 14
ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς
μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παρα-
βάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.
Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χά- 15
ρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ
πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ-
που Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσ-
σευσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ 16
δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα,

τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς
17 *δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ*
θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον
οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς
τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύ-
18 *σουσι διὰ τοῦ ἑνὸς* Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ἄρα οὖν*
ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους
εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς
19 *πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ*
γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρ-
τωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ διὰ τῆς
ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ
20 *πολλοί.* [u] Νόμος *δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ*
τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία,
21 *ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασί-*
λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ
χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ *τοῦ* Κυρίου *ἡμῶν.*

Ζ' **6** ΤΙ' *οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα*
2 *ἡ χάρις πλεονάσῃ;* [x] *μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθά-*
νομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
3 [y] *ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς* Χριστὸν
Ἰησοῦν *εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;*
4 [z] *συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς*
τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς *ἐκ νεκρῶν*
διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν και-
5 *νότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.* [a] Εἰ *γὰρ σύμφυτοι*
γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
6 *καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·* [b] *τοῦτο γινώσκον-*
τες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυ-
ρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ

u 4. 15. et 7. 8. Luc. 7. 47. Gal. 3. 19, 23.
x Gal. 6. 14.
y Gal. 3. 27.
z 1 Cor. 6. 14. Eph. 4. 22, 23, 24. Col. 2. 12. et 3. 10. Heb. 12. 1. 1 Pet. 2. 1. et 4. 1, 2.
a 8. 11. Philipp. 3. 10, 11.
b Gal. 2. 20. et 5. 24.

c 1 Pet. 4. 1. μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [c] ὁ γὰρ ἀπο- 7
d 2 Tim. 2. 11. θανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [d] Εἰ δὲ 8
ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συ-
e Apoc. 1. 18. ζήσομεν αὐτῷ, [e] εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ 9
νεκρῶν οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ
f Luc. 20. 38. Heb. 9. 27, 28. ἔτι κυριεύει. [f] ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπ- 10
g Gal. 2. 19. 1 Pet. 2. 24. έθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. [g] οὕτω καὶ 11
ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία 12
ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ
h 12. 1. Luc. 1. 74. Gal. 2. 20. Heb. 9. 14. 1 Pet. 4. 2. ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· [h] μηδὲ παριστάνετε τὰ 13
μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παρα-
στήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας,
καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.
ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε 14
ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

i 1 Cor. 9. 21. Gal. 2. 18, 19. [i] Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ 15
k Joan. 8. 34. 2 Pet. 2. 19. νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. [k] οὐκ οἴδατε 16
ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοὴν,
δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θά-
νατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ 17
Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε
δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς.
l Joan. 8. 32. 1 Pet. 2. 16. [l] ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε 18
τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ- 19
νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε
τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.
m Joan. 8. 34. [m] ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι 20

21 ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε
ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων
22 θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.
23 [n] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ
χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
Η' 7 τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοὶ (γινώ-
σκουσι γὰρ νόμον λαλῶ), ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ
2 ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; [o] ἡ γὰρ ὕπανδρος
γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀπο-
θάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ
3 ἀνδρός. [p] ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς
χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου,
τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ
4 ἑτέρῳ. [q] ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώ-
θητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς
τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι,
5 ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. [r] ὅτε γὰρ ἦμεν
ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ
τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ
6 καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [s] νυνὶ δὲ κατηργήθημεν
ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα,
ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ
οὐ παλαιότητι γράμματος.
Θ' 7 [t] Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γέ-
νοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ
νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ
8 νόμος ἔλεγεν, 'Οὐκ ἐπιθυμήσεις·' [u] ἀφορμὴν δὲ
λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο

n 5. 12. Gen. 2. 17. 1 Cor. 15. 21. Jac. 1. 15. 1 Pet. 1. 3.
o 1 Cor. 7. 2, 10, 39.
p Matt. 5. 32.
q 8. 2. Gal. 2. 19, 20. et 5. 18, 22.
r 6. 21. Gal. 5. 19.
s 2. 29. et 6. 2. 2 Cor. 3. 6.
t 3. 20. Exod. 20. 17. Deut. 5. 21.
u 4. 15. et 5. 20. Joan. 15. 22. Gal. 3. 19.

ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου
ἁμαρτία νεκρά· ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· 9
ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν,
x Lev. 18. 5. Ezech. 20. 11, 13. — ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, [x] καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ 10
εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορ- 11
μὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ
y 1 Tim. 1. 8. — δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. [y] ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, 12
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν 13
ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ
μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.
z 1 Reg. 21. 20, 25. Esa. 50. 1. 1 Macc. 1. 15. — [z] Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· 14
ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρ-
a Gal. 5. 17. — τίαν. [a] ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ 15
ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.
εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ 16
ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι 17
b Gen. 6. 5. et 8. 21. — αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [b] Οἶδα 18 Γ'
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί
μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ
δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω. οὐ γὰρ 19
ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν,
τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ, τοῦτο 20
ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ
οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν 21
νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ
c Psal. 1. 2. 2 Cor. 4. 16. Eph. 3. 16. — τὸ κακὸν παράκειται. [c] συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ 22
d Gal. 5. 17. — τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· [d] βλέπω δὲ 23
ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμε-
νον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με

τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέ-
24 λεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με
ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;
25 εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δου-
λεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.
8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
2 [e] ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρ-
ΙΑ′ 3 τίας καὶ τοῦ θανάτου. [f] Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ
νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρ-
τίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν
4 ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
5 κατὰ πνεῦμα. [g] Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ
τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ
6 πνεύματος. [h] τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνα-
τος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν·
τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ
8 γὰρ δύναται· [i] οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι
9 οὐ δύνανται. [k] Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλ᾽
ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ
10 ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν
σῶμα νεκρὸν δι᾽ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ
11 διὰ δικαιοσύνην. [l] εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγεί-
ραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας
τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ

e 6. 18, 22. Joan. 8. 36. Gal. 5. 1.
f 2 Cor. 5. 21. Eph. 2. 14, 15. Gal. 3. 13. Heb. 7. 18, 19.
g 1 Cor. 2. 14.
h 6. 21. Gal. 6. 8.
i 1 Cor. 2. 14.
k 1 Cor. 3. 16. Gal. 4. 6. Phil. 1. 19. 1 Pet. 1. 11.
l 6. 4, 5. Act. 2. 24. 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 4. 14. Eph. 2. 5. Col. 2. 13.

σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν
ὑμῖν.
[m] ἌΡΑ οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ 12
σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· [n] εἰ γὰρ κατὰ σάρκα 13
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς
πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. [o] Ὅσοι 14
γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.
[p] οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς 15
φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ
κράζομεν, "Ἀββᾶ ὁ πατήρ." [q] Αὐτὸ τὸ πνεῦμα 16
συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα
Θεοῦ. [r] εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι 17
μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συμ-
πάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. [s] Λογίζομαι 18 ΙΒ′
γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς
ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν 19
ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται· τῇ 20
γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἑκοῦσα
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ 21
αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν
τέκνων τοῦ Θεοῦ. [t] οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα 22
ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ
νῦν· [u] οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν 23
ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. [x] τῇ 24
γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ
ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
[y] εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς 25

m 6. 7, 18.
n Eph. 4. 22. et 5. 3, &c. Col. 3. 5, 6.
o Gal. 5. 18.
p 1 Cor. 2. 12. 2 Tim. 1. 7. Gal. 3. 26. et 4. 5, 6. Marc. 14. 36.
q 2 Cor. 1. 22. et 5. 5. Eph. 1. 13. et 4. 30.
r Act. 14. 22. 2 Tim. 2. 11, 12.
s Matt. 5. 12. 2 Cor. 4. 17. Philipp. 3. 10, 21. 1 Pet. 1. 6. et 4. 13. 1 Joan. 3. 1, 2.
t Joan. 16. 21.
u Luc. 21. 28. 1 Joan. 3. 2. 2 Cor. 5. 2, 4.
x 2 Cor. 5. 7.
y 2 Cor. 4. 18. Heb. 11. 1.

26 ἀπεκδεχόμεθα. [z] Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συν-
αντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί
προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν· ἀλλ' αὐτὸ
τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς
27 ἀλαλήτοις· [a] ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ
φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγ-
28 χάνει ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι
τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ
29 πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. [b] ὅτι οὓς προέγνω,
καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
30 ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε·
καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ
31 ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. [c] Τί οὖν ἐροῦμεν
πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ'
32 ἡμῶν; [d] ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ'
ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ
33 καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; [e] τίς
ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν.
34 [f] τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,
ΙΓ' 35 ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενο-
χωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος
36 ἢ μάχαιρα (καθὼς γέγραπται, ‘[g] Ὅτι ἕνεκά σου
θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς
37 πρόβατα σφαγῆς)'; [h] Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
38 ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. [i] πέ-
πεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε
ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα
39 οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις

z Zach. 12. 10. Matt. 20. 22. Jac. 4. 3.
a 1 Par. 28. 9. Psal. 7. 9. Jer. 11. 20. et 17. 10.
b Joan. 3. 21, &c. Eph. 1. 5, 11. Philipp. 3. 21. Col. 1. 18.
c Num. 14. 8. Psal. 56. 11. et 118. 6.
d 4. 25. et 5. 6, 9. Gen. 22. 12. Esa. 53. 5. Joan. 3. 16.
e Esa. 50. 8, 9.
f Psal. 110. 1. Marc. 16. 19. Heb. 1. 3. et 8. 1. et 12. 2. 1 Pet. 3. 22. 1 Joan. 2. 1. Job 34. 29. et 7. 25. et 9. 24. et 12. 24.
g Psal. 44. 22. 1 Cor. 4. 9. 2 Cor. 4. 11. et 11. 23.
h 1 Cor. 15. 57. 2 Cor. 2. 14. 1 Joan. 4. 4. et 5. 4, 5. Apoc. 12. 11.
i Eph. 1. 21. et 6. 12. Col. 2. 15. 1 Pet. 3. 22.

κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς
ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν.
[k] ἈΛΗ´ΘΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, 9 ΙΔ´
συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν
Πνεύματι Ἁγίῳ, [l] ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη καὶ 2
ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου· [m] ηὐχόμην γὰρ 3
αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ
τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ
σάρκα, [n] οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία 4
καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ
ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, [o] ὧν οἱ πατέρες, 5
καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ
πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
[p] Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. 6
οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ·
[q] οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ, πάντες τέκνα, 7
ἀλλ᾽ ‘ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.’ [r] Τουτ- 8
έστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται
εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, 9
‘[s] Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός.’ [t] Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ 10
Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πρα- 11
ξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν
τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ᾽
ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐῤῥήθη αὐτῇ, ‘[u] Ὅτι ὁ μεί- 12
ζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι·’ καθὼς γέγραπται, 13
‘[x] Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα.’
[y] Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; 14

k 1. 9. 2 Cor. 1. 23. Gal. 1. 20. Philipp. 1. 8. 1 Thess. 2. 5. et 5. 27.
l 10. 1.
m Exod. 32. 32.
n 2. 17. et 3. 2. Exod. 4. 22. Deut. 7. 6. Psal. 147. 19. Jer. 31. 9. Eph. 2. 12.
o Matt. 1. 1, &c. Luc. 3. 23, &c. Joan. 1. 1. Heb. 1. 8, 9.
p 2. 28. et 3. 3. Num. 23. 19. Joan. 8. 39. Gal. 6. 16. 2 Tim. 2. 13.
q Gen. 21. 12. Gal. 4. 23. Heb. 11. 18.
r Gal. 4. 28.
s Gen. 18. 10.
t Gen. 25. 21.
u Gen. 25. 23.
x Mal. 1. 2, 3.
y Deut. 32. 4. 2 Par. 19. 7. Job 8. 3. et 34. 10.

15 μὴ γένοιτο. [z] τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει, ‘Ἐλεήσω
ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.’
16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
17 ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ. [a] λέγει γὰρ ἡ γραφὴ
τῷ Φαραὼ, ‘Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε,
ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.’
18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.
19 Ἐρεῖς οὖν μοι, “Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βου-
20 λήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;” [b] Μενοῦνγε, ὦ
ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ;
μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, “Τί με ἐποί-
21 ησας οὕτως;” [c] Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς
τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ
22 μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; [d] εἰ δὲ
θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνω-
ρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακρο-
θυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν·
23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ
24 ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; οὓς
καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ
25 καὶ ἐξ ἐθνῶν, [e] ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, ‘Κα-
λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ
26 ἠγαπημένην ἠγαπημένην.’ ‘[f] Καὶ ἔσται, ἐν τῷ
τόπῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ
27 κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.’ [g] Ἡσαΐας δὲ
κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, ‘Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατά-
28 λειμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συν-
τέμνων ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον
29 ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.’ [h] Καὶ καθὼς

z Exod. 33. 19.
a Exod. 9. 16.
b Esa. 45. 9. et 64. 8. Jer. 18. 6. Sap. 15. 7.
c 2 Tim. 2. 20.
d 2. 4, 5.
e Ose. 2. 23. 1 Pet. 2. 10.
f Ose. 1. 10.
g 11. 5. Esa. 10. 22.
h Gen. 19. 24. Esa. 1. 9. et 13. 19. Jer. 50. 40. Lam. 3. 22. Ezech. 16. 46.

προείρηκεν Ἡσαΐας, ‘ Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγ-
κατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.’ Τί οὖν ἐροῦ- 30 ΙΕʹ
μεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατ-
έλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίσ-
i 10. 2. et 11. 7. τεως, [i] Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης 31
k 1 Cor. 1. 23. εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε· [k] διατί; ὅτι 32
οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ ἔργων νόμου· προσ-
l Esa. 8. 14. et 28. 16. Psal. 2. 12. et 118. 22. Matt. 21. 42. Luc. 2. 34. 1 Pet. 2. 7. έκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, [l] καθὼς 33
γέγραπται, ‘ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσ-
κόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ
πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.’
ἈΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας 10
καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ
m 9. 31. Act. 21. 20. et 22. 3. Gal. 1. 14. ἐστιν εἰς σωτηρίαν. [m] μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι 2
ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ ἐπίγνωσιν.
n 9. 31. [n] ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ 3
τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαι-
o Matt. 5. 17. Act. 13. 38. 2 Cor. 3. 13. Gal. 3. 24. οσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. [o] τέλος γὰρ 4
νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ-
p Lev. 18. 5. Ezech. 20. 11. Gal. 3. 12. οντι. [p] Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν 5
ἐκ τοῦ νόμου, ‘ Ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος
q Deut. 30. 11, 12. ζήσεται ἐν αὐτοῖς.’ [q] Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιο- 6
σύνη οὕτω λέγει, ‘ Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν;’ τοῦτ᾽ ἔστι
Χριστὸν καταγαγεῖν· ‘ ἤ, Τίς καταβήσεται εἰς 7
τὴν ἄβυσσον;’ τοῦτ᾽ ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν
r Deut. 30. 14. ἀναγαγεῖν. [r] ἀλλὰ τί λέγει; ‘ Ἐγγύς σου τὸ 8
ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ
καρδίᾳ σου·’ τοῦτ᾽ ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως,
s Matt. 10. 32. ὃ κηρύσσομεν· [s] ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ 9

στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ
καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
10 σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην,
11 στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. [t] Λέγει — t 9. 33. Esa. 28. 16.
γὰρ ἡ γραφή, ‘ Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ
12 καταισχυνθήσεται.’ [u] Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ — u 3. 22, 29. Act. 10. 34, 35. et 15. 9. 1 Tim. 2. 5. Eph. 1. 7. et 2. 4, 7.
Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος
πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους
13 αὐτόν. ‘ [x] Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα — x Joel 2. 32. Act. 2. 21.
14 Κυρίου σωθήσεται.’ Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς
ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ
ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;
15 [y] πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς — y Esa. 52. 7. Nahum 1. 15.
γέγραπται, ‘ Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελι-
ζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.’
16 [z] Ἀλλ’ οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· — z Esa. 53. 1. Joan. 12. 38.
Ἡσαΐας γὰρ λέγει, ‘ Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ
17 ἡμῶν;’ Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
18 ῥήματος Θεοῦ. [a] ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἤκουσαν; — a Psal. 19. 4.
μενοῦνγε ‘ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος
αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ
19 ῥήματα αὐτῶν.’ [b] Ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἔγνω — b Deut. 32. 21.
Ἰσραήλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει, ‘ Ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ’ οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παρ-
20 οργιῶ ὑμᾶς.’ [c] Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, — c Esa. 65. 1.
‘ Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην
21 τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.’ [d] πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ — d Esa. 65. 2.
λέγει, ‘ Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς
μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.’
Iϛʹ **11** [e] ΛΕ´ΓΩ οὖν, Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν — e Jer. 31. 37. 2 Cor. 11. 22. Philipp. 3. 5.
αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης

εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ, φυλῆς Βενϊαμίν.
οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. 2
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς
ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, λέγων,
f 1 Reg. 19. 10. ‘ f Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν καὶ τὰ 3
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην
g 1 Reg. 19. 18. μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.’ g Ἀλλὰ τί 4
λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; ‘ Κατέλιπον ἐμαυτῷ
ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
h 9. 27. τῇ Βάαλ.’ h Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ 5
i 4. 4, 5. Deut. 9. 4. λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. i εἰ δὲ 6
χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι
γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ
k 9. 13. χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον. k Τί 7
οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ τούτου οὐκ ἐπέτυχεν,
ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν
l Esa. 6. 9. et 29. 10. Matt. 13. 14. Joan. 12. 40. Act. 28. 26. (l καθὼς γέγραπται, ‘ Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς 8
πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν’) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
m Psal. 69. 22, 23. m καὶ Δαβὶδ λέγει, ‘ Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν 9
εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ
εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλ- 10
μοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν
n Act. 13. 46. διαπαντὸς σύγκαμψον.’ n Λέγω οὖν, μὴ ἔπται- 11
σαν ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν
παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ
παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐ- 12
o 15. 16. Act. 9. 15. et 13. 2. et 22. 21. Gal. 1. 16. et 2. 2, 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. τῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦ-
τος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
o Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μέν εἰμι 13
ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,

14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω
15 τινὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλ-
λαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ
16 νεκρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·
17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. [p] εἰ δέ τινες
τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν
ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς
18 ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ
κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ
19 σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς
οὖν, "Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεν-
20 τρισθῶ." [q] Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν,
σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ
21 φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων
22 οὐκ ἐφείσατο, μή πως οὐδέ σου φείσηται. Ἴδε
οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν
τοὺς πεσόντας ἀποτομίαν, [r] ἐπὶ δὲ σὲ χρηστό-
τητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ
23 ἐκκοπήσῃ. [s] καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ
ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ
24 Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ
τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ
φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλ-
λον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ
25 ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; [t] Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ'
ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν
26 ἐθνῶν εἰσέλθῃ, [u] καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σω-
θήσεται, καθὼς γέγραπται, 'Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ
ῥυόμενος καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·

p Jer. 11. 16.
q 12. 16. Prov. 28. 14. Esa. 66. 2. Philipp. 2. 12. Joan. 15. 2.
r 1 Cor. 15. 2. Heb. 3. 6, 14.
s 2 Cor. 3. 16.
t Luc. 21. 24.
u Esa. 59. 20.

x καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν 27
ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.' Κατὰ μὲν τὸ 28
εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-
γὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλητα 29
γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ.
Ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, 30
νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, οὕτω καὶ 31
οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι. y συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς 32
τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλε-
ήσῃ. z Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώ- 33
σεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ
καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. a τίς γὰρ 34
ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγέ-
νετο; b ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθή- 35
σεται αὐτῷ; c ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ 36
εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας. ἀμήν.

d ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν **12** ΙΖ'
οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα
ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ,
τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· e καὶ μὴ συσχημα- 2
τίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ
ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ
εὐάρεστον καὶ τέλειον. f Λέγω γὰρ διὰ τῆς χά- 3
ριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ
ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν
εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε
μέτρον πίστεως. g Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι 4
μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν

x Psal. 14. 7. Esa. 27. 9. Jer. 31. 31, &c. 2 Cor. 3. 16. Heb. 8. 8. et 10. 16.
y 3. 9. Gal. 3. 22.
z Job 11. 7. Psal. 36. 6. et 92. 5.
a Esa. 40. 13. Jer. 23. 18. Sap. 9. 13. Job 36. 22. 1 Cor. 2. 16.
b Job 41. 11.
c Prov. 16. 4. 1 Cor. 8. 6. Col. 1. 16.
d 6. 13, 16. 1 Pet. 2. 5.
e Eph. 1. 18. et 4. 23. et 5. 10, 17. 1 Thess. 4. 3. Col. 1. 21, 22. et 3. 10. 1 Joan. 2. 15.
f 1. 5. Deut. 29. 29. Prov. 25. 27. Eccl. 7. 16. 1 Cor. 3. 10. et 12. 7, 11. Eph. 4. 7.
g 1 Cor. 12. 12, &c. Eph. 4. 16.

5 αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, [h] οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθεῖς ἀλλήλων μέλη·
6 [i] ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ
7 τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, [k] εἴτε διακονίαν, ἐν
τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ,
8 [l] εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μετα-
διδοὺς, ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ,
ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
9 [m] Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ
10 πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, [n] τῇ φιλαδελφίᾳ
εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους
11 προηγούμενοι, [o] τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροὶ, τῷ πνεύ-
12 ματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες, [p] τῇ ἐλπίδι
χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ
13 προσκαρτεροῦντες, [q] ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοι-
14 νωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. [r] εὐλογεῖτε
τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ κατ-
15 αρᾶσθε· χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ
16 κλαιόντων· [s] τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες,
μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυ-
17 τοῖς· [t] μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προ-
18 νοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· [u] εἰ
δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων
19 εἰρηνεύοντες· [x] μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοὶ,
ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ, γέγραπται γὰρ, 'Ἐμοὶ
ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.'
20 [y] Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν·

h 1 Cor. 12. 27. Eph. 1. 23. et 4. 16. et 5. 23. Col. 1. 24.
i 1 Cor. 12. 4, 5, 6, 10. 2 Cor. 10. 13. 1 Pet. 4. 10.
k 1 Cor. 12. 28. Eph. 4. 11. 1 Pet. 4. 10, 11.
l Deut. 15. 7. Matt. 6. 1, &c. Act. 20. 28. 2 Cor. 9. 7. 1 Pet. 5. 2. 1 Tim. 5. 17.
m Psal. 36. 4. et 97. 10. et 139. 21. Amos 5. 15. 1 Tim. 1. 5. 1 Pet. 1. 22. et 4. 8.
n Eph. 4. 2, 3. Heb. 13. 1. Philipp. 2. 3. 1 Pet. 1. 22. et 2. 17. 2 Pet. 1. 7.
o Apoc. 3. 15.
p 15. 13. Luc. 10. 20. et 18. 1, &c. Eph. 6. 18. 1 Thess. 5. 16, 17. Col. 4. 2. Heb. 10. 36. et 12. 1. Jac. 5. 7.
q 1 Cor. 16. 1. Heb. 13. 2, 16. 1 Pet. 4. 9.
r Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. 1 Cor. 4. 12. 1 Pet. 3. 9.
s 11. 25. et 15. 5. Prov. 3. 7. Psal. 131. 1. Esa. 5. 21. Jer. 45. 5. 1 Cor. 1. 10. Philipp. 2. 2. et 3. 16. 1 Pet. 3. 8.
t Prov. 20. 22. Matt. 5. 39. 1 Cor. 6. 7. 2 Cor. 8. 21. 1 Thess. 5. 15. 1 Pet. 3. 9.

u Marc. 9. 50. Heb. 12. 14. x Lev. 19. 18. Deut. 32. 35. Ecclus. 28. 1. Matt. 5. 39. Luc. 6. 29. Heb. 10. 30. y Prov. 25. 21. Matt. 5. 44.

ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας
πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ 21
ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.
[z] ΠΑ͂ΣΑ ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑπο- 13
τασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ
Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τε-
ταγμέναι εἰσίν· ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξου- 2
σίᾳ τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ
ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρῖμα λήψονται. [a] οἱ γὰρ 3
ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ
τῶν κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξου-
σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ
αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστι σοὶ εἰς τὸ ἀγα- 4
θόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ
τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν
ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ 5
ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 6
φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν εἰς
αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. [b] ἀπόδοτε οὖν 7
πᾶσι τὰς ὀφειλὰς, τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον,
τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον,
τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν. [c] Μηδενὶ μηδὲν ὀφεί- 8
λετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν
τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκε. [d] τὸ γὰρ, ‘ Οὐ μοι- 9
χεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρ-
τυρήσεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις,’ καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐν-
τολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ,
‘ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.’ [e] ‘Η 10
ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

z Prov. 8. 15, 16. Dan. 4. 32. Sap. 6. 4. Joan. 19. 11. Tit. 3. 1. 1 Pet. 2. 13.

a 1 Pet. 2. 14.

b Matt. 22. 21. Marc. 12. 17. Luc. 20. 25.

c Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5.

d Exod. 20. 12, &c. Lev. 19. 18. Deut. 5. 16, &c. Matt. 19. 18. et 22. 39.

e Matt. 22. 40. Marc. 12. 31. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8. 1 Tim. 1. 5.

11 [f] ΚΑΙ` τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς
ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
12 ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. [g] ἡ νὺξ προέκο-
ψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ
ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ
13 φωτός. [h] ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσω-
μεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελ-
14 γείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· [i] ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν
Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν
μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14 [k] ΤΟ`Ν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβά-
2 νεσθε μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὃς μὲν
πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα
3 ἐσθίει. [l] ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθε-
νείτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω·
4 ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο· [m] σὺ τίς εἶ ὁ
κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει
ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ
5 Θεὸς στῆσαι αὐτόν. [n] Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν
παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος
6 ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. [o] ὁ φρονῶν τὴν
ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ (μὴ φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. ὁ) ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ
7 οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. [p] οὐδεὶς γὰρ
ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.
8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀπο-
θνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν
ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.
9 [q] εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη
καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

f 1 Cor. 15. 34. Eph. 5. 14. 1 Thess. 5. 6.
g Eph. 5. 11. et 6. 13, 14. 1 Thess. 5. 5, &c. Col. 3. 8.
h Luc. 21. 34. 1 Cor. 6. 9, 10. Eph. 5. 5. Gal. 5. 19, &c. Philipp. 4. 8. 1 Thess. 4. 12. et 5. 6, &c. Jac. 3. 14. 1 Pet. 4. 3.
i Prov. 23. 20. Gal. 3. 27. et 5. 16. 1 Pet. 2. 11. 1 Joan. 2. 16. Apoc. 16. 15.
k 15. 1, 7. 1 Cor. 8. 9, 11. et 9. 22.
l Col. 2. 16.
m Jac. 4. 12.
n Gal. 4. 10. Col. 2. 16.
o 1 Cor. 10. 31. 1 Tim. 4. 3.
p 2 Cor. 5. 15. Gal. 2. 20. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4. 2.
q Act. 10. 42. 2 Cor. 5. 15.

Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί 10
ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; [r] πάντες γὰρ παρα-
στησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ· γέγραπται 11
γάρ, ‘ [s] Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει
πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ
Θεῷ.’ [t] Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ 12
λόγον δώσει τῷ Θεῷ. [u] Μηκέτι οὖν ἀλλήλους 13
κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ
τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.
[x] οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν 14
κοινὸν δι’ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν
εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· [y] εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελ- 15
φός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περι-
πατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε
ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω 16
οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. [z] οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία 17
τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ
εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν 18
τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ
καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς 19
εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς
ἀλλήλους. [a] Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ 20
ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
[b] καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ 21
ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται
ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχε 22
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν
ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, 23
κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ
ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν. [c] Ὀφείλομεν δὲ **15** ΙΗ'

r Matt. 25. 31. 2 Cor. 5. 10.
s Esa. 45. 23. Philipp. 2. 10.
t Matt. 12. 36. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Gal. 6. 5.
u Matt. 18. 7, 8, 9. 1 Cor. 10. 32. 2 Cor. 6. 3.
x Matt. 15. 11. Act. 10. 15. 1 Cor. 8. 4, 7, 10. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 15.
y 1 Cor. 8. 11.
z 1 Cor. 8. 8.
a Matt. 15. 11. Act. 10. 15. Tit. 1. 15.
b 1 Cor. 8. 13.
c 1 Cor. 9. 22. Gal. 6. 1.

ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων
2 βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· [d] ἕκαστος
γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν
3 πρὸς οἰκοδομήν. καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ
ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ‘ [e] Οἱ ὀνειδισμοὶ
4 τῶν ὀνειδιζόντων σὲ ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.' [f] Ὅσα
γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν
προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρα-
5 κλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. [g] ὁ δὲ
Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη
ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
6 Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε
τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
7 Χριστοῦ. [h] Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους,
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς
8 δόξαν Θεοῦ. [i] λέγω δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον
γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ
9 βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· [k] τὰ δὲ
ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεὸν, καθὼς γέ-
γραπται, ‘ Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν
10 ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.' [l] Καὶ πάλιν
λέγει, ‘ Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.'
11 [m] Καὶ πάλιν, ‘ Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
12 καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.' [n] Καὶ
πάλιν Ἡσαΐας λέγει, ‘ Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη
13 ἐλπιοῦσιν.' Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι
ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν,
εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
Πνεύματος Ἁγίου.
14 [o] ΠΕ'ΠΕΙΣΜΑΙ δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ

d 1 Cor. 9. 19. et 10. 24, 33. et 13. 5. Phil. 2. 4, 5.
e Psal. 69. 9.
f 4. 23, 24. 1 Cor. 10. 11. 2 Tim. 3. 16.
g 12. 16. 1 Cor. 1. 10. Philipp. 2. 2. et 3. 15, 16.
h 14. 1, 3.
i Matt. 15. 24. Act. 3. 25, 26.
k 11. 30. 2 Sam. 22. 50. Psal. 18. 49.
l Deut. 32. 43. Psal. 67. 5.
m Psal. 117. 1.
n Esa. 11. 1, 10. Apoc. 5. 5. et 22. 16.
o 2 Pet. 1. 12. 1 Joan. 2. 21.

περὶ ὑμῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης,
πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλ-
p 1. 5. et 12. 3. λήλους νουθετεῖν. [p] τολμηρότερον δὲ ἔγραψα 15 ΙΘʹ
ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἀπὸ μέρους ὡς ἐπαναμιμνήσκων
ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ
q 11. 13. Act. 9. 15. et 13. 2. Gal. 2. 7, 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. et 4. 6. Philipp. 2. 17. Θεοῦ [q] εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ 16
εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐ-
πρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ἔχω 17
οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν·
οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο 18
r 1. 5. et 16. 26. Χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ [r] εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ
ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει 19
πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐ-
s 2 Cor. 10. 15, 16. αγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· [s] οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον 20
εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα
t Esa. 52. 15. μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, [t] ἀλλὰ 21
καθὼς γέγραπται, ‘ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐ-
τοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.’
u 1. 13. 1 Thess. 2. 18. [u] Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς 22
x 1. 10. et 15. 32. 1 Thess. 3. 10. 2 Tim. 1. 4. ὑμᾶς· [x] νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλί- 23
μασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν 24
Σπανίαν ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ δια-
πορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προ-
πεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους
y Act. 19. 21. et 24. 17. ἐμπλησθῶ. [y] Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ 25
z 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 1, &c. et 9. 2, 12. Gal. 2. 9, 10. διακονῶν τοῖς ἁγίοις. [z] εὐδόκησαν γὰρ Μακε- 26
δονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς
τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ·

27 [a]εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν· εἰ γὰρ
τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη,
ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι
28 αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισά-
μενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον ἀπελεύσομαι
29 δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν. [b]οἶδα δὲ ὅτι ἐρχό-
μενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ
30 εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. [c]Παρα-
καλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύ-
ματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς
31 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν, [d]ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ
τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ δια-
κονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γέ-
32 νηται τοῖς ἁγίοις· [e]ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι
33 ὑμῖν. [f]ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν.

16 ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν
ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
2 Κεγχρεαῖς, [g]ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ
ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν
ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις
3 πολλῶν ἐγενήθη καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ. [h]Ἀσπάσασθε
Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
4 Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν
ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος
εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν
5 ἐθνῶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.
ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν
6 ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε

a 11. 17. 1 Cor. 9. 11. Gal. 6. 6.
b 1. 11.
c 2 Cor. 1. 11. Philipp. 2. 1. Col. 4. 11.
d 2 Thess. 3. 2.
e ver. 23. et 1. 10. Act. 18. 21. 1 Cor. 4. 19. Jac. 4. 15.
f 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11. Philipp. 4. 9. 1 Thess. 5. 23. 2 Thess. 3. 16. Heb. 13. 20.
g 3 Joan. 6.
h Act. 18. 2, 26. 2 Tim. 4. 19.

Μαριὰμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. ἀσπά- 7
σασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς
μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπί-
σημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγό-
νασιν ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν 8
ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν 9
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν
ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκι- 10
μον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀρι-
στοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ 11
μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς
ὄντας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ 12
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε
Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν
Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν 13
Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπά- 14
σασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν,
Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπά- 15
σασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν
αὐτοῖς πάντας ἁγίους. [i] ἀσπάσασθε ἀλλήλους 16
ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλη-
σίαι τοῦ Χριστοῦ. [k] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- 17
φοὶ, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ
σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε
ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν. [l] οἱ γὰρ 18
τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δου-
λεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρ-
δίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάν- 19
τας ἀφίκετο· χαίρω οὖν τὸ ἐφ᾽ ὑμῖν, [m] θέλω δὲ

i 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Thess. 5. 26. 1 Pet. 5. 14.

k Matt. 18. 8, 17. 1 Cor. 5. 9, 11. Col. 2. 8. 2 Thess. 3. 6, 14. 1 Tim. 6. 3. 2 Tim. 3. 2, 5, 6. Tit. 3. 10. 2 Joan. 10.

l Ezech. 13. 18. Philipp. 3. 18, 19. 2 Pet. 2. 3.

m 1. 8. Matt. 10. 16. 1 Cor. 14. 20.

ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους
20 δὲ εἰς τὸ κακόν. [n] ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης
συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν
τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
21 μεθ' ὑμῶν. [o] Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συν-
εργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσί-
22 πατρος οἱ συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ
Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.
23 [p] ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκο-
νόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
25 μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. [q] Τῷ δὲ δυναμένῳ
ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυ-
26 στηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, [r] φανερω-
θέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ'
ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως
27 εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, [s] μόνῳ σοφῷ
Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας. ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

n Gen. 3. 15.
o Act. 13. 1. et 16. 1. et 17. 5. et 20. 4. Phil. 2. 19. Col. 1. 1. 1 Thess. 3. 2. 1 Tim. 1. 2.
p Act. 19. 22. 1 Cor. 1. 14. 2 Tim. 4. 20.
q 1. 5. et 15. 18. Eph. 1. 9. et 3. 9, 20. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 10. Tit. 1. 2. 1 Pet. 1. 20. Judæ 24.
r 1 Joan. 1. 1.
s Heb. 13. 15. 1 Tim. 1. 17. Judæ 25.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

[t] ΠΑΥ͂ΛΟΣ κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι- 1
στοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελ-
φὸς, [u] τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, 2
ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις,
σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ
αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. [x] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ 3
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

[y] Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν 4
ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ, [z] ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, 5
ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρ- 6
τύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· [a] ὥστε 7
ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκ-
δεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ· [b] ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως 8
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [c] πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ 9
ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

t Act. 18. 17.
u Joan. 17. 19. Act. 9. 14, 21. et 15. 8, 9. et 22. 16. Rom. 1. 7. Eph. 1. 1. 1 Thess. 4. 7. 2 Tim. 1. 9. et 2. 22. Judæ ver. 1.
x ver. 2. Rom. 1. 7. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.
y Rom. 1. 8.
z 12. 8. 2 Cor. 8. 7. Col. 1. 9.
a Philipp. 3. 20. Tit. 2. 13.
b 1 Thess. 3. 13. et 5. 23. Col. 1. 22.
c 10. 13. Joan. 15. 5. 1 Thess. 5. 24. 2 Thess. 3. 3. Gal. 2. 20. 1 Joan. 1. 3.

Α′ 10 [d]Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνό- d Rom. 12. 16. et 15. 5. Philipp. 2. 2. et 3. 15, 16. 1 Pet. 3. 8.
ματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ
αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα,
ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
11 αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι·
12 [e]λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, "Ἐγὼ e 3. 4. et 16. 12. Joan. 1. 42. Act. 18. 24.
μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλὼ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
13 ἐγὼ δὲ Χριστοῦ." Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ
Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα
14 Παύλου ἐβαπτίσθητε; [f]εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι f Act. 18. 8. Rom. 16. 23.
οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον,
15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.
16 [g]ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ g 16. 15, 17.
οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
17 [h]Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, h 2. 1, 4, 13. 2 Pet. 1. 16.
ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ
18 κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. [i]ὁ λόγος γὰρ i Rom. 1. 16.
ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία
ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι.
19 [k]γέγραπται γὰρ, 'Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν k Esa. 29. 14. Job 5. 12.
σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.'
20 [l]Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς l Esa. 33. 18. Job 12. 17, 20, 24.
τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν
21 σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; [m]ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ m Matt. 11. 25. Luc. 10. 21. Rom. 1. 21, 28.
σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς
μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας
22 [n]ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλ- n Matt. 12. 38. et 16. 1. Joan. 4. 48.
23 ληνες σοφίαν ζητοῦσιν· [o]ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν o 2. 14. Matt. 11. 6. Joan. 6. 60, 66.
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον,

Ἕλλησι δὲ μωρίαν, [p] αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰου- 24
δαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ
Θεοῦ σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώ- 25
τερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ
Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. [q] Βλέ- 26
πετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοὶ, ὅτι οὐ
πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ,
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου 27
ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ,
καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα
καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρὰ, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου 28
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ τὰ μὴ
ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· [r] ὅπως μὴ καυχή- 29
σηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ. [s] ἐξ αὐτοῦ δὲ 30
ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν
σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ
ἀπολύτρωσις· [t] ἵνα καθὼς γέγραπται, ‘Ὁ καυ- 31
χώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.’ [u] Κἀγὼ ἐλθὼν **2**
πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ’ ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον
τοῦ Θεοῦ. [x] οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν 2
ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυ-
ρωμένον. [y] καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ 3
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· [z] καὶ ὁ 4
λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς
ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ’ ἐν ἀποδείξει
πνεύματος καὶ δυνάμεως, [a] ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ 5
ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἐν δυνάμει Θεοῦ.
[b] Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σο- 6
φίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

p Rom. 1. 16. Col. 2. 3.
q Joan. 7. 48. Jac. 2. 5.
r Rom. 3. 27. Eph. 2. 9.
s Joan. 17. 19. Rom. 4. 25. Eph. 1. 7. Col. 2. 3.
t Esa. 65. 16. Jer. 9. 23, 24. 2 Cor. 10. 17.
u ver. 4, 13. et 1. 17. 2 Pet. 1. 16.
x Gal. 6. 14.
y Act. 18. 1, 3. 2 Cor. 10. 10. et 11. 30. et 12. 5, 9. Gal. 4. 13.
z ver. 13. et 1. 17. 2 Pet. 1. 16.
a 2 Cor. 4. 7.
b 15. 24. Job 28. 21. Jac. 3. 15.

7 [c] ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν
ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν
8 αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, [d] ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων
τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ
9 ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται, ‘ [e] Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ
οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.’
10 [f] ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος
αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη
11 τοῦ Θεοῦ. [g] τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ
ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν
αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ
12 τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. [h] ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα
τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα
13 ἡμῖν· [i] ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρω-
πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύ-
ματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρί-
14 νοντες. [k] Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι,
καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρί-
15 νεται. [l] ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα,
16 αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. [m] τίς γὰρ
ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς
3 δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν. Καὶ ἐγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ
ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς
2 σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. [n] γάλα ὑμᾶς
ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε· ἀλλ'
3 οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· [o] ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε.
ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι,

c 4. 1. Rom. 16. 25. Eph. 3. 9. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 9.
d Matt. 11. 25. Joan. 7. 48. et 16. 3. Act. 3. 17. et 13. 27. 2 Cor. 3. 14. 1 Tim. 1. 13.
e ver. 14. Esa. 64. 4.
f Matt. 13. 11. et 16. 17. 2 Cor. 3. 18. 1 Joan. 2. 27.
g Prov. 20. 27. et 27. 19. Jer. 17. 9.
h Rom. 8. 15.
i ver. 4. et 1. 17. 2 Pet. 1. 16.
k Rom. 8. 7.
l Prov. 27. 19. et 28. 5. 1 Thess. 5. 21. 1 Joan. 4. 1.
m Job 15. 8. Esa. 40. 13. Jer. 23. 18. Sap. 9. 13. Rom. 11. 34.
n Heb. 5. 12, 13. 1 Pet. 2. 2.
o 1. 11. Gal. 5. 19, 20. Jac. 3. 16.

οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περι-
πατεῖτε; [p] ὅταν γὰρ λέγῃ τις, "Ἐγὼ μέν εἰμι 4
Παύλου," ἕτερος δέ, "Ἐγὼ Ἀπολλώ," οὐχὶ σαρ-
κικοί ἐστε;
[q] Τίς οὖν ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ 5
ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ
Κύριος ἔδωκεν; [r] ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπό- 6
τισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ηὔξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυ- 7
τεύων ἐστί τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων
Θεός. [s] ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· 8
ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν
ἴδιον κόπον. [t] Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ 9
γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. [u] Κατὰ τὴν χάριν 10
τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων
θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος
δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. [x] θεμέλιον γὰρ 11
ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον,
ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. εἰ δέ τις ἐποικο- 12
δομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσὸν ἄργυρον
λίθους τιμίους ξύλα χόρτον καλάμην, [y] ἑκάστου 13
τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώ-
σει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ
ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος 14
τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται·
εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, 15
αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.
[z] Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα 16
τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ 17
φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ
Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. [a] Μηδεὶς 18
ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν

p 1. 12.
q 1. 12. et 16. 12. Act. 18. 24.
r Act. 18. 26. et 19. 1.
s Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. et 32. 19. Matt. 16. 27. Rom. 2. 6. Gal. 6. 5. Apoc. 2. 23. et 22. 12.
t 2 Cor. 6. 1. Eph. 2. 20. Col. 2. 7. 1 Pet. 2. 5. Heb. 3. 3, 4.
u Rom. 1. 5. et 12. 3. et 15. 20. Apoc. 21. 14.
x Esa. 28. 16. Matt. 16. 18. Eph. 2. 20.
y Esa. 8. 20. et 48. 10. Jer. 23. 29. 1 Cor. 4. 5. 1 Pet. 1. 7. et 4. 12. 2 Pet. 1. 19.
z 6. 19. 2 Cor. 6. 16. Eph. 2. 21, 22. Heb. 3. 6. 1 Pet. 2. 5.
a Prov. 3. 7. Esa. 5. 21.

ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα
19 γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τού-
του μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ,
‘ [b] Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ
20 αὐτῶν·’ [c] καὶ πάλιν, ‘ Κύριος γινώσκει τοὺς δια-
21 λογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶ μάταιοι.’ Ὥστε
μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν
22 ἐστιν, εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς,
εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα
23 εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν ἐστιν, [d] ὑμεῖς δὲ
4 Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ. [e] Οὕτως ἡμᾶς λο-
γιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ
2 οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. [f] ὃ δὲ λοιπὸν, ζη-
τεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.
3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ’ ὑμῶν ἀνα-
κριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ’ οὐδὲ
4 ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· [g] οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα·
ἀλλ’ οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων
5 με Κύριός ἐστιν. [h] ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρί-
νετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς
τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
6 [i] Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμ-
αυτὸν καὶ Ἀπολλὼ δι’ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε
τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ
7 τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. [k] τίς γάρ
σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ
8 καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἤδη
κεκορεσμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα

b Job 5. 13.
c Psal. 94. 11.
d 11. 3.
e Matt. 24. 45. 2 Cor. 4. 5. et 6. 4. Col. 1. 25. Tit. 1. 7. 1 Pet. 4. 10.
f Luc. 12. 42.
g Exod. 34. 7. Psal. 130. 3. et 143. 2. Job 9. 2. Rom. 3. 20. et 4. 2. 1 Joan. 3. 20, 21.
h Dan. 7. 10. Matt. 7. 1. Rom. 2. 1, 16, 29. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12.
i Prov. 3. 7. Rom. 12. 3.
k Joan. 3. 27. Rom. 12. 6. Jac. 1. 17. 1 Pet. 4. 10.

καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. [l] δοκῶ γὰρ 9
ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπ-
έδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν
τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. [m] ἡμεῖς 10
μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ·
ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔν-
δοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. [n] ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 11
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ
κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν, [o] καὶ κοπιῶμεν 12
ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι
εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, βλασφημού- 13
μενοι παρακαλοῦμεν· [p] ὡς περικαθάρματα τοῦ
κόσμου ἐγενήθημεν πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
[q] Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς 14
τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. [r] ἐὰν γὰρ μυρίους 15
παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς
πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. [s] παρακαλῶ οὖν 16
ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. [t] Διὰ τοῦτο ἔπεμψα 17
ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ
πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς
μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ
ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου 18
πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· [u] ἐλεύσομαι δὲ 19
ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ
γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ
τὴν δύναμιν. [x] οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ 20
Θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει. [y] τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ 21 Β′
ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραό-
τητος;

[z] ὍΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη 5

l 15. 8, 9, 10. Psal. 44. 22. Rom. 8. 36. 2 Cor. 4. 11. et 11. 5. Eph. 3. 8. Heb. 10. 33.
m 2. 3. 2 Cor. 13. 9.
n Act. 23. 2. 2 Cor. 4. 8. et 11. 23.
o Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. et 23. 34. Act. 7. 60. et 18. 3. et 20. 34. Rom. 12. 14. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.
p Lam. 3. 45.
q 1 Thess. 2. 11.
r Act. 18. 11. Gal. 4. 19. Philem. 10. Jac. 1. 18.
s 11. 1. Philipp. 3. 17. 1 Thess. 1. 6. 2 Thess. 3. 9.
t 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2.
u Act. 18. 21. Rom. 15. 32. Jac. 4. 15. Heb. 6. 3.
x 2. 4. 1 Thess. 1. 5. 2 Pet. 1. 16.
y 2 Cor. 10. 2. et 13. 10.
z Levit. 18. 8. Deut. 27. 20.

πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται,
2 ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς
πεφυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε,
ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο
3 ποιήσας; [a] ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι,
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν
4 τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον [b] ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει
5 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [c] παραδοῦναι
τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς,
ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
6 Ἰησοῦ. [d] Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ
οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 [e] ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε
νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ
8 πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· [f] ὥστε
ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ
κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας
καὶ ἀληθείας.
9 [g] Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συνανα-
10 μίγνυσθαι πόρνοις· καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις
τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις ἢ ἅρ-
παξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ
11 τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. [h] νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν
μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζό-
μενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ
12 συνεσθίειν. [i] τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν;
13 οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς
κρίνει; [k] καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

a Col. 2. 5.
b Matt. 16. 19. et 18. 18. Joan. 20. 23.
c 1 Tim. 1. 20.
d Gal. 5. 9. Jac. 4. 16.
e 15. 3. Esa. 53. 7. Joan. 1. 29. 1 Pet. 1. 19.
f Exod. 12. 3, 15. Deut. 16. 3.
g ver. 2, 7. Matt. 18. 17. 2 Cor. 6. 14. Eph. 5. 11. 2 Thess. 3. 14.
h Matt. 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Thess. 3. 6, 14. 2 Joan. 10.
i Marc. 4. 11. Col. 4. 5. 1 Thess. 4. 12. 1 Tim. 3. 7.
k Deut. 13. 5. et 22. 21, 22, 24.

Γ′

ΤΟΛΜΑι τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν 6
ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ
ἐπὶ τῶν ἁγίων; [l] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν 2
κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ
κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ 3
οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γε βιω-
τικά; βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς 4
ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθί-
ζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ 5
ἔστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται δια-
κρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ἀλλὰ 6
ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ
ἀπίστων; [m] Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ἐν ὑμῖν 7
ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστε-
ρεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ 8
ταῦτα ἀδελφούς. [n] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασι- 9
λείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε·
οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε
μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε 10
πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρ-
παγες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. [o] καὶ 11
ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιά-
σθητε, ἀλλ᾽ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
[p] Πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει. 12
πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθή-
σομαι ὑπό τινος. [q] Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ 13
ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην
καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορ-
νείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι·

l Matt. 19. 28. Luc. 22. 30.

m Prov. 20. 22. Matt. 5. 39. Luc. 6. 29. Rom. 12. 17, 19. 1 Thess. 4. 6. et 5. 15. 1 Pet. 3. 9.

n Gal. 5. 19, &c. Eph. 5. 5. 1 Thess. 4. 6. 1 Tim. 1. 9. Heb. 12. 14. Apoc. 22. 15.

o Eph. 2. 1, 2, 3. et 5. 8. Col. 3. 7. Tit. 3. 3. Heb. 10. 22.

p 10. 23.

q ver. 19, 20. et 15. 50. Matt. 15. 17. Rom. 14. 17. Col. 2. 22, 23. 1 Thess. 4. 3.

14 [r] ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς
15 ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. [s] Οὐκ οἴδατε
ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη;
16 μὴ γένοιτο. [t] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ
πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; 'Ἔσονται γὰρ,' φησὶν,
17 'οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·' [u] ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
18 Κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι. Φεύγετε τὴν πορνείαν.
πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ
σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα
19 ἁμαρτάνει. [x] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ
20 ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; [y] ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ
σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά
ἐστι τοῦ Θεοῦ.

Δ′ 7 ΠΕΡΙ` δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ
2 γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν
3 ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. [z] Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν
ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ
4 ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ
τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.
5 [a] μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ
καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν
6 ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγ-
7 γνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. [b] θέλω γὰρ πάντας
ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος

r Act. 2. 24. Rom. 6. 5, 8. et 8. 11. 2 Cor. 4. 14.
s 12. 27. Eph. 4. 12, 15, 16. et 5. 30.
t Gen. 2. 24. Matt. 19. 5. Marc. 10. 8. Eph. 5. 31.
u Joan. 17. 21, 22, 23. Eph. 4. 4. et 5. 30.
x 3. 16. 2 Cor 6. 16. Eph. 2. 21. Heb. 3. 6. 1 Pet. 2. 5.
y 7. 23. Gal. 3. 13. Heb 9. 12. 1 Pet. 1. 18, 19. 2 Pet. 2. 1.
z 1 Pet. 3. 7.
a Joel 2. 16.
b 12. 11. Matt. 19. 12. Act. 26. 29.

ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ
οὕτως.

Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν 8
c 1 Tim. 5. 14. αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. [c] εἰ δὲ οὐκ 9
ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι
d Mal. 2. 14. Matt. 5. 32. et 19. 6, 9. Marc. 10. 11, 12. Luc. 16. 18. γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. [d] Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι 10
παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα
ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, 11
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ
ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ 12
λέγω, οὐχ ὁ Κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει
ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ,
μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα 13
ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς,
μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος 14
ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν
τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά
ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρί- 15
ζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ
ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
e 1 Pet. 3. 1. ἡμᾶς ὁ Θεός. [e] τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν 16
ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεις; εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς, 17
ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω·
καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσ-
σομαι. Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπι- 18
σπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περι-
f Gal. 5. 6. et 6. 15. τεμνέσθω. [f] ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ 19
ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν
g Eph. 4. 1. Philipp. 1. 27. Col. 1. 10. 1 Thess. 2. 12. Θεοῦ. [g] ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν 20
ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· 21

ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον
22 χρῆσαι. [h] ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπ-
ελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος
23 κληθεὶς δοῦλός ἐστι Χριστοῦ· [i] τιμῆς ἠγορά-
24 σθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος
ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ
Θεῷ.
25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ
ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου
26 πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν
διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ
27 τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν.
28 λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. ἐὰν
δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρ-
θένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν
29 οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. [k] Τοῦτο
δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· τὸ
λοιπόν ἐστιν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ
30 ἔχοντες ὦσι, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες,
καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-
31 ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, [l] καὶ οἱ χρώμενοι τῷ
κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ
32 τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. [m] Θέλω δὲ ὑμᾶς
ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
33 Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί.
34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος
μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι
καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
35 κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς
τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον

h 9. 21. Joan. 8. 36. Rom. 6. 18, 22. Gal. 5. 13. Eph. 6. 6. 1 Pet. 2. 16.
i 6. 20. Heb. 9. 12. 1 Pet. 1. 18, 19. 2 Pet. 2. 1.
k Rom. 13. 11. 1 Pet. 4. 7. 2 Pet. 3. 8, 9.
l Psal. 39. 6. Esa. 40. 6. Jac. 1. 10. et 4. 14. 1 Pet. 1. 24. 1 Joan. 2. 17.
m 1 Tim. 5. 5.

ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐ-
πρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις 36
ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν
ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει
ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ 37
ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην,
ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν
τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ 38
ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων
κρεῖσσον ποιεῖ.
n Rom. 7. 1, 2. [n] Γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ 39
ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευ-
θέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ.
μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν 40
o 1 Thess. 4. 8. ἐμὴν γνώμην· [o] δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα Θεοῦ
ἔχειν.
p Act. 15. 20, 29. Rom. 14. 3, 10, 14, 22. [p] ΠΕΡΙ` δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι 8 Ε'
πάντες γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ
q Gal. 6. 3. 1 Tim. 6. 4. ἀγάπη οἰκοδομεῖ· [q] εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, 2
οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι· εἰ δέ 3
τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.
r 10. 19. Deut. 4. 39. et 6. 4. Marc. 12. 29. Rom. 14. 14. Eph. 4. 6. 1 Tim. 2. 5. [r] περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδα- 4
μεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς
Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγό- 5
μενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς,
s 12. 3. Mal. 2. 10. Joan. 13. 13. Act. 17. 28. Rom. 11. 36. Eph. 4. 5, 6. Philipp. 2. 11. ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [s] ἀλλ' 6
ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
εἰς αὐτόν, καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ
t 10. 28. Rom. 14. 14, 23. τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. [t] Ἀλλ' οὐκ ἐν 7
πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ

εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ
ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.
8 [u] Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε
γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ
9 φάγωμεν, ὑστερούμεθα. [x] Βλέπετε δὲ μήπως ἡ
ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθε-
10 νοῦσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν
ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ
11 τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; [y] καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθε-
νῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι᾽ ὃν Χριστὸς
12 ἀπέθανεν; [z] οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθε-
13 νοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. [a] διόπερ εἰ
βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ
φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

9 [b] ΟΥΚ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος;
οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα;
2 οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; εἰ ἄλλοις
οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ
σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν
3 Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν
4 αὕτη ἐστί. [c] Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν
5 καὶ πιεῖν; [d] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι
6 καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου καὶ Κηφᾶς; [e] ἢ μόνος
ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ
7 ἐργάζεσθαι; [f] Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις
ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ
αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ

u Rom. 14. 17.
x Rom. 14. 13, 20. Gal. 5. 13.
y Rom. 14. 15, 20.
z Rom. 14. 18.
a Rom. 14. 21. 2 Cor. 11. 29.
b 4. 15. et 15. 8. Act. 9. 3, 17. et 22. 14, 17, 18. et 23. 11. 2 Cor. 12. 2.
c ver. 14. 1 Thess. 2. 6. 2 Thess. 3. 9.
d Matt. 8. 14. et 12. 46. Marc. 6. 3. Gal. 1. 19.
e 2 Thess. 3. 9.
f 3. 6, 7, 8. Joan. 21. 15. 2 Cor. 10. 4. 1 Pet. 5. 2.

ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ 8
κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
ταῦτα λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγρα- 9
πται, ‘[g] Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.’ μὴ τῶν
βοῶν μέλει τῷ Θεῷ, [h] ἢ δι’ ἡμᾶς πάντως λέγει; 10
δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλπίδι ὀφείλει ὁ
ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος
αὐτοῦ μετέχειν ἐπ’ ἐλπίδι. [i] Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ 11
πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ
σαρκικὰ θερίσομεν; [k] εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας 12
ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ’ οὐκ
ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέ-
γομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ. [l] Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργα- 13
ζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσια-
στηρίῳ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμε-
ρίζονται; [m] οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ 14
εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου
ζῆν. [n] Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων· οὐκ 15
ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί·
καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά
μου ἵνα τις κενώσῃ. [o] ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, 16
οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται·
οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. [p] εἰ 17
γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ
ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μοί ἐστιν 18
ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρή-
σασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
[q] Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν 19
ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· [r] καὶ 20

g Deut. 25. 4. 1 Tim. 5. 18.
h 2 Tim. 2. 6.
i Rom. 15. 27. Gal. 6. 6.
k Act. 20. 33. 2 Cor. 11. 9, 12. et 12. 13. 1 Thess. 2. 7.
l Num. 18. 8. Deut. 18. 1.
m Lev. 19. 13. Deut. 24. 14. et 25. 4. Matt. 10. 10. Luc. 10. 7. 1 Tim. 5. 18.
n 4. 12. Act. 18. 3. et 20. 34. 2 Cor. 11. 10. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.
o Rom. 1. 14.
p 4. 1.
q Matt. 18. 15. Rom. 11. 14. 1 Pet. 3. 1.
r Act. 16. 3. et 18. 18. et 21. 23, &c.

From the Library of
Dale E. Heath
and
Freda H. Heath
Taylor University

ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον,
21 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· [s] τοῖς ἀνόμοις
ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ ἀλλ᾽ ἔννομος
22 Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους. [t] ἐγενόμην τοῖς
ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερ-
δήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως
23 τινὰς σώσω. τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέ-
24 λιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. [u] Οὐκ
οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν
τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω
25 τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. [x] πᾶς δὲ ὁ ἀγωνι-
ζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα
φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.
26 [y] ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω
27 πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· [z] ἀλλ᾽ ὑπωπιάζω
μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κη-
ρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10 [a] ΟΥ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ
πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν,
2 καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες
εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ
3 ἐν τῇ θαλάσσῃ, [b] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα
4 πνευματικὸν ἔφαγον, [c] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα
πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς
ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός·
5 [d] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ
6 Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. [e] Ταῦτα
δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς
ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν·
7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν,

s 7. 22. Gal. 2. 3.

t 10. 33. Rom. 11. 14. et 15. 1. 2 Cor. 11. 29. Gal. 6. 1.

u Gal. 2. 2. et 5. 7. Philipp. 2. 16. et 3. 14. 2 Tim. 4. 7. Heb. 6. 18.

x Eph. 6. 12. 1 Tim. 6. 12. 2 Tim. 2. 4. et 4. 7, 8. 1 Pet. 1. 4. et 5. 4. Jac. 1. 12. Apoc. 2. 10. et 3. 11.

y 2 Tim. 2. 5. et 4. 8.

z Rom. 6. 18, 19. et 8. 13. Col. 3. 5.

a Exod. 13. 21. et 14. 22. Num. 9. 18. Deut. 1. 33. Psal. 78. 13, 14. et 105. 39. Jos. 4. 23.

b Exod. 16. 14, &c. Psal. 105. 40.

c Exod. 17. 6. Num. 20. 11, et 21. 16. Psal. 78. 15. Esa. 43. 20.

d Num. 14. 23, 37. et 26. 64, 65.

e Num. 11. 4, 33. Psal. 78. 30. et 106. 14.

f Exod. 32. 6.
g Num. 25. 1, 9. Psal. 106. 28, 29.
h Exod. 17. 2, 7. Num. 21. 6. Psal. 78. 18, 56. et 95. 9. et 106. 14.
i Exod. 16. 2. et 17. 2. Num. 14. 2, 29, 36. Psal. 106. 25.
k 9. 10. Rom. 15. 4. Philipp. 4. 5. Heb. 10. 25.
l Rom. 11. 20.
m 1. 8, 9. Psal. 125. 2. Jer. 29. 11. 1 Thess. 5. 24. 2 Pet. 2. 9.
n 2 Cor. 6. 17. 1 Joan. 5. 21.
o Matt. 26. 26.
p 12. 27. Rom. 12. 5.
q Lev. 3. 3. et 7. 15.
r 8. 4.
s Lev. 17. 7. Deut. 32. 17. Psal. 106. 37. Apoc. 9. 20.
t Deut. 32. 38. 2 Cor. 6. 15.

ὡς γέγραπται, ‘[f]Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ
πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν’· [g]μηδὲ πορνεύω- 8
μεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον
ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες· [h]μηδὲ ἐκπει- 9
ράζωμεν τὸν Χριστὸν, καθὼς καί τινες αὐτῶν
ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο· [i]μηδὲ 10
γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ
ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. [k]ταῦτα δὲ πάντα 11
τύποι συνέβαινον ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθε-
σίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήν-
τησεν. [l]ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ 12
πέσῃ. [m]Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ 13
ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς
πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν
τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς
ὑπενεγκεῖν. [n]Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε 14
ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς φρονίμοις λέγω, 15
κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. [o]τὸ ποτήριον τῆς εὐλο- 16
γίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ
κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; [p]ὅτι 17
εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ
πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. [q]βλέπετε 18
τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς
θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; [r]τί οὖν 19
φημι; ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν
τί ἐστιν; [s]ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη δαιμονίοις 20
θύει καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς
τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. [t]οὐ δύνασθε ποτήριον 21
Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύ-
νασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης

22 δαιμονίων. [u] ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ
23 ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; [x] Πάντα μοι ἔξεστιν·
ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ'
24 οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. [y] μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω,
25 ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. Πᾶν τὸ ἐν μα-
κέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες
26 διὰ τὴν συνείδησιν· [z] τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ
27 καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. [a] εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς
τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ
παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες
28 διὰ τὴν συνείδησιν. [b] ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ,
τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον
τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ
29 Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. [c] συνεί-
δησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ
ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
30 ἄλλης συνειδήσεως; [d] εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω,
τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 [e] Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε,
32 πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. [f] ἀπρόσκοποι
γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκ-
33 κλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, [g] καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν
ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ
ϛ' **11** τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. [h] μιμηταί μου
γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.
2 ἘΠΑΙΝΩ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου
μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς πα-
3 ραδόσεις κατέχετε. [i] θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι
παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι, κεφαλὴ
δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ ὁ Θεός.
4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ

u Deut. 32. 21.
x 6. 12.
y 13. 5. Rom. 15. 1, 2. Philipp. 2. 4.
z ver. 28. Exod. 19. 5. Psal. 24. 1. et 50. 12.
a 8. 7. Luc. 10. 7.
b ver. 26. et 8. 10, 11.
c Rom. 14. 16.
d Rom. 14. 6. 1 Tim. 4. 4.
e Col. 3. 17.
f Rom. 14. 13.
g 9. 19, 22. Rom. 15. 2.
h 4. 16. Ephes. 5. 1. Philipp. 3. 17. 1 Thess. 1. 6. 2 Thess. 3. 9.
i 3. 23. et 15. 27, 28. Joan. 14. 28. Eph. 5. 23. Philipp. 2. 7, 8, 9.

κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα 5
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κε-
φαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ
ἐξυρημένῃ. [k] εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, 6
καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι
ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. [l] ἀνὴρ μὲν γὰρ 7
οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν
καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός
ἐστιν. [m] οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ 8
γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ 9
τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ 10
τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ 11
χωρὶς γυναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν Κυ-
ρίῳ· ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω 12
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ πάντα ἐκ
τοῦ Θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον 13
ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύ-
χεσθαι; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς 14
ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι, γυνὴ 15
δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ
περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. [n] Εἰ δέ τις δοκεῖ 16
φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ
ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ 17 Ζ′
εἰς τὸ κρεῖττον ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.
[o] πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ 18
ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν,
καὶ μέρος τι πιστεύω· [p] δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις 19
ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται

k Num. 5. 18. Deut. 22. 5.
l Gen. 1. 26, 27. et 5. 1. et 9. 6.
m Gen. 2. 18, 21, 22.
n 1 Tim. 6. 4.
o 1. 10, 11, 12.
p Matt. 18. 7. Luc. 2. 35. et 17. 1. Act. 20. 30. 1 Joan. 2. 19.

20 ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
21 οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ
τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ
22 ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. [q] μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ
ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας
τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς
μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν
23 τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. [r] Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον
ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν
24 ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε,
"Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα
τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
25 ἐμὴν ἀνάμνησιν." ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον
μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, "Τοῦτο τὸ ποτήριον
ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο
ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
26 μνησιν." [s] Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον
τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον
τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ.
27 [t] ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ
τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται
28 τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου. [u] δοκι-
μαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·
29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ
ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ
30 Κυρίου. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ
31 ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. [x] εἰ γὰρ ἑαυ-
32 τοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· [y] κρινό-
μενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ

q Jac. 2. 6.
r 15. 3. Matt. 26. 26. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19.
s Joan. 14. 3. Act. 1. 11.
t 10. 21. Num. 9. 13. Joan. 6. 51, 63, 64. et 13. 27.
u Gal. 6. 4. 2 Cor. 13. 5.
x Psal. 32. 5. Prov. 18. 17.
y Heb. 12. 5, 10.

σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὥστε, ἀδελφοί 33
μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκ-
δέχεσθε· εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα 34
μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν
ἔλθω διατάξομαι.

ΠΕΡΙ' δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω 12 Η'
ὑμᾶς ἀγνοεῖν. [z] οἴδατε ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ 2
εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι·
[a] διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ 3
λαλῶν λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται
εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
[b] Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ τὸ δὲ αὐτὸ 4
πνεῦμα· [c] καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ 5
αὐτὸς Κύριος· [d] καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, 6
ὁ δὲ αὐτός ἐστι Θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν
πᾶσιν.

Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύ- 7
ματος πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ 8
πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος
γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἑτέρῳ δὲ πίστις 9
ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα
ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, [e] ἄλλῳ δὲ ἐνερ- 10
γήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσ-
σῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· [f] πάντα δὲ 11
ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν
ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

[g] Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι καὶ μέλη 12
ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος
τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα ἕν ἐστι σῶμα, οὕτω καὶ
ὁ Χριστός. [h] καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς 13

z 6. 11. Eph. 2. 11, 12. 1 Thess. 1. 9.
a 8. 6. Marc. 9. 39. Joan. 13. 13. 2 Cor. 3. 5.
b Rom. 12. 6. Eph. 4. 4. Heb. 2. 4. 1 Pet. 4. 10.
c Rom. 12. 6, 7, 8. Eph. 4. 11.
d Eph. 1. 23.
e Act. 2. 4. et 10. 46.
f 7. 7. Joan. 3. 8. Rom. 12. 3, 6. 2 Cor. 10. 13. Eph. 4. 7. Heb. 2. 4.
g Rom. 12. 4, 5. Eph. 4. 4, 16.
h Joan. 6. 63. Rom. 6. 5. Eph. 2. 14, 15, 16. Gal. 3. 18. Col. 3. 11.

πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι
εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ
14 πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ
τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά.
15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
16 τοῦ σώματος. καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ
17 παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. εἰ ὅλον
τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη,
ἓν ἕκαστον αὐτῶν, ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν.
19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
20 21 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα· οὐ δύ-
ναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, "Χρείαν
σου οὐκ ἔχω·" ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί,
22 "Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω." ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
23 ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτι-
μότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισ-
σοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν
24 εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχή-
μονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλ' ὁ Θεὸς συν-
εκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν
25 δοὺς τιμήν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι,
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη·
26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ
μέλη, εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα
27 τὰ μέλη. [i] ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ
μέλη ἐκ μέρους.
28 [k] Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

i Rom. 12. 5. Eph. 1. 23. et 4. 12. et 5. 23, 30. Col. 1. 24.
k Rom. 12. 6, 7, 8. Eph. 2. 20. et 4. 11. 1 Tim. 5. 17. Heb. 13. 17, 24.

πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον
διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα
ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσ-
σῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προ- 29
φῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυ-
νάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; 30
μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες δι-
ερμηνεύουσι; [l] Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ 31
κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

l 14. 1.

13 ἘΑ'Ν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς
ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. [m] καὶ ἐὰν ἔχω προ- 2
φητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε
ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.
καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ 3
ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. [n] Ἡ ἀγάπη 4
μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ·
ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, [o] οὐκ 5
ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται,
οὐ λογίζεται τὸ κακὸν, [p] οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, 6
συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· [q] πάντα στέγει, πάντα 7
πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ 8
ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι,
καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε
γνῶσις, καταργηθήσεται. ἐκ μέρους γὰρ γινώ- 9
σκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ 10
ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθή-
σεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, 11

m 12. 8, 9. Matt. 7. 22. et 17. 20. et 21. 21. Marc. 11. 23. Luc. 17. 6. Rom. 12. 7.

n Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.

o 10. 24. Philipp. 2. 4.

p Psal. 10. 3. et 15. 4. et 49. 18. Rom. 1. 32. 2 Joan. 4.

q Prov. 10. 12.

ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε
12 δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. [r] βλέ-
πομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε
δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ
μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώ-
13 σθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις ἐλπὶς ἀγάπη, τὰ τρία
ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14 [s] ΔΙΩ'ΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευ-
2 ματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. [t] ὁ γὰρ
λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ
Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ
3 μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ
4 οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ
λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
5 τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ πάντας
ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφη-
τεύητε· μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλη-
6 σία οἰκοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν
ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφε-
λήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει,
ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;
7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε
κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς
γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς
9 παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; οὕτω καὶ ὑμεῖς
διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,
πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ
10 εἰς ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη
φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον·

r 2 Cor. 3. 18. et 5. 7. Philipp. 3. 12. 1 Joan. 3. 2.

s 12. 31.

t Act. 2. 4. et 10. 46.

ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι 11
τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ
βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε 12
πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν 13
γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ 14
προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύ-
χεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. [u] τί οὖν 15
ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ
καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ
νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀνα- 16
πληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν
ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;
σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος 17
οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάν- 18
των ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν· ἀλλ' ἐν 19
ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου
λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους
λόγους ἐν γλώσσῃ. [x] Ἀδελφοί, μὴ παιδία γί- 20
νεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε,
ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. [y] ἐν τῷ νόμῳ 21
γέγραπται, 'Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεί-
λεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ'
οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος.' Ὥστε 22
αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν
ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς
ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν συν- 23
έλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ
ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάν- 24
τες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ

u Eph. 5. 19. Col. 3. 16.

x Psal. 131. 2. Matt. 11. 25. et 18. 3. et 19. 14. Eph. 4. 14. Heb. 5. 12. 1 Pet. 2. 2.

y Deut. 28. 49. Esa. 28. 11, 12.

ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
25 πάντων, [z] καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ
φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς
ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.
26 [a] Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε,
ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσ-
σαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει.
27 Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω. Εἴτε γλώσσῃ
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ
28 μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερ-
μηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω
29 καὶ τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεί-
30 τωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ
31 ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύ-
νασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα
32 πάντες μανθάνωσι καὶ πάντες παρακαλῶνται. καὶ
πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται·
33 [b] οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης,
34 ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. [c] Αἱ
γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ
γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσ-
35 σεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν
θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτά-
τωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ
36 λαλεῖν. Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξ-
37 ῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; [d] εἴ τις
δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινω-
σκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν
38 ἐντολαί· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. Ὥστε,
39 ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν

z Zach. 8. 23.

a 12. 8, 9, 10.

b 11. 16.

c 11. 3. Gen. 3. 16. Eph. 5. 22. Col. 3. 18. 1 Tim. 2. 11, 12. Tit. 2. 5. 1 Pet. 3. 1.

d 2 Cor. 10. 7. 1 Joan. 4. 6.

γλώσσαις μὴ κωλύετε. πάντα εὐσχημόνως καὶ 40
κατὰ τάξιν γινέσθω.
[e] ΓΝΩΡΙ'ΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον 15 Θ'
ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ
καὶ ἑστήκατε, [f] δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ 2
εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ
εἰκῇ ἐπιστεύσατε. [g] Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν 3
πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς, [h] καὶ 4
ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ
τὰς γραφὰς, [i] καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώ- 5
δεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελ- 6
φοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως
ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· [k] ἔπειτα ὤφθη 7
Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. [l] ἔσχατον 8
δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί.
[m] ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς 9
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. [n] χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι 10
ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ
ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκο-
πίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ
σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κη- 11
ρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χρι- 12
στὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ
ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ 13
Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, 14
κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις
ὑμῶν· [o] εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ 15
Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι

e Gal. 1. 11, 12.
f 1. 21. Rom. 1. 16. Gal. 3. 4.
g ver. 1. et 1. 23. et 5. 7. Psal. 22. 16, 17. Esa. 53. 5. Dan. 9. 24. Zach. 13. 7. 1 Pet. 2. 24.
h Psal. 16. 10. Esa. 53. 9. Hos. 6. 2. Jon. 1. 17. Matt. 12. 40.
i Marc. 16. 14. Luc. 24. 34. Joan. 20. 19. Act. 10. 41.
k Luc. 24. 50.
l 9. 1. Act. 9. 3, 17. et 23. 11. 2 Cor. 12. 2.
m 4. 9. Act. 8. 3. et 9. 1. et 22. 4. et 26. 9. Eph. 3. 7, 8. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.
n Rom. 15. 18, 19. 2 Cor. 11. 23. et 12. 11.
o Act. 2. 24, 32.

ἤγειρε τὸν Χριστὸν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα
16 νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
17 ρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς
οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ
18 ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες
19 ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ
ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι
20 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. [p] Νυνὶ δὲ Χριστὸς
ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων
21 ἐγένετο. [q] ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος,
22 καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ
ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν
23 τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται· [r] ἕκαστος
δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα
24 οἱ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· [s] εἶτα τὸ
τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
25 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· [t] δεῖ γὰρ αὐτὸν βασι-
λεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ
26 τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται
27 ὁ θάνατος. ‘[u] Πάντα’ γὰρ ‘ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς
πόδας αὐτοῦ.’ ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ
28 τὰ πάντα· [x] ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,
τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑπο-
τάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα
29 ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι
ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
30 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; [y] τί καὶ
31 ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; [z] καθ' ἡμέραν
ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω

p ver. 23. Act. 26. 23. Col. 1. 18. 1 Pet. 1. 3. Apoc. 1. 5.
q Gen. 2. 17. et 3. 6. Rom. 5. 12, 18. et 6. 23.
r ver. 20. 1 Thess. 4. 15, 16, 17.
s 2. 6.
t Psal. 110. 1. Act. 2. 34. Eph. 1. 20. Col. 3. 1. Heb. 1. 13. et 10. 13.
u Psal. 8. 6. et 110. 1. Matt. 11. 27. et 28. 18. Eph. 1. 22. Heb. 1. 13. et 2. 8. et 10. 13.
x 3. 23. et 11. 3.
y Rom. 8. 36.
z 4. 9. Rom. 8. 36. 2 Cor. 4. 10, 11. 1 Thess. 2. 19.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ 32
ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ
a Esa. 22. 13. et 56. 12. Sap. 2. 6. ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; ‘[a] Φάγωμεν
καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.’ μὴ πλα- 33
νᾶσθε· ‘Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.’
b 6. 5. Rom. 13. 11. Eph. 5. 14. [b] ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνω- 34
σίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι. πρὸς ἐντροπὴν
ὑμῖν λέγω.
c Ezech. 37. 3. [c] Ἀλλ' ἐρεῖ τις, “Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; 35
d Joan. 12. 24. ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;” [d] ἄφρον, σὺ ὃ σπεί- 36
ρεις οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ 37
σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν
λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς 38
ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον
σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη 39
μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν,
ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. καὶ σώματα 40
ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν
ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων·
ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ 41
ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος δια-
φέρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νε- 42
κρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρ-
e Phil. 3. 21. σίᾳ· [e] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· 43
σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευ- 44
ματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα
f Gen. 2. 7. Rom. 5. 14. πνευματικόν· οὕτω καὶ γέγραπται, ‘[f] Ἐγένετο ὁ 45
πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·’
ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ' 46

οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν,
47 ἔπειτα τὸ πνευματικόν. [g] ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
γῆς χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ
48 οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·
καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 [h] καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ,
φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 [i] Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ
51 ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. [k] ἰδοὺ
μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθη-
52 σόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, [l] ἐν ἀτόμῳ,
ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλ-
πίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι,
53 καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. [m] δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν
τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο
54 ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν
τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο
ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ
γεγραμμένος, ‘ [n] Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.’
55 ‘ Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ
56 νῖκος;’ [o] Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία,
57 ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· [p] τῷ δὲ Θεῷ
χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου
58 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισ-
σεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες
ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

16 [q] ΠΕΡΙ᾽ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους,
ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας,
2 οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. [r] κατὰ μίαν σαββάτων

g Joan. 3. 13, 31.
h Gen. 5. 3. Joan. 3. 31. Rom. 8. 29. 2 Cor. 3. 18. et 4. 11. Philipp. 3. 21. 1 Joan. 3. 2.
i 6. 13. Matt. 16. 17. Joan. 1. 13. Gal. 1. 16.
k 1 Thess. 4. 15, 16, 17.
l Matt. 24. 31. 1 Thess. 4. 16.
m 2 Cor. 5. 4.
n Esa. 25. 8. Hos. 13. 14. Heb. 2. 14.
o Rom. 4. 15. et 5. 13. et 7. 5, 13.
p 1 Joan. 5. 5.
q Act. 11. 29. Rom. 12. 13. 2 Cor. 8. 4. et 9. 1.
r Act. 20. 7. Apoc. 1. 10.

ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι
ἂν εὐοδῶται· ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι
s 2 Cor. 8. 16, 19. γίνωνται. [s] ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκι- 3
μάσητε δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν
τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον 4
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
t Act. 19. 21. 2 Cor. 1. 15, 16. [t] Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν 5
u 2 Cor. 1. 15. διέλθω (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι)· [u] πρὸς ὑμᾶς 6
δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ 7
ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον
x 4. 19. Act. 18. 21. Jac. 4. 15. τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, [x] ἐὰν ὁ Κύριος ἐπι-
τρέπῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντη- 8
κοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, 9
καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
y 4. 17. Philipp. 2. 19, 22. 1 Thess. 3. 2. [y] Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως 10
γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργά-
z 1 Tim. 4. 12. ζεται ὡς καὶ ἐγώ· [z] μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· 11
προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκά- 12
λεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελ-
φῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ·
a Eph. 6. 10. Col. 1. 11. ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. [a] Γρηγορεῖτε, 13
στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. 14
b 1. 16. Rom. 16. 5. [b] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν 15
οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας,
c Philipp. 2. 29. 1 Thess. 5. 12. 1 Tim. 5. 17. Heb. 13. 17. καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς·
[c] ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ 16
παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ 17

ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ
Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλή-
18 *ρωσαν·* [d] *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ*
τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.
19 [e] *Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας·*
ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ·
20 *ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες.* [f] *ἀσπά-*
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 22 [g] *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις οὐ*
φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα·
23 *μαρὰν ἀθά. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ*
24 *μεθ᾽ ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν*
Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

d 1 Thess. 5. 12.
e Rom. 16. 3, 5.
f Rom. 16. 16. 2 Cor. 13. 12. 1 Thess. 5. 26. 1 Pet. 5. 14.
g Col. 4. 18. 2 Thess. 3. 17.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Α΄ 1 [h] ΠΑΥΛΟΣ *ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ*
θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκ-
κλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς

h Philipp. 1. 1.

ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. [i] χάρις 2
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[j] Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου 3
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν
καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, [k] ὁ παρακαλῶν 4
ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι
ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς
παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ· [l] ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ 5
Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει
καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. [m] εἴτε δὲ θλιβόμεθα, 6
ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, τῆς
ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων
ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα,
ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ
ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, [n] εἰδότες ὅτι 7
ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ
τῆς παρακλήσεως. [o] Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς 8
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς
γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν
ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι
ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· [p] ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ 9
ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ
ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· [q] ὃς ἐκ τηλικούτου θανά- 10
του ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν
ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [r] συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν 11
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων
τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ
ὑπὲρ ἡμῶν.

i Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.
j Eph. 1. 3. 1 Pet. 1. 3.
k 7. 6.
l 4. 10. Psal. 34. 19. et 94. 19. Act. 9. 4. Col. 1. 24.
m 4. 15, 17.
n 2 Thess. 2. 13. Heb. 6. 9, 10.
o Act. 19. 23, &c. 1 Cor. 15. 32.
p Jer. 17. 5, 7.
q 1 Cor. 15. 31.
r 4. 15. Rom. 15. 30. Philipp. 1. 19. Philem. 22.

12 [s] Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρ-
τύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁπλότητι
καὶ εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ'
ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
13 περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γρά-
φομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπι-
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους
14 ἐπιγνώσεσθε, [t] καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ
μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν καθάπερ καὶ
ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
Β' 15 [u] Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς
16 ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε, καὶ
δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ
Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προ-
17 πεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βου-
λευόμενος μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην;
ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ
18 παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; [x] πιστὸς δὲ
ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ
19 ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ· ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς
Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ
καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ
20 οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπ-
αγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ
21 ἀμὴν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. [y] ὁ δὲ βε-
βαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας
22 ἡμᾶς Θεὸς, [z] ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς
τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν.
23 [a] Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι
ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι

s 1 Cor. 2. 4, 13.
t 5. 12. Philipp. 2. 16. et 4. 1. 1 Thess. 2. 19, 20.
u Rom. 1. 11. 1 Cor. 16. 5.
x Matt. 5. 37. Jac. 5. 12.
y 5. 5. 1 Joan. 2. 20, 27.
z 5. 5. Rom. 8. 16. Eph. 1. 13. et 4. 30. Apoc. 2. 17.
a 2. 3. et 11. 31. et 12. 20. et 13. 2, 10. Rom. 1. 9. et 9. 1. Gal. 1. 20. Philipp. 1. 8. 1 Thess. 2. 5. 1 Tim. 5. 21. 2 Tim. 4. 1. 1 Cor. 4. 21.

b Rom. 11. 20. 1 Cor. 3. 5. 1 Pet. 5. 3.

ἦλθον εἰς Κόρινθον· [b] οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν 24
τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε· ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ 2
τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.
εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων 2
με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; [c] καὶ ἔγραψα 3
ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ'
ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ 4
πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα
ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε,
ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως
εἰς ὑμᾶς.

c 8. 22. et 12. 21. Gal. 5. 10.

d 1 Cor. 5. 1.

[d] Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, 5
ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.
[e] ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν 6
πλειόνων· ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χα- 7
ρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσο-
τέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ 8
ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ 9
καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ 10
ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχά-
ρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ 11
πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ
τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

e 1 Cor. 5. 5.

f Act. 16. 8. 1 Cor. 16. 9.

[f] Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέ- 12 Γ'
λιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης
ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, 13
τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· [g] ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

g 7. 5.

14 [h] Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι | h Col. 1. 27.
ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως
15 αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· [i] ὅτι | i 1 Cor. 1. 18.
Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζο-
16 μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· [k] οἷς μὲν ὀσμὴ | k 3. 5, 6. Luc. 2. 34.
θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν.
17 καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; [l] οὐ γάρ ἐσμεν ὡς | l 4. 2.
οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατ-
3 ενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. [m] Ἀρ- | m 5. 12. et 10. 8.
χόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρή-
ζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς
2 ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν; [n] ἡ ἐπιστολὴ | n 1 Cor 9. 2, 3.
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ
3 πάντων ἀνθρώπων, [o] φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπι- | o Exod. 24. 12. et 34. 1. Jer. 31. 33. Ezech. 11. 19. et 36. 26. Heb. 8. 10.
στολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-
γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος,
οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις ἀλλὰ ἐν πλαξὶ καρδίας
4 σαρκίναις. Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ
5 τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· [p] οὐχ ὅτι ἱκανοί | p 2. 16. Philipp. 2. 13.
ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν,
6 ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, [q] ὃς καὶ | q 5. 18. Jer. 31. 31. Rom. 2. 27, 29. et 7. 6. Heb. 8. 6, 8.
ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ
γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα
Δ' 7 ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. [r] Εἰ δὲ ἡ | r Exod. 24. 12. et 34. 1, 29, &c. Deut. 10. 1.
διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπω-
μένη ἐν λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύ-
νασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσ-
ωπον Μωσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
8 αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ

διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; [s] εἰ γὰρ 9
ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον
περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ.
καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν 10
τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.
εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ 11
μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. [t] Ἔχοντες οὖν τοι- 12
αύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα· [u] καὶ 13
οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσ-
ωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. [x] ἀλλ' 14
ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σή-
μερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι
ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα 15
ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν
αὐτῶν κεῖται· [y] ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς 16
Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. [z] Ὁ δὲ Κύριος 17
τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ
ἐλευθερία. [a] ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ 18
προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν
αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς
δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος. [b] Διὰ **4** Ε′
τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλε-
ήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν, [c] ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ 2
κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν παν-
ουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες
ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐν-
ώπιον τοῦ Θεοῦ. [d] Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον 3
τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ

s Rom. 1. 17. et 3. 21.
t Eph. 6. 19.
u Exod. 34. 33, &c. Rom. 10. 4.
x Esa. 6. 10. Ezech. 12. 2. Matt. 13. 11. Act. 28. 26. Rom. 11. 8.
y Matt. 13. 11. Rom. 11. 23, 26. 1 Cor. 2. 10.
z Joan. 4. 24.
a 5. 7. 1 Cor. 13. 12.
b 1 Cor. 7. 25.
c 2. 17. et 5. 11. et 6. 4. Rom. 1. 16. 1 Thess. 2. 3, 5.
d 2. 15. 1 Cor. 1. 18. 2 Thess. 2. 10.

4 κεκαλυμμένον· [e] ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου
ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ
αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου
τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.
5 [f] οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν
Ἰησοῦν Κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ
6 Ἰησοῦν· [g] ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς
λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς
φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν
προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
ς' 7 [h] Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρα-
κίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως
8 ᾖ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβό-
μενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι
9 ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, [i] διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ
ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολ-
10 λύμενοι, [j] πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ
ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.
11 [k] ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παρα-
διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
12 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. [l] Ὥστε
ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν
13 ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως,
κατὰ τὸ γεγραμμένον, ‘[m] Ἐπίστευσα, διὸ
ἐλάλησα,’ καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λα-
14 λοῦμεν, [n] εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παρα-
15 στήσει σὺν ὑμῖν. [o] τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς,
ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν
εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

e 3. 18. Esa. 6. 10. Matt. 11. 27. Joan. 1. 18. et 12. 31, 40, 45. et 14. 9, 30. Eph. 6. 12. Philipp. 2. 6. Col. 1. 15. Heb. 1. 3.
f 1. 24.
g Gen. 1. 3. 2 Pet. 1. 19.
h 5. 1. 1 Cor. 2. 5.
i Psal. 37. 24.
j 1. 5. Rom. 8. 17. Gal. 6. 17. Philipp. 3. 10. 2 Tim. 2. 11, 12. 1 Pet. 4. 13.
k Psal. 44. 22. Matt. 5. 11. Rom. 8. 36. 1 Cor. 4. 9. et 15. 31, 49. Col. 3. 4.
l 13. 9.
m Ps. 116. 10.
n Rom. 8. 11. 1 Cor. 6. 14. Act. 2. 24.
o 1. 6, 11. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10.

[p] Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν 16
ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαι-
νοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. [q] τὸ γὰρ παραυτίκα 17
ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς
ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν,
[r] μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ 18
βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ
δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. [s] οἴδαμεν γὰρ ὅτι 5
ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ,
οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον
αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [t] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ 2
στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ
ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, [u] εἴ γε καὶ ἐνδυσά- 3
μενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. [x] καὶ γὰρ οἱ 4
ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ'
ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,
ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. [y] ὁ 5
δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεὸς,
ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.
[z] θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδη- 6
μοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυ-
ρίου· [a] διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ 7
εἴδους· [b] θαρροῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον 8
ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν Κύριον.

Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε 9
ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. [c] τοὺς γὰρ 10
πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος
τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε
ἀγαθὸν εἴτε κακόν. [d] εἰδότες οὖν τὸν φόβον 11

p Rom. 7. 22. Eph. 3. 16. Col. 3. 10. 1 Pet. 3. 4.
q Psal. 30. 5. Matt. 5. 12. Rom. 8. 18. 1 Pet. 1. 6. 1 Joan. 3. 2.
r Rom. 8. 24.
s 4. 7. 2 Pet. 1. 13, 14.
t Rom. 8. 23.
u Matt. 22. 11. Gal. 3. 27. Apoc. 3. 18. et 16. 15.
x Rom. 8. 11. 1 Cor. 15. 53, 54, 55.
y 1. 22. Rom. 8. 16. Eph. 1. 13. et 2. 10. et 4. 30.
z 1 Par. 29. 15. Ps. 39. 12. et 119. 19. Heb. 11. 13.
a 3. 18. Rom. 8. 24, 25. 1 Cor. 13. 12. Heb. 11. 1.
b Philipp. 1. 23.
c Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. et 32. 19. Matt. 16. 27. et 25. 32. Rom. 2. 6, 7. et 14. 10, 12. 1 Cor. 3. 8. et 4. 5. Gal. 6. 5. Col. 3. 24, 25. Apoc. 2. 23. et 22. 12.
d 4. 2. Job 31. 23. Judæ 23.

τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πε-
φανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνει-
Ζ′ 12 δήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. [e] οὐ γὰρ πάλιν
ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες
ἡμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς
τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ.
13 [f] Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν,
14 ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει
15 ἡμᾶς, [g] κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς
ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ
16 ἐγερθέντι. [h] ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα
οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ
σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.
17 [i] ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ
ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα.
18 [k] Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος
ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος
19 ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, [l] ὡς ὅτι
Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.
20 [m] Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ
Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ
21 Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ· [n] τὸν γὰρ μὴ
γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν,
ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
6 [o] συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν
2 τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· [p] λέγει
γὰρ, ‘ Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ

e 1. 14. et 3. 1. et 10. 8.
f 11. 1, 16, 17. et 12. 6, 11.
g Rom. 5. 15. et 6. 11, 12. et 14. 7. 1 Cor. 6. 19. Gal. 2. 20. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4. 2.
h Matt. 12. 50. Joan. 15. 14. Gal. 5. 6. et 6. 15. Col. 3. 11.
i Esa. 43. 18, 19. Rom. 8. 10. Gal. 6. 15. Apoc. 21. 5.
k Rom. 5. 10. Col. 1. 20. 1 Joan. 2. 2. et 4. 10.
l Rom. 3. 24, 25. Col. 1. 20.
m 3. 6.
n Esa. 53. 6, 9, 12. Rom. 5. 19. et 8. 3. Gal. 3. 13. 1 Joan. 3. 5. 1 Pet. 2. 22.
o 1 Cor. 3. 9. Heb. 12. 15.
p Esa. 49. 8.

σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
q Rom. 14. 13. 1 Cor. 10. 32. — πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· [q] μηδεμίαν 3
ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ
r 4. 2. et 11. 23. 1 Cor. 4. 1. — διακονία, [r] ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς 4
ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλί-
s 11. 23. — ψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, [s] ἐν πληγαῖς, 5
ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν
ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, 6
ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,
t 10. 4. 1 Cor. 2. 4. Eph. 6. 11, 13. 2 Tim. 4. 7. — ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [t] ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν 7
δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης
τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, 8
διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ
u 4. 2, 10, 11. Psal. 118. 18 Esa. 26. 19. — ἀληθεῖς· [u] ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· 9
ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παι-
δευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· ὡς λυπούμενοι, 10
ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλου-
τίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατ-
έχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, 11
x 7. 2, 3. — ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· [x] οὐ στενοχωρεῖσθε 12
ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις
y 1 Cor. 4. 14. — ὑμῶν· [y] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις 13
z Deut. 7. 2. 1 Sam. 5. 1, &c. 1 Reg. 18. 21. Ecclus. 13. 17. 1 Cor. 5. 9. et 10. 21. Eph. 5. 11. — λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. [z] Μὴ γίνεσθε ἑτερο- 14
ζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιο-
σύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς
σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; 15
a Lev. 26. 12. Exod. 29. 45. Ezech. 37. 26, 27. 1 Cor. 3. 16. et 6. 19. et 10. 7, 14. Eph. 2. 21. Heb. 3. 6. 1 Pet. 2. 5. — ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; [a] τίς δὲ συγ- 16
κατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ
ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς,
‘Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω,

καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι
17 λαός. [b] διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορί- b Esa. 52. 11. Apoc. 18. 4.
σθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε·
18 κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, [c] καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς c Jer. 31. 1, 9. Apoc. 21. 7.
πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ
7 θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ. [d] Ταύτας d 1 Tim. 4. 8. 1 Joan. 3. 3.
οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρί-
σωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς
καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ
Θεοῦ.
Η′ 2 [e] Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα e 12. 17. Act. 20. 33.
3 ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [f] οὐ πρὸς f 6. 11, 12, 13.
κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
4 συζῆν. [g] πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή g Matt. 5. 12. Act. 5. 41. Philipp. 2. 17. Col. 1. 24.
μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρα-
κλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ
5 τῇ θλίψει ἡμῶν. [h] Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν h 2. 13. Deut. 32. 25. Act. 16. 19, 23.
εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ
ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι,
6 ἔσωθεν φόβοι. [i] ἀλλ᾽ ὁ παρακαλῶν τοὺς τα- i 1. 4.
πεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρ-
7 ουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη
ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ,
8 ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. [k] Ὅτι εἰ καὶ ἐλύ- k 2. 4.
πησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι,
εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ
9 ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. Νῦν
χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι ἐλυπήθητε

l 2 Sam. 12. 13. Matt. 26. 75. Luc. 18. 13. 1 Pet. 2. 19.

εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα
ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [l] ἡ γὰρ κατὰ 10
Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον
κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον
κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ 11
Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς πόσην κατειργάσατο ὑμῖν
σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν,
ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλ' ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα 12
ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ εἵνεκεν
τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα 13
ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ
μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέ-
παυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι 14
εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃ-
σχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν
ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου
ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισ- 15
σοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν
πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
ἐδέξασθε αὐτόν. [m] χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ 16
ἐν ὑμῖν.

m 2. 9. Philipp. 2. 12. 2 Thess. 3. 4. Philem. 8, 21.

n Rom. 15. 26. Gal. 2. 10.

[n] ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν 8 Θ'
τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
Μακεδονίας, ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ 2
περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους
πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον
τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, 3

4 καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, [o] μετὰ πολλῆς
παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους δέξα-
5 σθαι ἡμᾶς· καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ᾽ ἑαυ-
τοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ
6 θελήματος Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον
ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς
7 ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. [p] Ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν
παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ,
8 ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. οὐ κατ᾽
ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς
καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 [q] γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι᾽ ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος
ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.
10 [r] καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν
συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ
11 τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ
τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προ-
θυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
12 τοῦ ἔχειν. [s] Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ
ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.
13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, ἀλλ᾽
ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσ-
14 σευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων
περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως
15 γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται, ‘[t] Ὁ τὸ πολὺ
οὐκ ἐπλεόνασε, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησε.’
16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπου-
17 δὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν

o 9. 1. Act. 11. 29. Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1.
p 1 Cor. 1. 5.
q Luc. 9. 58.
r 1 Cor. 7. 6, 25. Prov. 19. 17. Matt. 10. 42.
s Prov. 3. 28. Marc. 12. 43. Luc. 21. 3. 1 Pet. 4. 10.
t Exod. 16. 18.

παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων
αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν 18
δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον 19
δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν
συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακο-
νουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου
δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν· στελλόμενοι τοῦτο, 20
μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ
διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· [u] προνοούμενοι καλὰ οὐ 21
μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώ-
πων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν 22
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις
σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,
πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, 23
κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελ-
φοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν 24
καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ
εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. [x] Περὶ μὲν γὰρ 9
τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί
ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν 2
ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι
Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ
ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ 3
τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς
ἔλεγον. παρεσκευασμένοι ἦτε, μή πως ἐὰν ἔλ- 4
θωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς
ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα
μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς

u Rom. 12. 17. Philipp. 4. 8. 1 Pet. 2. 12.

x 8. 4. Act. 11. 29. Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1.

5 καυχήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέ-
σαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ
προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν
ὑμῶν ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν
6 καὶ μὴ ὥσπερ πλεονεξίαν. [y] Τοῦτο δὲ, ὁ σπεί-
ρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ
σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.
7 [z] ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ
λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ
8 ὁ Θεός. δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισ-
σεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον
9 ἀγαθόν· [a] καθὼς γέγραπται, ‘Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε
τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
10 αἰῶνα.’ [b] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι, καὶ πληθύναι
τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς
11 δικαιοσύνης ὑμῶν· [c] ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν
12 εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λει-
τουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα
τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύ-
13 ουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· διὰ τῆς
δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν
Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς
14 κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν
δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν
15 ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις
δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.
Ι' **10** ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ

y Prov. 11. 24. et 22. 9. Gal. 6. 8.
z Exod. 25. 2. et 35. 5. Deut. 15. 7. Ecclus. 35. 11. Rom. 12. 8.
a Psal. 112. 9.
b Esa. 55. 10.
c 1. 11. et 4. 15.

τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς
κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ
θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι 2
τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας
τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ 3
σάρκα στρατευόμεθα ([d] τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρα- 4
τείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ
πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων), λογισμοὺς καθ- 5
αιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν
νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χρίστου, καὶ ἐν 6
ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν
πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

[e] Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν 7
ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ'
ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
Χριστοῦ. [f] ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυ- 8
χήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ
Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν
ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν 9
ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν 10
ἐπιστολαί, φησι, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραὶ, ἡ δὲ παρ-
ουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξου-
θενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί 11
ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι
καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

[g] Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυ- 12
τούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες
ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν. [h] ἡμεῖς δὲ οὐχὶ 13

d Jer. 1. 10. Eph. 6. 13, &c.
e 1 Cor. 14. 37. 1 Joan. 4. 6.
f 12. 6. et 13. 10.
g 3. 1. et 5. 12.
h 11. 18. et 12. 5, 6. 1 Cor. 12. 11. Eph. 4. 7.

εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον
τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου,
14 *ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν· οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνού-*
μενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ
καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χρι-
15 *στοῦ,* [i] *οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλο-*
τρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης
τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ
16 *τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερ-*
έκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
17 *κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.* [k] *Ὁ δὲ*
18 *καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω·* [l] *οὐ γὰρ ὁ*
ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν
ὁ Κύριος συνίστησιν.

ΙΑ' **11** [m] ὌΦΕΛΟΝ *ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφρο-*
2 *σύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.* [n] *ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς*
Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρ-
3 *θένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ·* [o] *φοβοῦμαι*
δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ
πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν
4 *ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.* [p] *εἰ μὲν*
γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ
ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε,
5 *καλῶς ἠνείχεσθε.* [q] *Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερη-*
6 *κέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.* [r] *εἰ δὲ καὶ*
ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν
7 *παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.* [s] *ἢ*
ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον
8 *εὐηγγελισάμην ὑμῖν;* [t] *ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα,*

i Rom. 15. 20.
k Esa. 65. 16. Jer. 9. 23, 24. 1 Cor. 1. 31.
l Prov. 27. 2. Rom. 2. 29. 1 Cor. 4. 5.
m ver. 16. et 5. 13. et 12. 6.
n Lev. 21. 13.
o Gen. 3. 4. Joan. 8. 44.
p Gal. 1. 8.
q 12. 11. 1 Cor. 15. 10. Gal. 2. 6.
r 4. 2. et 5. 11. et 12. 12. 1 Cor. 1. 17. et 2. 1, 13. Eph. 3. 4.
s 1 Cor. 9. 6, 12.
t 12. 13. Act. 20. 33. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.

λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ
παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
u Philipp. 4. 10, 15. — οὐδενός· [u] τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλή- 9
ρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ
ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τη-
v Rom. 9. 1. 1 Cor. 9. 15. — ρήσω. [v] ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ 10
καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ 11
ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν· ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα 12
ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα
ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ 13
γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι,
μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ 14
οὐ θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχη-
x Philipp. 3. 19. — ματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· [x] οὐ μέγα οὖν εἰ 15
καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διά-
κονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ
y 12. 6. — ἔργα αὐτῶν. [y] Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ 16
ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα
δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσωμαι.
ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο- 17
σύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως·
z 10. 13. et 12. 5, 6. Philipp. 3. 3, 4. — [z] ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ 18
καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, 19
φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς κατα- 20
δουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
a 10. 10. Philipp. 3. 4, 5. — ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. [a] κατὰ 21
ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ
b Act. 22. 3. Rom. 11. 1. — δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ
c 1. 10. et 4. 11. et 6. 4. Act. 9. 16. et 21. 11. 1 Cor. 15. 10, 31. — κἀγώ. [b] Ἑβραῖοί εἰσι; κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι; 22
κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ· [c] διάκονοι 23

Χριστοῦ εἰσι; (παραφρονῶν λαλῶ) ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλ-
λόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις
24 πολλάκις. [d] ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα
25 παρὰ μίαν ἔλαβον, [e] τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ
ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ
26 βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύ-
νοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ
γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει,
κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κιν-
27 δύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν
ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νη-
28 στείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. [f] χωρὶς
τῶν παρεκτὸς, ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ᾽ ἡμέραν,
29 ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· [g] τίς ἀσθενεῖ,
καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ
30 πυροῦμαι; [h] εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
31 μου καυχήσομαι. [i] Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς
32 εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. [k] ἐν Δαμασκῷ
ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν
33 Δαμασκηνῶν πόλιν πιάσαι με θέλων· καὶ διὰ
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους,
12 καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι δὴ
οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας
2 καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. [l] οἶδα ἄνθρωπον ἐν
Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι,
οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ
Θεὸς οἶδεν), ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
3 οὐρανοῦ· καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον (εἴτε
ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα,

d Deut. 25. 3.
e Act. 14. 19. et 16. 22. et 27. 41.
f Act. 20. 18, &c.
g 1 Cor. 8. 13. et 9. 22.
h 12. 5.
i 1. 23. Rom. 1. 9. et 9. 1. Gal. 1 20. Philipp. 1. 8. 1 Thess. 2. 5.
k Act. 9. 24.
l Act. 9. 3. et 22. 17. 1 Cor. 15. 8.

ὁ Θεὸς οἶδεν), ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, 4
καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
m 11. 30. λαλῆσαι. [m] ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ 5
δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
n 10. 8. et 11. 16. νείαις μου. [n] ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ 6
ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ,
μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ
ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
o Job 2. 6. [o] Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ 7
ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγε-
λος Σατᾶν ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.
ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα 8
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἴρηκέ μοι, "Ἀρκεῖ σοι ἡ 9
χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελει-
οῦται." ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς
ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις
τοῦ Χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρε- 10
σιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις
ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός
p 11. 1, 5. 1 Cor. 4. 9. et 15. 8, 9, 10. εἰμι. [p] Γέγονα ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με 11
ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συν-
ίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν
ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.
q 4. 2. et 6. 4. et 11. 6. 1 Cor. 9. 2. [q] Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη 12
ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι
r 11. 9. 1 Cor. 9. 12. καὶ δυνάμεσι. [r] τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ 13
τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ
κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
s 13. 1. Act. 20. 33. ταύτην. [s] ἰδοὺ τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς 14
ὑμᾶς· καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ
ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς

γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ᾽ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις·
15 [t] ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως
16 ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι. Ἔστω δὲ, ἐγὼ
οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὑπάρχων πανοῦργος
17 δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. [u] μή τινα ὧν ἀπέσταλκα
18 πρὸς ὑμᾶς, δι᾽ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; [x] παρ-
εκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν·
μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐ-
τῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
ἴχνεσι;
19 [y] Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατ-
ενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ
πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.
20 [z] φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε·
μή πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ,
21 ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· [a] μὴ πάλιν
ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ
μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ
ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.
13 [b] ΤΡΙ´ΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ
στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται
2 πᾶν ῥῆμα. [c] προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν
τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προημαρ-
τηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς
3 τὸ πάλιν οὐ φείσομαι· [d] ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε
τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
4 ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. [e] καὶ γὰρ εἰ
ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως

t 1. 6. et 6. 12, 13. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10.
u 7. 2.
x 8. 6, 16, 18, 22.
y 5. 12.
z 10. 2. et 13. 2, 10. 1 Cor. 4. 21.
a 13. 2.
b 12. 14. Num. 35. 30. Deut. 17. 6. et 19. 15. Matt. 18. 16. Joan. 8. 17. Heb. 10. 28.
c 12. 21.
d Matt. 10. 20.
e Philipp. 2. 7, 8. 1 Pet. 3. 18.

Θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ
ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.
[f] ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς 5
δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι
Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί
ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ 6
ἐσμὲν ἀδόκιμοι. [g] εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ 7
ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν· οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ 8
τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· [h] χαίρο- 9
μεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ
ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτι-
σιν. [i] διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν 10
μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν
ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς
καθαίρεσιν.

[k] Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, 11
παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ
ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
[l] Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι· ἀσπά- 12
ζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τοῦ Κυ- 13
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ
ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

f 1 Cor. 11. 28.
g 6. 9.
h 11. 30. et 12. 5, 9, 10.
i 2. 3. et 10. 2, 8. et 12. 20, 21. 1 Cor. 4. 21.
k Rom. 12. 16, 18. et 15. 5. 1 Cor. 1. 10. Philipp. 2. 2. et 3. 15, 16. 1 Pet. 3. 8. Heb. 12. 14.
l Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20. 1 Thess. 5. 26. 1 Pet. 5. 14.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

---

1 [m] ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων
οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλη-
3 σίαις τῆς Γαλατίας. [n] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
4 [o] τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος
πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς
5 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ
τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτε-
7 ρον εὐαγγέλιον· [p] ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές
εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μετα-
8 στρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. [q] ἀλλὰ
καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελί-
ζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα
9 ἔστω. [r] ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε,
10 ἀνάθεμα ἔστω. [s] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω,

m ver. 11, 12. Tit. 1. 3. Act. 2. 24, 32. et 3. 15. et 4. 10. et 10. 40. et 13. 30, 34. et 17. 31. Rom. 4. 24. et 8. 11. 1 Cor. 6. 14. et 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Eph. 1. 20. Col. 2. 12. 1 Thess. 1. 10. Heb. 13. 20.

n Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

o 2. 20. Matt. 20. 28. Eph. 5. 2. Tit. 2. 14. Heb. 9. 14.

p 5. 15. Act. 15. 1. 2 Cor. 11. 4.

q 1 Cor. 16. 22. 2 Cor. 11. 14.

r Deut. 4. 2. et 12. 32. Prov. 30. 6. Apoc. 22. 18.

s 1 Thess. 2. 4. Jac. 4. 4.

ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ
ἂν ἤμην.
[t] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ 11 Α′
εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρω-
πον· [u] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον 12
αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ. [x] Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν 13
ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ'
ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ
ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰου- 14
δαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει
μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρι-
κῶν μου παραδόσεων. [y] ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς, 15
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας
διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, [z] ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν 16
αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵ-
ματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς 17
πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν,
καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. [a] Ἔπειτα 18
μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι
Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκα-
πέντε· [b] ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ 19
μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. [c] ἃ δὲ 20
γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ
ψεύδομαι. [d] Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς 21
Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· ἤμην δὲ ἀγνοούμενος 22
τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς
ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ 23
διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν

t ver. 1. 1 Cor. 15. 1, 3.
u Eph. 3. 3.
x Act. 8. 3. et 9. 1. et 22. 4. et 26. 9. Philipp. 3. 6. 1 Tim. 1. 13.
y Act. 9. 15. et 13. 2. Rom. 1. 1. Jer. 1. 5.
z 2. 8. Matt. 16. 17. 2 Cor. 4. 6. Eph. 3. 8.
a Act. 9. 26.
b Marc. 6. 3.
c Rom. 1. 9. et 9. 1. 2 Cor. 1. 23. et 11. 31. 1 Thess. 2. 5. 1 Tim. 5. 21. 2 Tim. 4. 1.
d Act. 9. 30.

24 ἦν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.
Β′ 2 [e] Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν
2 καὶ Τίτον· [f] ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ
ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς
ἔθνεσι, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς
3 κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. [g] Ἀλλ᾽ οὐδὲ Τίτος ὁ
σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·
4 [h] διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵ-
τινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν
ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς
5 καταδουλώσωνται· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν
τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου δια-
6 μείνῃ πρὸς ὑμᾶς. [i] Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί
τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσ-
ωπον Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ
7 δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο· [k] ἀλλὰ τοὐναντίον
ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκρο-
8 βυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς· [l] ὁ γὰρ
ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς
9 ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν
χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ
Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν
ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη,
10 αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· [m] μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο
Γ′ 11 ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν,
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμέ-
12 νος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου
μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπ-
έστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς

e Act. 15. 2.
f Act. 19. 21. Philipp. 2. 16.
g Act 16 3. 1 Cor. 9. 21.
h Act. 15. 24.
i Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job 34. 19. Sap. 6. 7. Ecclus. 35. 16. Act. 10. 34. Rom. 2. 11. Eph. 6. 9. Col. 3. 25 1 Pet. 1. 17.
k Act. 13. 46. Rom 11. 13. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11.
l 1. 16. Act. 9. 15. et 13. 2 et 22. 21. Eph. 3. 8.
m Act. 11. 30. et 24. 17 Rom. 15. 25. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 1. et 9. 1.

ἐκ περιτομῆς· καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ 13
λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη
n Act. 10. 28. αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. [n] Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ 14
ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου,
εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, "Εἰ σὺ,
Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊ-
o Act. 15. 10, 11. Eph. 2. 12. κῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;" [o] Ἡμεῖς 15
φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοὶ,
p 3. 11. Psal. 143. 2. Act. 13. 38. Rom. 1. 17. et 3. 20, 28. et 8. 3. Heb. 7. 18, 19. [p] εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων 16
νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ
ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων
q Rom. 3. 19, 20. et 5. 1. 1 Joan. 3. 8, 9. νόμου πᾶσα σάρξ. [q] εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιω- 17
θῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ,
ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ 18
γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παρα-
r Rom. 6. 11, 14. et 7. 4, 6. et 8. 2. et 14. 7, &c. 2 Cor. 5. 15. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4. 2. Heb. 9. 14. βάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. [r] Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου 19
νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. [s] Χριστῷ συν- 20
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ
Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ
s 1. 4. et 5. 24. et 6. 14. Rom. 6. 6. Eph. 5. 2. Tit. 2. 14. τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα-
δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν 21
t Heb. 7. 11. τοῦ Θεοῦ· [t] εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα
Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

u 5. 7. [u] Ὦ ἈΝΟΉΤΟΙ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε 3 Δ'
τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς
Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρω-
x Act. 2. 38. et 8. 15. et 15. 8. Eph. 1. 13. μένος; [x] τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ 2
ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίσ-
τεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι 3

4 νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [y] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ;
5 εἴ γε καὶ εἰκῇ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ
πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων
6 νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; [z] καθὼς Ἀβραὰμ
ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
Ε′ 7 σύνην. [a] γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως οὗτοί
8 εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. [b] προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ
ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευηγ-
γελίσατο τῷ Ἀβραὰμ, ‘Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν
9 σοὶ πάντα τὰ ἔθνη·’ ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλο-
ς′ 10 γοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ
ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσί· [c] γέγραπται
γὰρ, ‘Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι
τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
11 ποιῆσαι αὐτά.’ [d] Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαι-
οῦται παρὰ τῷ Θεῷ δῆλον, ‘Ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ
12 πίστεως ζήσεται·’ ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ
πίστεως, ἀλλ’ ‘Ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζή-
13 σεται ἐν αὐτοῖς.’ [e] Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ
τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν
κατάρα· γέγραπται γὰρ, ‘Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ
14 κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·’ ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία
τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν
ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς
Ζ′ 15 πίστεως. [f] Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ὅμως
ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ
16 ἐπιδιατάσσεται. [g] τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ
ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει,
‘Καὶ τοῖς σπέρμασιν,’ ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ’ ὡς
ἐφ’ ἑνὸς, ‘Καὶ τῷ σπέρματί σου,’ ὅς ἐστι Χρι-
17 στός. [h] τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην

y 2 Joan. 8.
z Gen. 15. 6. Rom. 4. 3. Jac. 2. 23.
a Rom. 4. 11, 12, 16.
b Gen. 12. 3. et 18. 18. et 22. 18. et 26. 4. Ecclus. 44. 20. Act. 3. 25.
c Deut. 27. 26.
d 2. 16. Hab. 2. 4. Rom. 1. 17. et 3. 20. Heb. 10. 38.
e Deut. 21. 23. Rom. 8. 3. 2 Cor. 5. 21.
f Heb. 9. 17.
g ver. 8. Gen. 12. 7. et 15. 5. et 17. 7. et 22. 18.
h Gen. 15. 13, 16. Exod. 12. 40, 41. Act. 7. 6.

ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια
καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ
καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. [i] εἰ γὰρ ἐκ νόμου 18
ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. [k] Τί 19
οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη,
ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διατα-
γεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης 20
ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν 21
νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; μὴ γέ-
νοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποι-
ῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη· [l] ἀλλὰ 22
συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν,
ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ
τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν 23
ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν
μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι· [m] ὥστε ὁ 24
νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν,
ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς 25
πίστεως οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [n] πάντες 26
γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ· [o] ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χρι- 27
στὸν ἐνεδύσασθε· [p] οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, 28
οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ
θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
[q] εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα 29
ἐστὲ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δὲ, **4** Η'
ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπι- 2
τρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
τοῦ πατρός. [r] οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, 3

i Rom. 4. 13, 14. et 8. 17.
k Exod 19. 3, 20. Deut. 5. 5. Joan. 1. 17. et 15. 22. Act. 7. 38, 53. Rom. 4. 15. et 5. 20. et 7. 8.
l Rom. 3. 9. et 11. 32.
m Matt. 5. 17. Act. 13. 38. Rom. 10. 4.
n 4. 5. Esa. 56. 5. Joan. 1. 12. Rom. 8. 15.
o Rom. 6. 3. et 13. 14.
p Joan. 17. 21. Rom. 10. 12. 1 Cor. 12. 13. Eph. 2. 14, 15. Col. 3. 11.
q Gen. 21. 12. Rom. 9. 7. Heb. 11. 18.
r Col. 2. 20.

ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι·
4 [s] ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπ-
έστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ
5 γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, [t] ἵνα τοὺς ὑπὸ
νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.
6 [u] ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ
πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν,
7 κράζον, Ἀββᾶ ὁ πατήρ. [x] ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦ-
λος, ἀλλ᾽ υἱός· εἰ δὲ υἱὸς, καὶ κληρονόμος Θεοῦ
8 διὰ Χριστοῦ. [y] Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν
9 ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς· [z] νῦν δὲ
γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ,
πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ
στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;
10 [a] ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ
11 ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῆ κεκο-
πίακα εἰς ὑμᾶς.
12 [b] Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοὶ,
13 δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε. [c] οἴδατε δὲ
ὅτι δι᾽ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν
14 τὸ πρότερον, [d] καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ
σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε,
ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν
15 Ἰησοῦν. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρ-
τυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς
16 ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς
17 ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; [e] ζηλοῦσιν ὑμᾶς
οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐ-
18 τοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς
19 ὑμᾶς, [f] τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ

s Gen. 49. 10. Dan. 9. 24. Matt. 5. 18. Eph. 1. 10.
t 3. 26. Joan. 1. 12.
u Rom. 8. 15.
x Rom. 8. 16, 17.
y 1 Cor. 8. 4. et 12. 2. Eph. 2. 11, 12.
z 1 Cor. 8. 3. et 13. 12. Col. 2. 20. Philipp. 3. 14. Heb. 7. 18.
a Rom. 14. 5. Col. 2. 16.
b 2 Cor. 2. 5.
c 1 Cor. 2. 3. 2 Cor. 11. 30.
d Malach. 2. 7. Matt. 10. 40. Joan. 13. 20.
e Rom. 10. 2. 2 Cor. 11. 2.
f 1 Cor. 4. 15. Philem. 10. Jac. 1. 18.

μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρεῖναι 20
πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι
ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν 21 Θʹ
g Gen. 16. 15. et 21. 1, 2. νόμον οὐκ ἀκούετε; [g] γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ 22
Act. 7. 8. Heb. 11. 11. δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ
h Joan. 8. 39. τῆς ἐλευθέρας· [h] ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης 23
Rom. 9. 7, 8. κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας
διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορού- 24
μενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι· μία μὲν
ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν
Ἄγαρ· τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ 25
Ἀραβίᾳ· συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δου-
i Esa. 2. 2. λεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· [i] ἡ δὲ ἄνω 26
Heb. 12. 22. Apoc. 3. 12. Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ
et 21. 2, 10, &c. πάντων ἡμῶν· [k] γέγραπται γὰρ, ‘Εὐφράνθητι 27
k Esa. 54. 1. στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ
ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον
l Rom. 9. 7, 8. ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.’ [l] Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, 28
m Gen. 21. 9. κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. [m] Ἀλλ' 29
ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν
n Gen. 21. 10, 12. κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν· [n] ἀλλὰ τί λέγει ἡ 30
Joan. 8. 35. γραφή; ‘Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν
αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παι-
δίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.’ Ἄρα, 31
ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς
ἐλευθέρας.
o Joan. 8. 32. Act. 15. 10. [o] ΤΗι ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευ- 5
Rom. 6. 18. 1 Pet. 2. 16. θέρωσε στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας
p Act. 15. 1. ἐνέχεσθε. [p] ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν 2 Ιʹ
περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει·

3 *μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνο-*
μένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποι-
4 *ῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν*
5 *νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε·* [q] *ἡμεῖς*
γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
6 *ἀπεκδεχόμεθα.* [r] *ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε*
περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις
7 *δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.* [s] *Ἐτρέχετε καλῶς· τίς*
8 *ὑμᾶς ἀνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;* [t] *ἡ*
9 *πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.* [u] *Μικρὰ*
10 *ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.* [x] *ἐγὼ πέποιθα εἰς*
ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ
ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾖ.
11 [y] *ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω,*
τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον
ΙΑ' 12 *τοῦ σταυροῦ.* [z] *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀνα-*
στατοῦντες ὑμᾶς.
13 [a] *Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί·*
μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ,
14 *ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.* [b] *Ὁ*
γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ,
15 *'Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.'* [c] *εἰ δὲ*
ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ
ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 [d] *Λέγω δὲ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπι-*
17 *θυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.* [e] *ἡ γὰρ σὰρξ*
ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ
τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα
18 *μὴ ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.* [f] *εἰ δὲ πνεύματι*
19 *ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.* [g] *φανερὰ δέ ἐστι*
τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία,

q 2 Tim. 4. 8.
r 6. 15. Matt. 12. 50. Joan. 15. 14. 1 Cor. 7. 19. 2 Cor. 5. 16. Col. 3. 11. 1 Thess. 1. 3.
s 3. 1. 1 Cor. 9. 24.
t 1. 6.
u 1 Cor. 5. 6.
x 1. 7. 2 Cor. 2. 3. et 8. 22.
y 1 Cor. 1. 23.
z Deut. 13. 6. et 17. 7. Jos. 7. 25. 1 Cor. 5. 13.
a 1 Cor. 8. 9. et 9. 19. et 6. 2. 1 Pet. 2. 16. 2 Pet. 2. 19. Judæ 4.
b Lev. 19. 18. Matt. 7. 12. et 22. 39. Marc. 12. 31. Rom. 13. 9. Jac. 2. 8.
c 2 Cor. 12. 20.
d Rom. 6. 12. et 8. 1, 4, 12. et 13. 14. 1 Pet. 2. 11.
e Rom. 7. 15, &c.
f Rom. 6. 14. et 8. 2.
g 1 Cor. 3. 3. et 6. 9. Eph. 5. 3, 5. Col. 3. 5. Jac. 3. 14, 15.

ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, 20
ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι,
αἱρέσεις, [h] φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ 21
ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προ-
εῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν
Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. [i] ὁ δὲ καρπὸς τοῦ 22
πνεύματός ἐστιν ἀγάπη χαρὰ εἰρήνη μακροθυ-
μία χρηστότης ἀγαθωσύνη πίστις πραότης ἐγ- 23
κράτεια· [k] κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
[l] οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν 24
τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. [m] Εἰ ζῶμεν 25
πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. [n] μὴ γινώ- 26
μεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλή-
λοις φθονοῦντες. [o] Ἀδελφοὶ, ἐὰν καὶ προληφθῇ 6
ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευμα-
τικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραό-
τητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.
[p] ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀνα- 2
πληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. [q] εἰ γὰρ 3
δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὢν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ·
[r] τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ 4
τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ
εἰς τὸν ἕτερον· [s] ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον 5
βαστάσει. [t] Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν 6
λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. [u] μὴ 7
πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν
σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· [x] ὅτι ὁ 8
σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς
θερίσει φθορὰν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ
τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. [y] τὸ δὲ 9
καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ

h 1 Cor. 6. 9, 10. Eph. 5. 5. Col. 3. 6. Apoc. 22. 15.
i Eph. 5. 9. Col. 3. 12.
k 1 Tim. 1. 9.
l 2. 20. Rom. 6. 6. et 13. 14. 1 Pet. 2. 11.
m Rom. 8. 5.
n Philipp. 2. 3.
o Rom. 14. 1. et 15. 1. 1 Cor. 2. 15. et 3. 1. et 9. 22.
p Matt. 11. 29. Joan. 13. 14, 34. et 15. 12. Rom. 14. 1. et 15. 1. 1 Thess. 5. 14. 1 Joan. 4. 21.
q 1 Cor. 8. 2.
r 1 Cor. 11. 28. 2 Cor. 13. 5.
s Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. et 32. 19. Matt. 16. 27. Rom. 2. 6. et 14. 12. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 2. 23. et 22. 12.
t 1 Cor. 9. 7, 11, 14.
u Luc. 16. 25. Rom. 2. 6. 1 Cor. 6. 9.
x 2 Cor. 9. 6.
y 2 Thess. 3. 13.

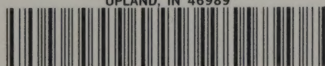
10 θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. [z] ἄρα οὖν ὡς καιρὸν
ἔχομεν ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μά-
λιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
ΙΒʹ 11 ἼΔΕΤΕ πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ
12 ἐμῇ χειρί. [a] ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν
σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι,
μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται·
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσ-
σουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα
14 ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. [b] ἐμοὶ δὲ μὴ
γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾿ οὗ ἐμοὶ κόσμος
15 ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ· [c] ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία,
16 ἀλλὰ καινὴ κτίσις. [d] καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ
στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾿ αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
17 [e] Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-
18 ματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελ-
φοί. ἀμήν.

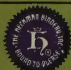
Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

z Eph. 2. 19. 1 Tim. 5. 8.
a Philipp. 3. 18.
b 2. 20. Rom. 6. 6.
c 5. 6. Matt. 12. 50. Joan. 15. 14. 1 Cor. 7. 19. 2 Cor. 5. 16. Col. 3. 11.
d 3. 29. Psal. 125. 5. Rom. 2. 29. et 4. 12.
e 2 Cor. 4. 10.

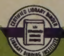
Dale E. Heath

225 B47ox v.2 188767
Bible.
H Kainh AiaThkh

AUG 79

N. MANCHESTER,
INDIANA 46962